ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ
CANADIAN PUNJAB TIMES
Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada
SINCE : 2007
: www.thepunjabtimes.ca
: canadianpunjabtimes@gmail.com
Vol - 18 | 8 November, 2024 | C | ੨੩ ਕੱਤਕ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬ | Ph.: 604-338-7310 | FAX : 604-572-3638 | /canadianpunjabtimes

New Location
Punjab Insurance Agency Inc.
Super Visa Insurance
ਸੁਪਰ ਵੀਜ਼ਾ
ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
ਜਸਵੀਰ ਗਰੇਵਾਲ
778.317.6262
jasvirgrewal0596@gmail.com
#103, 15300 - 68 Ave (Near Dukh Nivaran Gurdwara Sahib), Surrey B.C.

ICC
Accounting Services Inc.
ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
Gurnek Bangar
(Pasla)
604-597-0991
778-895-7444
: icc.accounting@yahoo.ca
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕੈਬਨਿਟ 18 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕੇਗੀ ਸਹੁੰ

ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਬਣਾਏਗੀ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਹੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ 18 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਵਿਧਾਇਕ 18 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਸਹੁੰ ਚੁਕਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ. ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਏਬੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਲਈ ਸਹੁੰ ਚੁਕਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਬੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ "ਤਤਕਾਲ ਕਾਰਵਾਈ" ਦੇਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫੋਰਡੇਬਿਲਿਟੀ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਆਦਿ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਕੈਬਨਟ ਸਹੁੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਬਨਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਟੀਮ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੇ ਕੋ-ਚੇਅਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਡੌਗ ਵਾਈਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਨੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਕੌਂਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੈਨਨ ਸਾਲਟਰ, ਜੋ ਕਿ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ

ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀ

ਹੁਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿੰਗਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀਜ਼ਾ, ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀਜ਼ਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੰਗਲ ਐਂਟਰੀ ਵਾਲੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਜ਼ਾ ਅਪਡੇਟ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁਣ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਲੇ ਮਲਟੀਪਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀਜ਼ੇ ਸਿਰਫ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀਜ਼ਾ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਜ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀਜ਼ੇ ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਜਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਵਿਜ਼ਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ, ਕਾਨਫਰੰਸ, ਜਾਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੰਗਲ ਐਂਟਰੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤਹਿਤ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ

ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ZIRA
CURRENCY EXCHANGE LTD.
ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ
604-562-7000, 604-314-0000
#397-8148-128 ST.
(PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

HOMELAND MORTGAGE CORP.
ਜੇ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Kuldip Singh Panesar
Mortgage Consultant
Cell : 604-308-6839
204-7928-128, Street York Business Centre, Surrey BC V3W4E8

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

FAST SERVICE AND COMPETITIVE RATES
S&S INSURANCE SERVICE
EXPERT IN
» Construction Insurance » Business Insurance » Home Insurance
» Contractor Insurance » Hard To Place Insurance » Rental House Insurance
CALL NOW
604-319-1000
www.sandsinsurance.ca
6607 Main St, Vancouver 604-324-5711 | 2-8195 120th, Delta 604-635-0890
ICBC

JAS ARORA NOTARY CORPORATION
ਅਸੀਂ ਲਾਈਫ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
OUR SERVICES
- Affidavits
- Invitation Letters
- Sale/ Purchase / Mortgage
- Travels Consent Letters
- Statutory Declarations
- Power of Attorney
- Sponsorship Letters
Jaswant K. Arora
Notary Public, MA (ALS), MA (Eng.Punjabi)
778-386-9189
#109A-12888 80 Avenue Surrey BC
Email : jas@jasaroranotary.com | Website : jasaroranotary.com

Keep Smiling Denture Clinic
CARE HOME MOBILE SERVICE | ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
SEMCD
Complete Denture
Implant Denture
Partial Denture
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ
ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
If you have received Canadian Dental Care Plan Card. Book appointment
Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
Book Your Appointment
778-600-0811 13117-67A Ave, Surrey, BC 778-600-0810 2644 Cyril St Abbotsford BC

IATA Accredited Agent
SIDHU TRAVEL LTD.
Email : sidhutravel13@gmail.com
ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉ।
RANI SIDHU : 604-504-3400, AMAN SANDHU : 604-800-3003
3497 Nightingale Dr. Abbotsford, B.C.
Unit 109-12830 80 Ave, York Centre Surrey
ਭਾਰਤ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
BESTWAY Foreign Exchange Ltd.
ਬੈਸਟਵੇ ਫੌਰਨ ਐਕਸਚੇਂਜ
www.bestwayforeignexchange.com
Sony Sidhu (Zira)
Ph: 778-246-2500 (Abbotsford)
604-592-2676 (Surrey)
Unit 109-12830 80 Ave, York Centre Surrey

PEST CONTROL
RESIDENTIAL & COMMERCIALS
SAFE EFFECTIVE SOLUTIONS
Rats, Mice
Ant, Fire Brats
House Flies
Termites
Spider | Fleas
Bed Bugs
Cockroaches
Silver Fish
ALL SERVICES GUARANTEED
ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਿਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
Randhir (Randy)
nppestcontrol05@gmail.com
778-683-8964, 778-895-6655

ਹੁਣ ਚਿਲੀਵੈਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਦੂਜੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਖੁੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ
GABA TIRE
All TIRES AVAILABLE (AS, AT & MT)
WHOLESALE TIRES
ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਚਿਲੀਵੈਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
604-897-3235 ABBOTSFORD
604-746-4222 31324 - 107 Peardonville Rd
604-316-3643 CHILLIWACK
BACK SIDE OF CHILLIWACK TAXI : 45877-HOCKING AVE

ਟਰੰਪ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਹੱਦੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ

ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਯੋਜਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟਿਆ ਫ੍ਰੀਲੈਂਡ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਫ੍ਰੀਲੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।" ਅੱਜ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅੱਖੀ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਹੈਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕਿਊਬੈਕ ਵਿੱਚ ਰੋਕਸਹੈਮ ਰੋਡ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਅਸਾਈਲਮ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ 'ਸੇਫ਼ ਥਰਡ ਕੰਟਰੀ ਐਗ੍ਰੀਮੈਂਟ' ਦੇ ਖੋਖਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਫ੍ਰੀਲੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕੌਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਨਹੀਂ।"

ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਸੇਨ ਫਰੇਜ਼ਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇਮਿਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਟ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਫਰੇਜ਼ਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਤ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਕਿਊਬੇਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਰਾਂਸਵਾ ਲੇਗੌਲਟ ਨੇ ਵੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਿੰਤਾ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਆਮਦਨ ਸ਼ੁਲਕ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਆਯਾਤ 'ਤੇ 10 ਤੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਟੈਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਵਰਨਨ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ 100 ਸਾਲ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਘਰ ਤੋਰਿਆ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਵਰਨਨ, ਬੀ.ਸੀ. 'ਚ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਣਗਿਹਲੀ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਰਨਨ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ 100 ਸਾਲਾ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਰੋਲ ਫਾਓਸੈੱਟ, ਜੋ ਪੈਟ ਰੱਸਲ (ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ) ਦੀ ਧੀ ਹੈ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਪੈਟ ਰੱਸਲ ਨੂੰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ 4 ਵਜੇ ਵਰਨਨ ਜੁਬੀਲੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਗਈ ਸੀ। ਤਦ ਸ਼ਾਮ 9 ਵਜੇ ਫਾਓਸੈੱਟ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਰਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫਾਓਸੈੱਟ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਾਓਸੈੱਟ ਨੇ ਦੋ ਨਰਸਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਓਸੈੱਟ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਰਾਤ 11:15 ਵਜੇ ਫਾਓਸੈੱਟ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਫੋਨ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਘਰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ ਰੱਸੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਲੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

100 ਸਾਲ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰੱਸਲ ਨੂੰ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਕਈ ਘੰਟੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਰੌਨ ਬੈਨਰਜੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਸਰੀ, (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ "ਵੈਲੀਆਂ ਦੇ ਮੋਹਰੀ" ਰੌਨ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਬਰੈਂਪਟਨ ਅਤੇ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ 3 ਨਵੰਬਰ, 2024 ਨੂੰ, ਦੁਪਹਿਰ ਲਗਭਗ 12 ਵਜੇ, ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ 'ਦ ਗੋਰ ਰੋਡ' ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ।

ਇਹ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਦੇ ਗੋਰਵੇਅ ਡਰਾਈਵ ਅਤੇ ਈਟੂਡ ਡਰਾਈਵ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਰੋਡ ਅਤੇ ਡਰਿਊ ਰੋਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਵੱਖਰੇ ਵਿਰੋਧ ਸਥਾਨ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਪਰੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਤਕਰਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਦਾ 43 ਸਾਲਾ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ 23 ਸਾਲਾ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, 31 ਸਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, 'ਤੇ 5000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ।

ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਓਨਟਾਰੀਓ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਸਕੈਚਵਨ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿੱਤੇ

ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਬਣੇ ਵਿਧਾਇਕ, 5ਵੀਂ ਵਾਰੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਸਕੈਚਵਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ

ਸਰੀ : ਸਸਕੈਚਵਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 2024 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਲਸਲਾ 1944 ਤੋਂ 1961 ਤੱਕ ਟੌਮੀ ਡਗਲਸ ਦੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (CCF) ਦੀ ਪੰਜ ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਕੌਟ ਮੋਏ ਸਸਕੈਚਵਨ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪਦ ਵੱਖ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਸਥਰਨ-ਸ਼ੈਲਬਰੂਕ ਹਲਕੇ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੋਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੈਲਬਰੂਕ ਵਿੱਚ ਰਿਚਾਰਡਸਨ ਪਾਇਨੀਅਰ ਰਿਕਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਹੈ, ਕਿ ਸਸਕੈਚਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਿਨ ਅਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਸਕੈਚਵਨ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹੀ ਚੋਣ ਹੈ।"ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ 32 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ, ਸਸਕੈਚਵਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ 31 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਗਿਣਤੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ 7 ਵਿੱਚੋਂ 3 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

JOB AND FAIR
owned by L.S Fair Enterprise

We Provide a reliable and Flexible Workforce,

Ready to meet your labor needs anywhere, Ensuring efficient and timely support across various Locations.

» Move In & Out Cleaning
» One Off Deep Cleaning
» After Builder Cleaning
» Appliances Cleaning Incl. Oven
» Commercial Cleaning
» Pressure Cleaning
» Professional Carpet Cleaning

JASVINDER SINGH

CELL : +1 236-632-6301 | +1 604-512-5001
Email: jobandfair@gmail.com | Web: jobandfair.ca
12844 - 66B Ave. Surrey, B.C.

ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੂਗਲ ’ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਚ ਹੋਇਆ “ਹਾਓ ਟੂ ਮੂਵ ਕੈਨੇਡਾ”

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵੱਧਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ ਜਿਸ ‘ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ, ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੂਗਲ ‘ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਦਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਲੋਕ ਅਗਲੇ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਮੂਵ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਗੂਗਲ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਨਵਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ-ਚੁਣੇ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ “ਸੋਨੇ ਦੇ ਯੁੱਗ” ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਇਸਦੇ ਪਰਤੀ ਸੰਦੇਹ ‘ਚ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ “ਹੈਸ਼ ਟੈਗ ਮੂਵ ਟੂ ਕੈਨੇਡਾ” ਦੀ ਸਰਚ ਗੂਗਲ ਟ੍ਰੈਂਡ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਲੋਕ ਗੂਗਲ ‘ਤੇ “ਕੈਨੇਡਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਾ ਹੈ,” “ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣਾ” ਅਤੇ “ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼” ਆਦਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਚ ਕਰ ਰਹੇ । ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਰਚ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਈਸ-ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਰੇਗਨ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਨਿਊ ਹੈਮਪਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਵਰਮਾਂਟ।

2016 ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਿੱਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਮਿਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨੂੰ ਬੈਕਲੌਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਗੂਗਲ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਕਸ (ਪਹਿਲਾਂ ਟਵੀਟਰ) 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦਰਸਾਈ। ਕਈ ਇਸਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਈ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਚੋਣ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਜ਼ਾਕ ਜਾਂ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਦੀ ਸੀ, 2016 ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਈ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਜੋ ਟਰੰਪ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰ ਉਧਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮਿਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 2025 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 21 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ 395,000 ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੀ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ 'ਚ ਆਇਆ ਉਛਾਲ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਉਛਾਲ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ "ਟ੍ਰੰਪ ਬੰਪ" ਛੇਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਟ੍ਰੰਪ ਦੀ ਦੂਜੇ ਟਰਮ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਉਛਾਲ ਆਇਆ। ਡਾਉ ਜੋਨਸ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਐਵਰੇਜ ਨੇ ਮਾਰਕੀਟ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ 1,500 ਅੰਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਐਸ ਐਂਡ ਪੀ 500 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਡੈਕਸ ਸ਼ਫ਼ਫ/ਠਸ਼ਯ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਵੀ 228 ਅੰਕ ਵਧ ਕੇ 24,608.41 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਬਾਂਡ ਯੀਲਡਜ਼ ਵੀ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ 10 ਸਾਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਟਰੇਜਰੀ ਯੀਲਡ 15 ਬੇਸਿਸ ਪੁਆਇੰਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਬਾਂਡਜ਼ ਵੀ ਵਧੇ।

ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀਜ਼ ‘ਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ – ਟ੍ਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ " ਪਲਓਨਏਟ ਓ ਚਰੇਪਟੋ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨ" ਬਣਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਟਕੋਇਨ ਵੀ ਨਵੇਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਟ੍ਰੰਪ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟਾਕਾਂ ‘ਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਟ੍ਰੰਪ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਗਰੁੱਪ, ਜੋ ਟ੍ਰੰਪ ਦੇ ਹਨ ‘ਚ ਵੀ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਟੈਸਲਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇਲੋਨ ਮਸਕ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵੀ 14.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧੇ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਗਲੈਡਵਿਨ ਔਪਟੀਕਲ
GLADWIN OPTICAL
ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ
EYE GLASSES
CONTACT LENSES
SUNGLASSES
» ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰੇਮਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।
» ਅਸੀਂ ਕਨਟੈਕਟ ਲੈਂਜ਼ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
» ਐਨਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤੱਸਲੀਬਖਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
» ਅਸੀਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਫਰੀ ਚੈੱਕ-ਅਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

BHUPINDER OBEROI

ਸਾਡਾ ਐਡਰੈੱਸ ਨੋਟ ਕਰੋ
Abbotsford #103-2955 Gladwin Rd.
604-864-8803
Surrey (Kwantlen Square)
Unit # 105, 12568-72 Ave, Surrey
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਟੈਸਟ ਫਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ
604-594-6940
Unit #105, 12568-72 Ave, Surrey
ਸਰੀ, ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਜਿੱਥੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤੱਸਲੀਬਖਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
FREE
SIGHT TEST

ਸੁਪਰ ਵੀਜ਼ਾ
ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

MONEY
BACK LIFE
INSURANCE
- ਲਾਇਫ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਮੋਰਟਗੇਜ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਟ੍ਰੈਵਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਕਰੀਟੀਕਲ ਇਲਨੈਂਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਡਿਸੇਬਿਲਟੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
Punjab Insurance Agency Inc.
15 YEARS EXPERIENCE
ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-835-1212
insurancerespa@gmail.com
MOVE TO : Unit 148-32050 Cedar Lane, Abbotsford
301 - 8128, 128 St. Surrey, B.C.

ਬੀ. ਸੀ. ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ

7749 Prince Edward Street ,Vancouver ,B.C.V5X 0A3 604-325-2290 ,FAX :604-325-2260

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ
ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਣ ਜੀ

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਨਵੰਬਰ 13 ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 15 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ।

ਉਪਰੰਤ ਰਾਤ 8:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ।
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੋ ਜੀ।

- ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਵਲੋਂ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੀ।
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 10 ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 5:00 ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੋ ਜੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਗਿਆਨੀ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ : 236-688-7264, 604-325-2290

ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ : ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, 604-808-6224,
ਸਕੱਤਰ : ਸ: ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ 604-725-9828

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਰਮਿਆਨ ਵਧਿਆ ਵਿਵਾਦ, ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਫੀ ਗਰਮਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਅਜੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵੀ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਪੋਸਟਲ ਵਰਕਰਜ਼ (CUPW) ਨਾਲ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ "ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰੀ।"

ਯੂਨੀਅਨ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਕ ਹੜਤਾਲ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਲੀਸਾ ਲਿਉ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਸਮੇਂ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਜਦਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਹੈ, CUPW ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਛੂਫਾਂ ਲਗਭਗ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਉਪਨਗਰੀ ਡਾਕ ਕੈਰਿਅਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨਵੰਬਰ 2023 ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਛੂਫਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 11.5% ਤਕ ਵੱਧ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਪਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ "ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਨ।" ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਇੱਕ "ਨਵਾਂ ਡਿਲੀਵਰੀ ਮਾਡਲ" ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤੋਂ ਦਿਨ ਕਿਫਾਇਤੀ ਪਾਰਸਲ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਮੁੱਖ ਰੂਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੇਗੀ । This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਟਿਕਟੋਕ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ, ਐਪ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਰਹੇਗੀ ਜਾਰੀ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਟਿਕਟੋਕ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਐਪ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਮੰਤਰੀ ਫ੍ਰਾਂਸੋਆ-ਫਿਲਿਪ ਸ਼ਾਂਪੇਨ ਨੇ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖ਼ੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਯੂਜ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਟਿਕਟੋਕ ਦੀ ਐਪ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਜਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ ਨਹੀਂ। ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਮੰਤਰੀ ਫ੍ਰਾਂਸੋਆ-ਫਿਲਿਪ ਸ਼ਾਂਪੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ "ਇੱਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਐਪ ਜਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਣ ਹੈ"

ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਟਿਕਟੋਕ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਾਈਮਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਟਿਕਟੋਕ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਟੋਰਾਂਟੋ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਕਾਮ-ਕਾਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟਾ ਹੈ।

ਟਿਕਟੋਕ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ " ਕੰਪਨੀ ਟਿਕਟੋਕ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੀਨੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ ਟਿਕਟੋਕ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਾਈਟਡਾਂਸ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਚਦਾ। ਟਿਕਟੋਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣ ਹੋਵੇਗੀ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਕਿਲੋਨਾ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੇਲੋਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਂਡੋ ਟਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਂਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ, ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਕਿਸੇ ਵਰਦਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਬੇਘਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਨਾਲ ਇਥੇ ਕਾਨਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੋਸਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਐਗਜ਼ਿਕਿਊਟਿਵ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਾਰਮਨ ਰੈਮਪੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰਸੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।"

ਗੋਸਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਟਰੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਕਾਂਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੈਰੇਮੀ ਲੁਇਪੇਨ, ਗੋਸਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੂਡ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕਾਂਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਖੁਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਹਨ।"

ਰੈਮਪੇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਇਸ ਕਾਂਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਸਾਈਟ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਫੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। "ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਕਵਾਰਟਰ ਦੀ ਰੇਵਨਿਊ 30,000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਗੋਸਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਦਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰੈਮਪੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਗ੍ਰਾਂਟ ਫੰਡਿੰਗ ਅਕਸਰ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ । ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਗੋਸਪਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਾਟਰ ਸਟਰੀਟ ਬਾਈ ਦਿ ਪਾਰਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਂਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਫੂਡ ਟਰੱਕ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

Guru Nanak's Free Kitchen
LOVE ALL, FEED ALL

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬੇਨਤੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 15-16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਲਈ ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਇਮਾਰਤ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਉਪਕਰਨ ਲਿਆਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 7 ਦਿਨ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਸੇਵਾਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

778-895-1453, 604-771-7170

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਨਵੀਂ ...

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਏਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟੀਮ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੈਬਨਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਐਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਕਾਕਸ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਗ੍ਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ 12 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕ 13 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਏਬੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤੀਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਵੇਂ ਕੈਬਨਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ

30 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟਸ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਕਿ 2025 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ 9 ਲੱਖ ਤੱਕ ਲਿਆਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਰਕ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ 2 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸਰੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ 8 ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 12 ਕੈਨਾਬਿਸ (ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ) ਸਟੋਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨਾਬਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਵਿੱਚ 12 ਭੰਗ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਟੋਰ ਖੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ 12 ਕੈਨਾਬਿਸ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 8 ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਰੀਟੇਲ ਆਉਟਲੈਟ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਬਸੰਤ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰੇਮਵਰਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਨਾਬਿਸ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਤੋਂ 200 ਮੀਟਰ ਦੂਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕੌਂਸਲਰ ਲਿੰਡਾ ਐਨਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੁਣ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਟੋਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਔਸ਼ਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 31 ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਟਾਫ਼ ਰਿਵਿਊ ਨੇ 8 ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਓਪਰੇਟਰ ਚੁਣੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੀਜ਼ੋਨਿੰਗ ਪਰਮਟ, ਵਪਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ 'ਚ ਆਇਆ ਤੂਫ਼ਾਨ, 2 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਰਹੀ ਠੱਪ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਤੱਟ 'ਤੇ ਆਏ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਠੱਪ ਰਹੀ। ਐਬੋਟਸਫੋਰਡ, ਲੈਂਗਲੇ, ਸਰੀ, ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਸੈਚੈਲਟ ਅਤੇ ਵ੍ਹਾਈਟ ਰੌਕ 'ਚ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਇਲੈਂਡ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ।

ਬੀ.ਸੀ. ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 2,25,000 ਗ੍ਰਾਹਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹਵਾ ਦੀਆਂ ਰਫਤਾਰ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਬੀ.ਸੀ. ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਈ ਗ੍ਰਾਹਕ ਰਾਤ ਭਰ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਭੇ ਅਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵਿੱਚ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਹਵਾ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਤੱਕ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਿਲੀਵੇਕ ਵਿੱਚ 85 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ 77 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਤੱਕ ਹਵਾ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਸੀ। ਲੈਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਠੱਪ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੈਪਿਲਾਨੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਾਰਥ ਵੈਨਕੂਵਰ ਮੁੱਖ ਕੈਂਪਸ ਵੀ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਲੈਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਦਰਖ਼ਤ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੀ ਕਈ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਵੀ ਜਾਮ ਰਿਹਾ । This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਟਰੰਪ ਦਾ ਏਜੰਡਾ 'ਅਮਰੀਕਾ ਫਸਟ' ਅਲਬਰਟਾ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ

ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਹਰ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 3.6 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 47ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਸਾਥੀ ਅਲਬਰਟਾ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਲਬਰਟਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਲਬਰਟਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰਕ ਸਾਥੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 2023 ਵਿੱਚ 156 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਪਾਰ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੈਨੀਐਲ ਸਮਿੱਥ ਨੇ ਨਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹਾਂ।" ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਿਤ ਹਨ। ਐਮ.ਆਰ.ਯੂ. ਪਾਲਸੀ ਸਟਡੀਜ਼ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਲੋਰੀ ਵਿਲੀਅਮਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟ੍ਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ

ਪੂਰੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ।

ਵਿਲੀਅਮਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰੰਪ ਦੇ ਤੇਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਲਬਰਟਾ ਦੇ ਤੇਲ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਲੀਅਮਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਮਰੀਕਾ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਲਬਰਟਾ ਅਪਣੀ ਤੇਲ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖੇਗਾ।"

ਕੈਲਗਰੀ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਨੇ ਵੀ ਟ੍ਰੰਪ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਏਜੰਡੇ 'ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ' ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫਜ਼ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਬੋਰਾਹ ਯੇਡਲਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹਰ ਦਿਨ 3.6 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਵਿਵਸਥਾ – ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਨਰਜੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਣਿਜਾਂ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।"

ਯੇਡਲਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰੰਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਰਜਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫਜ਼ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਿਰਯਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" "ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਰੈਵਨਿਊ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਐਨਰਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਯੇਡਲਿਨ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟ੍ਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਏਕਜੁਟ 'ਟੀਮ ਕੈਨੇਡਾ' ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਸਰੀ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਫਰੇਜ਼ਰ ਨਦੀ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀ ਲਾਸ਼

ਸਰੀ, (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਰਿਚਮੰਡ ਦੇ ਫਰੇਜ਼ਰ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। 28 ਸਾਲਾ ਸਰੀ ਦੀ ਔਰਤ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੁਰਾ ਵਾਪਰਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੁਲਾਈ 23 ਨੂੰ ਫਰੇਜ਼ਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਰੋਡ ਦਰਿਆ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀ ਲਾਸ਼। ਜਾਂਚ ਦੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲਾਸ਼ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਬੀ.ਸੀ. ਕੋਰਨਰਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ 1-877-551-IHIT (4448) 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ihitinfo@rcmp-grc.gc.ca 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com
ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ
"Over 20 years experience as Denturist"
• ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
• ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
• ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
• ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।
BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

Gaba Tire
All TIRES AVAILABLE (AS, AT & MT)
CAR DETAILING Starting at $100
Free Delivery in Surrey
» 185/65/15 All-season
» 195/65/15
» 205/55/16
» 205/60/16
» 235/45/18 4 Tire 499$ Free install + Tax
» 4 Tire 299$ Free install + Tax
» 33/15/20 4 Mud Tire 10 ply
» 35/12.50/20 4 Mud Tire 10 ply
» 999$ Free install+Tax
2 YEARS 50000 KM WARRANTY
ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਚਿਲੀਵੈਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
CHILLIWACK 45877-HOCKING AVE
604-316-3643
BACK SIDE OF CHILLIWACK TAXI :
ABBOTSFORD 31324 - 107 Peardonville Rd
604-897-3235
604-746-4222
www.gabaautodetailing.com

DHESI MEAT SHOP
SERVING THE COMMUNITY FOR OVER 16 YEARS.
FOR BEST & FRESH MEAT, VISIT US!
Tandoori Chicken, Lemon Chicken, Goat, Lamb & Pork Tandoori Fish, Shish-Kabab also Supply Fresh Cut Meat.
NOW SERVING IN 3 LOCATIONS
King George Blvd (Bear Creek) 106-13588-88 Avenue Surrey, BC V3W 3K8, 604-501-2277
Fleetwood Location : 104-15933 Fraser Hwy, Surrey, BC V4N 0Y3, 604-593-5222
Sullivan Heights : #102 - 14330 - 64 Ave Surrey, BC, 604-503-2880

SIDHU BROTHERS ACCOUNTING SERVICE LTD.
- PAYROLL - PERSONAL INCOME TAX - CORPORATE INCOME TAX - GST/HST/WCB
We Also Provide Service to get Transport Authority (NSC#, DOT#, MC#, Single State Registration)
WE SPECIALIZED IN ACCOUNTING FOR TRANSPORT COMPANIES
Jarnail Singh Sidhu
Cell : 604-808-1148
jsidhu61@gmail.com
TEL : 604-502-9988 FAX : 604-501-9900
Address : 12633-67B Ave. Surrey, BC V3W 1G2

ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
Canadian Punjab Times

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

- Brar Bhagta Bhai Ka
  604-751-1113
- Karamjit Singh Buttar
  Journalist
- Simranjit Singh
  Journalist
- Dr. Puran Singh
  Writer
- Gora Sandhu Khurd
  News Reporter (Punjab)
- Paramjit Singh
  Graphic Designer

Contact for Advertisement
604-338-7310

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

The Canadian Punjab Times is not responsible or legally liable for any news, articles, advertisements or typing mistakes in the news or articles.

Canadian Punjab Times Inc.

(Punjabi Newspaper)

Website :
www.thepunjabtimes.ca

E-mail :
canadianpunjabtimes@gmail.com

Please Note:

The Publisher does not guaranty the interaction of any particular advertisement on a specified date, or at all advertiser, Further, the publisher does not accept liability for printing and advertisement beyond the amount for the space actually occupied by the portion of the advertisements in which error occurs The publisher reserves the right to cancel any contract on which space has not been used within 90 days of from the contract does. All advertising is subject the publishers approved contract must be completed within one year from the date of commencement. Printing of key numbers is not guaranteed.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫੋਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀ ਲੇਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੱਭਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ

ਲੇਖਕ : ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
ਸੰਪਰਕ: 98551-22857

ਕੈਨੇਡਾ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਥੋਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵੀ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕੀ ਹੈ? ਵਰਲਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਗਲੋਬਲ ਜੈਂਡਰ ਗੈਪ ਰਿਪੋਰਟ-2024 ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 146 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ 36ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ 129ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਤਨੀ ਵਧੀਆ ਹੈ? ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਔਰਤ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਮਰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਔਰਤ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਲੰਘਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਆਪ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੋਖਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਰਦ ਔਰਤ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ, ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਵੱਈਆ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਕੁਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਅਦਾਇਗੀ ਵਖਰੇਵਾਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਆਦਿ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ (ਆਈਐੱਲਓ) ਅਨੁਸਾਰ, 2022 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 90.6% ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 61.4% ਔਰਤਾਂ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੇਬਰ ਫੋਰਸ ਸਰਵੇ-2021 ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ

ਰਿਹਾ ਹੈ। 2001 ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 80% ਸੀ ਜਿਹੜਾ 2011 ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ 82%ਅਤੇ 2021 ਵਿੱਚ 84%ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੀਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ, ਹਿਉਮੈਨਿਟੀ, ਬਾਇਓਲੋਜੀ ਆਦਿ। ਔਰਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਾਇੰਸ, ਤਕਨੀਕ, ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘਟ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਟਰਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ 36-37% ਔਰਤਾਂ ਮੱਧ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਪਾੜਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਕੇਵਲ 6% ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ। ਘਰੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਦੀ ਬਰਾਂਚ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਔਰਤਾਂ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਕੰਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ 15-54 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਮਿਲੀ ਫਰੈਂਡਲੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ ਹੀ ਸੰਭਾਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤਹਿਤ ਤੁਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਚਾ ਭੱਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਜਣੇਪਾ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਉੱਪਰ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਵੀ ਤਨਖਾਹ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘਟ ਹੈ, ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੱਖਣ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਕੈਨੇਡਾ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੌਰਾਨ/ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਉਪਰ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ/ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ ਲੇਬਰ ਫੋਰਸ ਸਰਵੇ-2023 ਮੁਤਾਬਿਕ, 10 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਥੇ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ 83-84% ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ। 80% ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ 5 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਰਦ ਔਰਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ- ਔਰਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਕੰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਇਸੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ- ਕਿੱਤਾ ਤੇ ਖਿੱਤਾ। ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ 14% ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੇਵਲ 3% ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਉਜਰਤ 33-34 ਡਾਲਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਮੁੱਖ ਡੈਸਕ 'ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਜਾਂ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨਿਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਆਦਿ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 14% ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੇਵਲ 2% ਮਰਦ ਸਨ। ਇਥੇ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਉਜਰਤ 24-25 ਡਾਲਰ ਹੈ; ਅਰਥਾਤ ਵਧੇਰੇ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਉਜਰਤ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵੇਲੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਰੇ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਕੰਮ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਉੱਦਮੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਗਭਗ 18% ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਔਰਤਾਂ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉੱਦਮੀ ਔਰਤ ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਮੱਧ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਔਰਤ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਉੱਪਰ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਔਰਤ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2021 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤ ਲਈ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ ਔਰਤ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ, ਜਣੇਪਾ ਛੁੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਗਕ, ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੈਂਡਰ ਬਜਟਿੰਗ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਨੂੰ ਔਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਾਚਦਿਆਂ ਔਰਤ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਔਰਤ ਦਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਲਈ ਵੱਡਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਮਰਦ ਔਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਪਾੜਾ ਅਜੇ ਵੀ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਿਕਸਤ ਮੁਲਕ ਇਹ ਪਾੜਾ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਓਹਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ ਰੁਝਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ 'ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ' ਅਤੇ 'ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਿਊਣੀ ਹੈ' ਆਦਿ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਉੱਪਰ ਉਲਟੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ ਤਾਕਤ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮਰਦ ਔਰਤ, ਵਿਅਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ। ਜਾਗਰੂਕ ਤੇ ਚੇਤੰਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਔਰਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀਆਂ ਸਕਾਰਾਤਾਮਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਬਿਮਾਰ, ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਲਾਹੌਰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕ (AQI) 1,100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੋਗ ਵਾਰ ਰੂਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਮੀਂਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼ ਖੰਘ, ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਲਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਲਮਾਨ ਕਾਜ਼ਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵੇਲੇ ਫੇਸ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਮਰੀਅਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੋਟਰ ਰਿਕਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੈਰਿਜ ਹਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ, ਬਾਹਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ।

ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਉਡਾਣਾਂ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਮੋਹਨ ਨਾਇਡੂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਲਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿਊਰੋ (ਬੀ.ਸੀ.ਏ.ਐਸ) ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਚ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਅਤੇ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਊਰੋ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੇ ਇੰਚ ਤੱਕ ਦੇ ਬਲੇਡ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰਮੀਨਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੰਚ ਨੇ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦੇ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀਆਂ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।"

ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਗੁਮਟਾਲਾ ਅਤੇ ਅਣਖੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਨਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇੰਚ ਵਾਲੀ ਛੋਟੀ ਕਿਰਪਾਨ, ਖੰਡਾ ਅਤੇ ਕੰਗੇ ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਸਤਾਂ ਉਤਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪਹਿਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਤਾਰਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੰਚ ਨੇ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਡੂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਸੀਏਐਸ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ। ਮੰਚ ਨੇ ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ. ਲਾਲਪੁਰਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਾਉਣ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਬਰਫਬਾਰੀ, ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਗੜੇਮਾਰੀ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ

ਦੁਬਈ : ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰੇਗਿਸਤਾਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਗਰਮ ਅਤੇ ਤਪਦੇ ਮੌਸਮ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਮੌਸਮ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸੂਰਤ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਇੱਥੇ ਅਚਾਨਕ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ, ਗੜੇਮਾਰੀ, ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਡ ਅਤੇ ਬਰਫਬਾਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਾਲ ਰੇਤ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ ਵਾਂਗ ਦਿਖਣ ਲੱਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ।

ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦਾ ਮੌਸਮ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਰਾਬ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਅਣਉਮੀ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੁੱਧਵਾਰ, 30 ਅਕਤੂਬਰ, ਨੂੰ ਅਲ-ਜੌਫ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਤੇ ਗੜੇਮਾਰੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਦੇਰ ਨਾਲ, ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਬਰਫਬਾਰੀ

ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਚਿੱਟੇ ਬਰਫ ਨਾਲ ਢੱਕ ਗਿਆ।

ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਕਿਉਂ ਆਇਆ?

ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ (ਐਨਸੀਐਮ) ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਓਮਾਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਘੱਟ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਨਮੀ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁੱਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰੇਗਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ, ਗੜੇਮਾਰੀ ਅਤੇ ਬਰਫਬਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਅਲ-ਜੌਫ ਸਮੇਤ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ੀਦ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਚਾਨਕ ਮੌਸਮ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਲੱਖਣ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਜਲਦੀ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਬਦਲੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹਨ।

Diamond
Sweets & Restaurant
3 LOCATIONS
» SURREY
#102-15933 Fraser Hwy, Surrey, BC
604-593-5566
» LANGLEY
#102-7228 192 St. Langley, BC
604-372-4949
» DELTA
#160-8047 120St. Delta, BC
604-5917277
Specialised in all kinds of Indian Sweets & Foods
We do Catering for all Occasions
Open 7 days a Week
10:00am to 10:00pm

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਡਾਇਸਪੁਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

ਆਤਸ ਦੁਨੀਆ ਖੁਨਕ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਇਆ ॥2॥

ਸ.ਗ.ਗ.ਸ. ਪੰਨਾ 1291

ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਲੋਬਲ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ (24 ਅਗਸਤ 2022), ਉਹ ਅਗਾਂਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਉਸ ਆਪਣੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਅਸ਼ੁੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਦੇ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਿ ਪਰਮਾਣਤਾ ਦੇ ਕੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪਖਤਾ ਬਹੁਵਾਦ ਪਰੂਲੇਜਮ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਤਾ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਨਾਜ਼ੀ ਜਰਮਨੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਤਸਵੀਹ ਦੇਣੀ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਅਤਾ ਤੇ ਅਮਨ ਸਿਰੇ ਹੋਂਦ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਜਮਾ ਲਈ ਹੈ ।

ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹਾਕਮ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣਾ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਭਾਸ਼ਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਦਿ ਕਹਿਣਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਉੱਪਰ ਛਾਪਾ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਹਾਕਮ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਾਂ ਸਾਥੀ ਦੇਸ਼ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਸਭ ਅੱਛਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੇਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ।

ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖੜੇ ਗਾਤਰਾ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈਆਂ ਮਜਬੂਰਨ ਲੁਹਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਜੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਜਾਦਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੈਗ-ਲੇਬਲ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਾਂ 1995 ਵਿੱਚ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣਾ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾ ਉਤਸਾਹਿਤ ਉਤੇਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ 2001 ਤੋਂ 2003 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਡੂੰਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੰਗ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖ ਵੀ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਮੁਜਾਰੇ ਜਾਂ ਵਿਖਾਵੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਭੜਕਾਹਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਮਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੰਗ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕ ਹੈ ।

ਜੇ ਉਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ । ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਹਿੰਦੂ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਜਾਂ ਨਾਅਰਾ ਕਿਉਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਤਵੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਕਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੁਜਰਮ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਥਿੱਤ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ।

ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਈ ਨਕਲੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵੀਆਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਆਦਿ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ੀਲ (ਅਮਨ ਨਾਲ) ਟੀਸਟਾ ਸੀਤਲਵਾਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਥੋਪੇ ਗਏ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਲ ਬੰਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮਨਿਸਟਰੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਉੱਪਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਹਨ।

ਜੇ ਬੀਬੀਸੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਲੇਬਲ ਲਾਉਣਾ ਤਾਂ ਸੌਖਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮਾਂ ਤੇ ਲੇਵਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖਦਾਈ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ।

ਸੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਕ ਸਾਚੇ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕੇਸ ਸਜਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਹਾਕਮ ਦਾ ਆਪਸੀ ਗਠ ਜੋੜ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਜੇ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਤੇ ਕਿਸਮ ਨਾ ਕੇਸ ਤਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਸੁਣੀ ਹੈ ।

ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਤੰਤਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਾਰੇ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਥਿਤ ਨਾਮ ਤੋਂ ਉਨਾਂ ਉੱਪਰ ਉਥੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਤਫਤੀਸ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬੜੀ ਅਮਨ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਾਊ ਤੇ ਹੱਡ ਭੰਨ ਮਿਹਨਤ ਕਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ।

ਸੋ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਘਮੰਡ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਦੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਹਾਕਮ ਆਪ ਦੀ ਔਕਾਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਿੱਧਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਝਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਤੇ ਉਸ ਹਾਕਮ ਦਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਨੇਡਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਰਤਾਂਤ ਘੜਦਾ ਹੈ ।

ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੋਦੀ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਕਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵ ਭਾਰਤ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਟਰਾਂਟੋ ਸਟਾਰ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਵਾਕ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਹੈ ਨਵ ਭਾਰਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿਠਦਾ ਹੈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ ਜਦੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਮਨ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੇਤਾ ਸਨ ਸਿਰਫ ਫਾਈਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫਾਈਲਾਂ ਨਹੀਂ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਪੈੜ ਕੜਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਇਹ ਮੋਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ ਹੈ ਉਸ ਕਿਹਾ ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਉਹ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਦਾ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੱਸਣ ਕੀ ਕੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

ਕੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਉਨ ਕੇ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸ ਕਰ ਮਾਰੇਗੇ ।

ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਗੀਤਕਾਰ ਏਪੀ ਢਿੱਲੋ ਦੇ ਘਰ ਉੱਪਰ ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਆਦਿ ।

ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਟਰੰਟੋ ਏਰੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਅਮਰਜੀਤ ਕੰਗਰਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਕਰਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਹਿੰਸਕ ਧਮਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਡਾਈਸਪੁਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨ ਮਾਰਚ ਜਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਵੇਂ ?

ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਮਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੇ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਸੋ ਕਨੇਡਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੇ । ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਪਣਾਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਹਾਂ ਦੀ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਤਾ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯੋਗ ਸੁਚੱਜੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਨੇਕ ਇਨਸਾਨ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ੇ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।

ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਾਲਮ ਦਬਾਉਣ ਤੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਹੈਂਕੜ ਨਾਲ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਤੇ ਭਾਂਜ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਜਾਲਮ ਹਾਕਮ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਨੂੰ

ਰਾਜੇ ਸੀਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ ॥ ਜਾਇ ਜਗਾਇਨਿ੍ ਬੈਠੇ ਸੁਤੇ ॥
ਚਾਕਰ ਨਹਦਾ ਪਾਇਨਿ੍ ਘਾਉ ॥ ਰਤੁ ਪਿਤੁ ਕੁਤਿਹੋ ਚਟਿ ਜਾਹੁ ॥

ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਨੇਕ ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਭਾਵ ਲੋਕ ਹਿਤ ਪਰਗੰਧ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਐਸੇ ਚੰਗੇ ਭਲਾਈ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸਾਰਖਤਾ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਵੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸਦਾ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤੇ ਰੱਖੇਗਾ

ਧਰਮੁ ਕਰਾਏ ਕਰਮ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥3॥

SINCE : 2007
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ
CANADIAN PUNJAB TIMES
ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦਾ 18 ਵਾਂ ਸਾਲ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ
ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜੋ
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ
24 ਘੰਟੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹੋ
www.thepunjabtimes.ca
ਲੇਖ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਸਲੇ
It's Time To Grow Your Business
Advertise with us...
: canadianpunjabtimes@gmail.com
Contact : 604-338-7310

ਕੰਮਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰੋ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕਸ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਕੀ ਹੈ। ਮਰਦ ਔਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਔਰਤ ਹਰ ਉਸ ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕਦੇ ਉਸ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ, ਅਧਿਆਪਕ, ਬੈਂਕਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ, ਫੌਜ ਤੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪੈਰ ’ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ, ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ, ਹਸਪਤਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ / ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ, ਚੌਗਿਰਦਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਖਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵੀ ਅਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਔਰਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਮਾਪ ਸਕੀਏ।

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬਰਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 86 ਕੇਸ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਗਲੋਬਲ ਜੈਂਡਰ ਗੈਪ 2024 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ 146 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 129ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ‘ਸਭ ਕੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲਾ’ ਵਿਕਾਸ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮਰਦ ਔਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 39% ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 76 ਹੈ। ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ, ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਣ-ਸੁਖਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੇ-ਸਕੇਲ ਘੱਟ ਦੇਣਾ, ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਆਨਾਕਾਨੀ ਕਰਨਾ, ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਬਾਥਰੂਮ, ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਬਰੇਕ ਦੌਰਾਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਮਰਾ, ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਲਈ ਕਰੈੱਚ ਆਦਿ ਕੁਝ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਸੁਖਾਵਾਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਹੋਣਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਪਰ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤਕ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਆਰ ਜੀ ਕਾਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਧੀਨ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਵਾਪਰੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਵਾਰਦਾਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਹਲੂਣ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ? ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨਿੱਤ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਰੋਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਤੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਜਲਸੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮੋਮਬੱਤੀ ਮਾਰਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਰਹੇ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲਿਆ ਹੈ? ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਸ! ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕਿਸ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਦਰਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨਸਾਫ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦੀ ਹੈ।

ਦਸੰਬਰ 2012 ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 6 ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਕਰਤੂਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੜਕ ਉੱਪਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੇ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ, (ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਭਿਆ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ 2013 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਹੌਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੱਲ੍ਹ ਪਈ ਹੈ? ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਪੋਰਟ ਬਿਊਰੋ 2023 ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 4% ਦਾ ਵਾਧਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2020 ਵਿੱਚ 3,71,503 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। 2021 ਵਿੱਚ 4,28,278 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2022 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4,45,256 ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਧਾਲਣਾ, ਰਾਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ ਕਰਨੇ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ’ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਕੰਮੀ ਤੇ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਨਰਸਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ/ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੀ ਖਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੇਫਟੀ ਕੌਂਸਲ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 20% ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕਵਰ/ਕਵਚ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਬਾਕੀ 80% ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਣਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 21% ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਖਾਨੇ/ਟਾਇਲਟ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਜੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਜਿਸਮ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ, ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਹਸਪਤਾਲ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਫਿਲਮੀ ਉਦਯੋਗ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦੀ ਹੋਵੇ। ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਕੋਚੀ ਨੇੜੇ ਫਿਲਮੀ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਚਲਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸਨੇ 2017 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਲਿਆਲਮ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਆਮ ਹੀ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਦਿ ਸਭ ਰਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਬਾਥਰੂਮ ਜਾਂ ਡਰੈੱਸ ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਕੰਮਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਾਸ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ/ਨੀਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ’ਤੇ ਬੈਠੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਈ ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਆੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਮਾਤਰ ਲਗਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਬੇਟੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਧੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾੜੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ, ਮਰਦ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਟਕਾਈ ਰੱਖਣਾ, 12 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ (ਅਖੌਤੀ) ਚੰਗੇ ਵਰਤਾਵ ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ’ਤੇ ਕੁਝ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ, (ਬਿਲਕਿਸ ਬਾਨੋ ਕੇਸ, ਗੁਜਰਾਤ) ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੈਰੋਲ ’ਤੇ ਛੱਡਣਾ, (ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਕੇਸ, ਸਿਰਸਾ), ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ (ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ), ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੰਮ ਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੰਮ ’ਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਹੋਏ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦੇ ਹੋਏ ਫੋਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਉੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਔਰਤ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਛਡਾ ਕੇ ਘਰ ਬੈਠ ਜਾਵੇ। ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਸਰੋਤ ਉੱਪਰ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸਿਆਣਪ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਬਲਾ ਤੋਂ ਸਬਲਾ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਦੀ, ਸਮਾਜਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ। ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ। ਹਨੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਉਪਾਅ ਕਰਕੇ ਰੱਖੋ। ਕੰਮਕਾਜੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਜਿਣਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਛੇੜਛਾੜ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਫੌਰੀ ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ। ਇਸਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਡੀਕਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ
ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਊ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

FAST COMPUTER REPAIR
New Web Designing & Hosting Services

Onsite Service Available
Computer Repair & Upgrade
Spyware & Virus Removal
Same Day Service

Your Personal Tech, A Phone Call Away...
HARMEET SINGH
www.fastcomputerrepair.ca E-mail : harmeet@fastcomputerrepair.ca
778-928-4444

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਦੀਪ ਢੁੱਡੀ
ਸੰਪਰਕ: 95010-20731

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ
ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ

ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਾਡੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਕਥਾਵਾਂ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਕਾਰਜ ਬਣਿਆ ਹੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਕੱਢਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੀਤਾ ਸਵੰਬਰ ਵੇਲੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦਰੋਪਦੀ ਸਵੰਬਰ ਵੇਲੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਹੁਣ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਰੀਸਾਂ ਤਾਂ ਰਮਾਇਣ ਜਾਂ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਰਜਨ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਹਾਕਮਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੀਆਂ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੰਚਾਂ ਦਾ ਕਿਹਾ ਸਿਰ ਮੱਥੇ, ਪਰਨਾਲਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਉਜਾੜਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖ਼ਾਤਰ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼-ਗਰਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਹੁਣ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ, ਪੰਜਾਬੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਸੱਤ ਸਮੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਉਜਾੜਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਜਵਾਨੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹੂ-ਬਲ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਹੁਣ ਉਜਾੜ ਬੀਆਬਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਟੀਕੇ, ਚਿੱਟਾ, ਹੈਰੋਇਨ, ਗੋਲੀਆਂ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ; ਪਿੰਡਾਂ, ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੱਥਰ ਵਿਛ ਰਹੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਲੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਕੀਰਨੇ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 2007 ਤੋਂ 2017 ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਮਿਸਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹੱਤਕ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇਸ ਹਨ। 2017 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਟਕਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦਿਵਾ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। 2022 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਆਪ' ਦੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਮੇਤ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਗੁਣਵੱਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਸਵੰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ 92 ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਜਿਤਾਇਆ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਣਵੱਤੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੱਲ੍ਹ ਪਈ।

ਇੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਏਐੱਸਆਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕੰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ- ਓਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਜਿੰਨੀ ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।"

ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਵੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਪੂਰੀ ਸੂਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ 'ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ' ਕਿਤਿਓਂ ਵੀ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਇਕ ਵੀ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਉਪਰਾਲਿਆਂ' ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਸੇਰ ਵਿਚੋਂ ਪੂਣੀ ਕੱਤ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੇ ਬਦਲੀਆਂ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਬਰੀਕ ਛਾਣਨਾ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਣ-ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਕੰਮੇਪਣ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਹੱਥ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਗੱਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਫਸਰ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਲੁਆਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਹਨ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਲੋਹੇ 'ਤੇ ਲਕੀਰ ਵਾਂਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਓਨਾਂ ਚਿਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਗੁਣਵੱਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਹੋਣੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਬੰਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੂਬੀਆਂ ਗਿਣਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਹਰ ਹਾਲਤ ਗਿਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਫ਼ਸੋਸ! ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਸੁਣਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਗਰਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ; ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਫ਼ਲਸਰੂਪ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੁਢਾਪਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਾਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਨੋ ਉਜਾੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਕੇ ਪੂਰੇ ਨਾ ਉਤਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਸਕ ਪਹਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਸੇ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਰਾਜ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਕਲੰਕ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ਾਸਕ ਬਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਇਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਸਾਂਝ, ਸੰਪਰਕ: 94632-33991

ਪਾਣੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ

ਪਾਣੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਜਗਦੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੇਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਯਮ ਸਮਝ ਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਨਸਾਨੀ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀਆਂ, ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ, ਬਿਰਖ, ਬੂਟਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵੀ ਪਾਣੀ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਗਈ ਅਮੁੱਲ ਦਾਤ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਉੱਤਮ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ:

ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ॥

ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 97.33 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਖਾਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਅੰਦਰ ਪਿਆ ਹੈ, 2.39 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਆਸਮਾਨ 'ਤੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ 0.61 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ 18 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ 4 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਮਾਹਿਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਘਟਣ ਜਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਲਾ ਕੇ ਹੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫ਼ਿਕਰ ਸਹੀ ਤੇ ਸੱਚਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਲੋਕ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਧਰਤੀ ਹੇਠੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਚਾਉਣ ਤੇ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੈਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਵੀ ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੀਮਤੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਜਗਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਤੇ ਉਪਰ ਆਸਮਾਨ 'ਚ ਵੀ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜੋਕੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ, ਭੂਮੀ ਤੇ ਹਵਾ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਨਵੇਂ ਸੰਕਟ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਔਗੁਣ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਪੰਛੀਆਂ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ, ਬਿਰਖ-ਬੂਟਿਆਂ ਤੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸੰਕਟ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਗੇ। ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਕੈਂਸਰ ਫੈਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਰਮੇ 'ਤੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਪਰੇਅ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪੁਲਾੜ ਏਜੰਸੀ ਨਾਸਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਨਾਸਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠ ਜੋ ਨੀਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੇਤਾ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੀਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ, ਨੋਇਡਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰੇਤਾ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਿਕਲਣ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਖਲਾਅ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਹ ਖਲਾਅ ਵਧਣ ਨਾਲ ਉੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗਰਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਿਲਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ, ਮਿੱਲਾਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ, ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਧੂੰਏਂ, ਐਟਮੀ ਕਚਰੇ ਤੇ ਏਸੀ ਅਤੇ ਫਰਿੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਤੇ ਸੀਐੱਫਸੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮਾਰੂ ਗੈਸਾਂ, ਬੇਲੋੜੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਰਲੀ ਮੀਥੇਨ ਗੈਸ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਈ ਅੱਗ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਰਾਹੀਂ ਤੇਜ਼ਾਬ, ਏਅਰੋਸੋਲ ਤੇ ਕਾਰਬਨ ਆਸਮਾਨ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਲਈ ਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਪਰਾਬੈਂਗਣੀ ਤੇ ਮਾਰੂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਗਰਮੀ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭੰਡਾਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਘੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਟੀਫਨ ਲੇਹ ਵੱਲੋਂ 16 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਅਗਲੇ ਵੀਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ 52.7 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਤੇ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਗੜਬੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਣ ਨਾਲ ਹਿਮਾਲਿਆ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਐਂਟਾਰਟਿਕਾ ਅੰਦਰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਬਰਫ਼ਾਂ ਪਿਘਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠ ਤੇ ਉੱਪਰ ਵਗਦੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕਲ-ਕਲ ਕਰਦਾ ਸੰਗੀਤ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਅੰਦਰ ਹਨੇਰਾ ਛਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੰਪਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਟਾਈ ਕੈਥਲ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਹੋਂਦ

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਸੰਪਰਕ: 94170-49417

ਮਾਲਵੇ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤਾਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਜੀਂਦ ਵਾਂਗ ਕੈਥਲੀਏ ਵੀ ਸਿੱਧੂ ਗੋਤੀਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂਘਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਮਸੰਦ ਥਾਪਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਨੂੰ 'ਭਾਈ ਕੇ' ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਿਆ। ਉਹ ਬੜਾ ਸੂਰਬੀਰ ਸੀ। ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਅਤੇ ਸਿੱਧੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਰਾਜਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਬੁਲਾਢੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਰਾਜਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ 1766 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਅਫ਼ਗ਼ਾਨ ਹਾਕਮ ਭੀਖ ਬਖ਼ਸ਼ ਤੇ ਨਿਆਮਤ ਖਾਂ, ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਥਲ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਮੱਲ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਸਨ। ਕੈਥਲ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਪਠਾਣ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਨੱਸ ਗਏ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ। ਕਰਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗਜ਼ਟੀਅਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਕੈਥਲ ਵਿੱਚ ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਣਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਿਆਸਤ ਅੰਦਰ ਢੁਕਵੇਂ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਣਵਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਂਗਨਾਂ ਤੋਂ ਕੈਥਲ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਾਲਾ ਬਣਵਾਇਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਦਰਿਆ ਉੱਤੇ ਕਈ ਥਾਂ ਕੱਚੇ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਵਾਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਆਈ ਅਤੇ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਭਰਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਤੋਂ ਖਾਰ ਖਾਂਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਜੀਂਦ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰੇ ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੱਠ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੰਦਖਲਾਸੀ ਹੋਈ। ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਛੱਡਿਆ।

ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਲ

1779 ਦੇ ਨੇੜੇ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮਾਈ ਭਾਗਾਂ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਤਾਰ ਕੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਗੱਦੀ ਸਾਂਭ ਲਈ। ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਥਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਨਵਾਂ ਇਲਾਕਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ। ਹਾਂਸੀ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਰਜ ਟੌਮਸ ਰਿਆਸਤ ਜੀਂਦ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਜਦ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਪੈਰਨ ਨੇ ਹਾਂਸੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੈਰਨ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਲਾਰ ਦਾ ਪਰਗਣਾ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ, ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਥਾਂ ਪੱਕਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਣਵਾਇਆ। ਦੂਰੋਂ ਦਿਸਣ ਵਾਲੇ ਮੀਨਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਦੋਬਾਲਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਮਰਹੱਟੇ ਜਸਵੰਤ ਰਾਓ ਹੋਲਕਰ ਦਾ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਦਦ ਬਦਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਦ ਬਖ਼ਸ਼ੀ। 1809 ਵਿੱਚ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿੱਤਰਤਾ ਸੰਧੀ ਕਰ ਕੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ। ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿੱਘੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਤਲੁਜ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ 33 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1818 ਵਿੱਚ ਉਨੰਜਾ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋਇਆ।

ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਕਲਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਅ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕੈਥਲ ਅਤੇ ਪਿਹੋਵਾ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਏ। ਕੈਥਲ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਔਕਟਰਲੋਨੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਮਹਿਲ ਬਣਵਾ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਬਿਦਕਿਆਰ ਤੀਰਥ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਪੁਲ ਬਣਵਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਸਵਤੀ ਨਦੀ ਉੱਤੇ ਪੱਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਲਵਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਥਲ ਤੋਂ 16 ਮੀਲ ਦੂਰ ਤੱਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪੁੱਜਦਾ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਤਮ ਗ੍ਰੰਥ ਰਚਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ।

ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ 1837 ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪਰ ਬਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਹੋਇਆ। 1839 ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਆਏ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਰਨੌਲੀ ਵਾਲੇ ਨਿਕਟ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਤਬੰਨਾ ਬਣਾ ਲਵੇ, ਪਰ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਪਸੰਦ ਨਾ ਆਈ।

ਕੈਥਲ ਰਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ

1843 ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਵੇਖਦਿਆਂ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅੰਬਾਲਾ ਸਥਿਤ ਏਜੰਟ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਨੇ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜੀਂਦ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਕਾ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੇਠਲਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਨਵੇਂ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਰਾਜਿਆਂ ਭਾਈ ਦੇਸੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਥਲ ਤੋਂ 96.5 ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭਾਈਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਪਿੰਡ ਗੁੱਜਰਵਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। 15 ਮਾਰਚ 1843 ਨੂੰ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਪਾਸੋਂ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਅਵਸਰ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੈਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਗ੍ਰੀਥਡ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੈਥਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਮਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਕੈਥਲ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਦਿਆਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਕੈਥਲ ਦੇ ਅਹਿਲਕਾਰ, ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਸੈਨਾਪਤੀ ਸ. ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਰਾਣੀ ਸੂਰਜ ਕੌਰ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਫੂਲਕੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ ਰਾਜੇ ਵੀ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਵੇਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੀਂਦ ਰਿਅਸਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੀਂਦ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਣੀ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਥਲ, ਜਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਰਿਆਸਤ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਿਆਸਤ ਕੋਲੋਂ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਕੁੱਲ ਇਲਾਕਾ ਨਵੇਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੈਥਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਮਿਸਟਰ ਗ੍ਰੀਥਡ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਰਿਆਸਤੀ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੈਥਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਗ੍ਰੀਥਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ, ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਨਸ਼ੀ ਘਾਸੀ ਰਾਮ ਨੇ ਭਾਈ ਖਾਨਦਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਖਿਦਮਤਾਂ ਗਿਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨ ਵਿਧਵਾ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰੀਥਡ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਆਖ਼ਰ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

ਰਿਆਸਤ ਕੈਥਲ ਦੇ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਰਾਣੀ ਸੂਰਜ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਮਿਸਟਰ ਗ੍ਰੀਥਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸਾ ਟਕਾ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰ ਕੈਥਲ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਟੁਕੜੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਹੋਈ ਵੇਖ ਕੇ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰਿਆਸਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਸੰਭਾਲੀ ਬੈਠੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਕਈ ਸੈਨਿਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਗ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਇਹ ਚੰਗਿਆੜੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਹੀਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਸਮੇਤ ਤੁਰੰਤ ਕੈਥਲ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਵਿਚਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਖ਼ੁਦ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੈਨਾ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੈਥਲ ਆ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਣ ਸਾਰ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਤੋਂ ਪਾਰਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਿੱਖ ਕੈਥਲ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪੱਤਣਾਂ ਉੱਤੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਾ ਆ ਸਕਣ।

16 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੈਜੀਮੈਂਟ, ਦੋ ਰਸਾਲਿਆਂ, ਤੋਪਖਾਨੇ ਦੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਤੇ ਚੋਖੀ ਪੈਦਲ ਸੈਨਾ ਨੇ ਕੈਥਲ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਕੈਥਲ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪੱਲੜਾ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ ਕੈਥਲ ਦੇ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਉਂ ਕੈਥਲ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਕੰਪਨੀ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਨਾਂ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਲਾਰਕ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਰਵੱਈਆ

ਮੌਕਾ ਤਾੜ ਕੇ ਭਾਈ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸੂਰਜ ਕੌਰ ਕੈਥਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਿਹੋਵੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਰਾਜ ਘਰਾਣੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੱਭਿਅਕ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਮਿਸਟਰ ਕਲਾਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੱਜਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਰਾਣੀ ਸੂਰਜ ਕੌਰ ਵਗੈਰਾ ਤਿੰਨ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਲੈ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਧਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੁਗਾਈ।

ਆਖਰ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ?

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡੇਰੇਵਾਦ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਮੈਟਰ ਛਪਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਯੂ-ਟਿਊਬ, ਵਟਸਅੱਪ, ਫੇਸ ਬੁੱਕ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੇਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਾਈਮ ਟੀ. ਵੀ. ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੈਨਲ ਤੋਂ, ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਅਕਸਰ ਹੁਣ ਡੇਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਡੇਰਿਆਂ ਤੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਪਰਚਾਰਕ ਜਿੰਨਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਰੌਲਾ ਪਾਈ ਜਾਣ, {ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੈਨਲ ਹਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੈਨਲ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ} ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ 'ਅਸਰ-ਪਰੂਫ਼' ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੌਮ ਦਾ ਕੁੱਝ ਸੁਧਰਨਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁੱਝ ਵਿਗੜਨਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ {ਸਮੇਤ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ} ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਿੱਖੀ ਹੈ? ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰੋਪੇ ਵੀ ਲੈਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲਫਾਫਾ ਵੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦਾ ਚੈਕ ਪਾਇਆ ਹੈ? ਖੈਰ! ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾਂ ਜਾਵਾਂ।

ਡੇਰੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ 'ਡੇਰੇਦਾਰ ਤੇ ਸਿੱਖੋ'। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਜਾਵੇ ਉਸ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ {ਕਿਉਂ? ਜੇ ਕੋ ਬੋਲੈ ਸਚੁ ਕੂੜਾ ਜਲਿ ਜਾਵਈ} ਤਾਂ ਕਿ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ 'ਵੋਟ ਬੈਂਕ' ਵੀ। ਜਿੰਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਆਮ ਸਿੱਖ ਉੱਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਂ! ਏਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਰਾਓ, ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਪਰ ਮਨ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝੇ, ਕੌਣ ਸਮਝਾਵੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਵੇ, ਕੋਈ ਦੱਸੇ ਤਾਂ ਸਹੀ। ਜਵਾਬ ਹੈ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ, ਤੇ ਸਮਝੋ, ਵੀਚਾਰੋ। ਪਰ ਸਮਝ ਕਿੱਦਾਂ ਆਵੇ? ਕਿਵੇਂ ਵੀਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ? ਇਹੋ ਹੀ ਔਖੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਹਰ ਆਮ ਤੇ ਖਾਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਏਨਾਂ 'ਸ਼ਾਰਟ ਕੱਟ' ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਧਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪਏ ਨਹੀਂ ਕਿ ਓਧਰ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੈਰੀਂ ਪੈਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਲੜਕਾ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਕੌਣ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਫਿਰੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ, ਫਿਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰੇ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਖਰ ਰੱਬ ਸੁਣੇ ਵੀ ਕਿ ਨਾਂ?

ਮਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣਾਂ ਵੀ ਏਨਾਂ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਮ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਾਸਤਿਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਜਿਸ ਮਨ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਨਾਂ ਕੋਈ ਅਕਲਮੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ'। ਸੋ ਮਨ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਜਾਓ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐਸ਼ ਨਾਲ ਜੀਓ।' ਮਨ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ-

'ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਸਿਆਹੁ॥ ਖੰਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣਿ ਪਾਹੁ॥ ੬੫੧॥ ਤੇ

ਮਨ ਰੇ ਕਹਾ ਭਇਓ ਤੈ ਬਉਰਾ, ਮਨ ਮੇਰੋ ਬਸਿ ਨਾਹਿ, ਅਬ ਮਨ ਜਾਗਤ ਰਹੁ ਰੇ ਭਾਈ ੩੩੯॥ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹਨ, ਕਿਤੇ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਹਨ, ਕਿਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹਨ ਤੇ ਕਿਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰੇ ਤੇ ਮੁਕਰ ਜਾਵੇ, 'ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਜਾਨੈ ਸਭ ਬਾਤ ਜਾਨਤ ਹੀ ਅਉਗਨੁ ਕਰੈ॥ ੧੩੭੬॥ ਮਨ ਬਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾਂ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਜੋ ਫਸਾਦ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਦੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮਨ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਦੂਰ ਕਿਉਂ ਜਾਓ, ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉਹਨਾਂ ਦਿਖਾਵਟੀ ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਸੀ। ਢੱਡਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਅਖੌਤੀ ਗਾਤਰੇਧਾਰੀ ਧਰਮੀਆਂ {ਨਾਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀਆਂ} ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ਸਿੱਖ? ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਏਨੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਹਨ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਵੀ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਨਾਂ ਵੀ ਮੰਨਣ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਧਾਗੇ, ਤਵੀਤਾਂ, ਜਾਦੂ, ਟੂਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸੁਵਾਰਥ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਵਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮਝਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾਂ ਚਾਲ ਚਲਨ ਠੀਕ ਕਰਨਾਂ, ਤੇ ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਸਵੈ-ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਹਧਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਓਸੇ ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ਉਹ ਆਪੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਕਰੇਗਾ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਚਾਲ ਚਲਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਆਪਣੇ ਉਸ ਗੁਰੂ ਤੇ ਕਰਨਾਂ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਤੁਸੀਂ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਾਰਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਨੁੱਖ {ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇੱਕ 'ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ}, ਬੋਲ ਕੇ ਦੱਸ ਦਵੇਗਾ ਕਿ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇਗੀ ਕਿ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਇਥੋਂ ਹੀ ਇਹ ਖੇਡ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਖੇਡ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ ਓਥੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਜੋਗ ਬਣਦਾ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਭੱਜਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀ ਗੱਲ, ਨਾਂ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਗੱਲ, ਨਾਂ ਇਥੇ ਕੋਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਵਾਲਾ ਹਾਲ, ਨਾਂ ਦਸਮ ਗਰੰਥ ਦਾ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ, ਨਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਨਾਂ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਗੱਲ, ਆਏ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਵੇਖੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਗਵਾਹੀਆਂ ਲਈ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜੇ ਫਿਰਨਾਂ, ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਕੁੱਝ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਹੈ-

1. ਪੈਸਾ - ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਹੋਵੇ, ਮਿਲੇ ਸਹੀ। ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ, ਚੰਗਾ ਵਪਾਰ ਚਲੇ, ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਹੋਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਦੇ ਦੋ, ਤੇ ਦੋ ਦੇ ਤਿੰਨ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵੀ ਪੈਸੇ ਖਾਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਜਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਓਥੇ ਵੀ ਏਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ - ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰਮ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕੀਤਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁੱਝ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ।
3. ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ - ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸਹੀ, ਅਰਾਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਾਂ ਲੱਭੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਹਤਾਸ਼ ਹੋਣਾਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਰਾਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਪਿਆਂ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨਕਲੀ ਹੈ, ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਹਵਾ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣਾਂ ਵੀ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
4. ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਆਸ - ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਏਨਾਂ ਧੋਖਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਈਮਾਨਦਾਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਲੁਕਾ ਰੱਖ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਵੀ ਭੇਦ ਰੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋ ਵੀ ਸਾਧਨ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੜਕਾ/ਲੜਕੀ ਕਿੰਨਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ? ਲੜਕੇ ਦੀ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਫੇਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਤਾ ਉਦੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ, ਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕਮਾਈ ਹੈ, ਨਸ਼ਾ ਕਿੰਨਾਂ ਕੁ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਦਿ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੌਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਆਮ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਮਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਕੋਈ ਸਤਿਸੰਗੀ ਹੀ ਸਹੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾ ਦਵੇਗਾ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ 'ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ।
5. ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਸ - ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥੇ ਟੇਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, {ਪੁੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ}, ਪਰ ਕਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਇਧਰੋਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਫਿਰ ਹਾਰ ਕੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਸੋਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੰਮ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪਰ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਚਾਰਕ ਨੇ ਵੀ ਓਨਾਂ ਕਰੰਟ ਛੱਡਣਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਭੇਟਾ ਤਿਆਰ ਰਹੇ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਜੋ ਭੇਟਾ ਮਿਲਣੀ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਵੱਖਰੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ 'ਦਾਤੈ ਦਾਤਿ ਰਖੀ ਹਥਿ ਆਪਣੈ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਈ॥ ੬੦੪॥ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ 'ਚ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੇ ਫੁਰਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਫੁਰਮਾਨ ਹੋਣ।
6. ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ - ਬਹੁਤੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕੁੰਜੀ ਹੈ 'ਗੁਪਤ ਨਾਮ ਦਾਨ' ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਉਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗੀ ਹੀ ਨਾਂ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾਨ ਵੀ ਉਸੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਖਿੱਚ ਲੈਣਗੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਰੱਬ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾਂ ਏਨਾਂ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਝ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਹੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਮਝ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕੌਣ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ 'ਵੋਟ ਬੈਂਕ' ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ {?} ਰਾਜਨੀਤਕ {?} ਲੀਡਰ {?} ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵਾਂਙ ਮੰਗਣ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਕੀ ਕੁੱਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।
7. ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਨਾਲ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋਣਾਂ - ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ {ਅਚਰਜ ਖੇਡ} ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਜਦੋਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਧਾ-ਸੁਆਮੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਡੇਰਾ ਸੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਲਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਡਿਪਲੋਮੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਉਂਸਲਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਓਥੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਾਲੇ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਓ। ਓਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਿੱਦਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਦੀ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੋ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਧੀ ਪੁੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਮਾਇਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ। ਬਸ! ਆ ਜਾਓ ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਓ। ਖੈਰ! ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਖੂਨ ਖਰਾਬਿਆਂ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਸ ਸਤਿਲੁਜ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾਂ ਪਾਣੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਦਰਿਆ ਸੁੱਕ ਗਏ, ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸੁੱਕੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਡੇਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਦਰਿਆ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਓਸੇ ਦਿਨ ਸਭ ਡੇਰੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸੁਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨਗੇ?

8. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣਾਂ - ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਇੱਕ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਗਿਆਨ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਵਰਗ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ। {ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਲੇਖਕ ਤਾਂ ਕਾਲਜ ਮੂਹਰੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਕੀ ਕਾਲਜ ਮੂਹਰੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਚੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਚੰਗਾ ਬੋਲ/ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਨਹੀਂ? ਮੂਹਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦਾ ਕੀ ਸੰਵਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ? ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਡੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੇ ਹੀ {ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ} ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੇਖਕ ਤਾਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ (ਤੇ ਕਈ ਨਹੀ ਵੀਂ) ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕੀ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ? "}} ਅੱਜ ਹਕੀਕਤ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ /ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਰਹੀ ਉਹ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਕੂਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਪਰਮੁੱਖਤਾ ਦਈਏ? ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਲਾਈਫ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। {ਪਰ ਜੋ ਡੇਰੇਦਾਰ 'ਸੰਤ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ, ਸ੍ਰੀ ੧੦੮ ਆਦਿ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਲਾਈਫ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ} ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਕਾਲਜੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਨੀਤੀਆਂ ਘੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ

ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਕੋਰਸਾਂ 'ਚ

ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਹਕੀਕਤ

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ
ਸੰਪਰਕ: 98726-27136

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਫਰੇਮਵਰਕ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮੱਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ 30 ਘੰਟੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ 160 ਘੰਟੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਹ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਅੰਕ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਪਾ ਸਕਣਗੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪਾਠ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ 30 ਅੰਕ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਰੇਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਘਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਪਲੀਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨੋਂ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੀਆਂ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਲੀ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਨਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਰਹੀ ਗੰਦਗੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜੰਗਲ ਘਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਰਿਆਲੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਉੱਥੇ ਬੜੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅਨਪੜ੍ਹਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾਂ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿ ਗਿਆ ਹੈ? ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਜਾਂ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਪੜਿਆ ਮੂਰਖੁ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰਾ॥ ੧੪੦॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ {ਜੋ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਮਾਂ ਪਿਓ ਵਾਂਗ ਹੈ} ਪੱਲ ਪੱਲ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਪਿਓ ਵਾਂਗ ਸਾਡੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਮਨੁੱਖ ਥਿੜਕ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਮਨ ਥਿੜਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾਂ। ਆਂਢ ਗਵਾਂਢ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸ ਪਾਈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਇਹੋ ਕੁੱਝ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸੋਝੀ ਆਈ {ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ} ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਸੰਤ ਕੋਲ ਜਾਓ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੱਦ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨਾਮ ਦਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਜੋਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੱਸ ਫਿਰ ਪੁੱਛੋ ਕੁੱਝ ਨਾਂ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾਂ ਬਹਿਰਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ 'ਅਖੌਤੀ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਦੀ ਵੇਖਾ ਸੇਖੀ ਸਾਰੇ ਉਸ ਰਾਹ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲਕਾਂ ਭਰਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਤ ਹੋਰ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਕਸਰ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ'। ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੋਣਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਦੇਰ ਸਵੇਰ ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਦੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ? ਤੇ ਫਿਰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕੀ ਉਸ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲਿਆ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਆਸ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲੇਗਾ? ਕੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ? ਕੀ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੜ੍ਹ ਰਿਹਾ? ਕੀ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕੋਲ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਬੰਦਾ ਪਿਛਲੇ ੩੦-੩੫ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਦਿਓ? ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁੱਝ ਮੱਦਦ ਕਰੋ। ਉਹ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ? ਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਕਦੋਂ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਕਦੋਂ ਕਿਸਮਤ ਖੁਲ੍ਹੇਗੀ? ਕਦੀ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਬਿਤਾ ਦੇਣਗੇ? ਜੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ 'ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਡੇਰੇਦਾਰ ਬੈਠੇ ਕੌਮ ਲਈ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਕੁੱਝ ਕਰਦੇ? ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ, ਪੈਸੇ ਦੀਆਂ, ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ, ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਿਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਕੌਮ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਕੌਮ ਦੇ ਉਹ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ੩੦-੩੫ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਓ।

ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਕੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਟਾ ਸਕਦੀ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਲੋਂ ਕੱਢ ਦਵੇ। ਅੱਜ ਡੇਰੇ ਰੂਪੀ ਜੋ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੱਗੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਨੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਕੌਮ ਦੀ ਖੁਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੋ ਲੋੜ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਈਏ। ਰਹੀ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਗੱਲ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ ਗਏ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ, ਸਮਝੋ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਰੱਬ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਜੱਦ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਅਗਿਆਨੀ ਹੋ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ। ਮਨਸੂਰ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ- 'ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਖ਼ੁਦ ਉਹੋ ਕੁੱਝ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਬੁੱਤ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪ ਪੱਥਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਵੋਗੇ ਤੇ ਜੇ ਰੱਬ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਬਣ ਜਾਵੋਗੇ, ਇਹ ਕੋਈ ਮਨਸੂਰ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ - ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਚੇਹਰਾ ਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੇਹਰਾ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਮਨੁੱਖ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਓਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਭੇਦ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਬਲੈਕ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪੂੰ ਬਣੇ ਸੰਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ {ਜਾਂ ਬਹੁਤੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ} ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਓਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚੋਗਾ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਚੋਗਾ ਉਹ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ ਇਹ ਨਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜਿਉ ਕੂਕਰ ਹਰਕਾਇਆ ਧਾਵੈ ਦਹ ਦਿਸ ਜਾਇ॥ ਲੋਭੀ ਜੰਤੁ ਨ ਜਾਣਈ ਭਖੁ ਅਭਖੁ ਸਭਿ ਖਾਇ॥ ਪੰਨਾਂ ੫੦॥ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤੁਲਨਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ {ਕੁੱਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ ਤਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਲਨਾਂ ਕੀਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ} ਜੋ ਆਪਣੇ ਲੋਭ ਖਾਤਰ ਸਭ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਮੂੰਹ ਮਾਰੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਦ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਿਰਨ ਉਸ ਨਾਦ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦੌੜਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਡੇਰੇਦਾਰ ਵੀ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਵਾਂਙ ਹਨ ਜੋ ਨਾਮ-ਨਾਮ ਦਾ, ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਦ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੌੜਦੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਾਨਸਕਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾਂ। ਇਹੋ ਹੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਚਾਰਕ ਅਜਿਹਾ ਨਾਦ ਵਜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਟੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪਰਚਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਲਝੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਓਥੇ ਇਹ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ {ਦੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ} ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗਾਤਰੇ ਪਾਕੇ ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ। ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਆ ਕੇ ਜੋ ਪਰਚਾਰਕ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜਨਾਂ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਜੋੜਨਾਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਰਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਖਾਵਾ ਹੈ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਝੂਠਾ ਬਹਾਨਾਂ। ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਆਪ ਪੜ੍ਹਨਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਮਤਿ ਆਪ ਸੋਝੀ ਦੇ ਦਵੇਗੀ ਕਿ ਕੌਣ ਠੀਕ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੌਣ ਗਲਤ॥ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਸਾਫ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਹੇ ਸਖੀ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ॥' ਪੰਨਾਂ ੯੩੭॥ ਤੁਹਾਨੂੰ ਓਹੋ ਕੁੱਝ ਮਿਲਣਾਂ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਮੇਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਭੈ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਕੁੱਝ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕ ਦਲੀਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਹੋਰ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਫੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ੩੦-੩੫ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਨਗੇ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਓਂ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 'ਇੱਕ ਨੁਕਾਤੀ ਪਰੋਗਰਾਮ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਲੋਂ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਸਿੱਖ ਲੰਗਰ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਓਧਰ ਭੱਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣਗੇ ਹੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ।

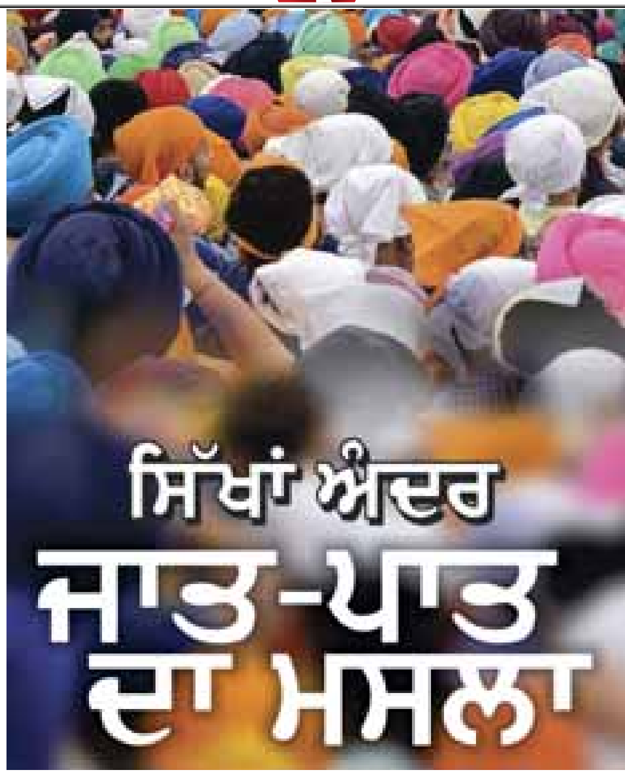

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕਾਫੀ ਭਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਦ-ਪਰਗਾਸ ਨਾਮ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਉਤੇਜਕ ਸੁਰ ਵਾਲਾ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਬਾਰੇ ਨਸੀਹਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ-ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਵਰਨ-ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜਾਤ-ਪਾਤੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪਰਾਭੌਤਿਕ ਤਰਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਸੁਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਜਾਤ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੁਧ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ; ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਚਾ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ:

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮਜਾਤਿ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਬਾਝੁ ਸਨਾਤਿ ॥੪ ॥੩ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੯)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤੁਕ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਚੇ ਜਾਂ ਨੀਵੇਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਜਾਤ-ਪਾਤੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਕ ਕਮਾਈ ਤੇ ਨੀਵਾਂ ਇਸ ਕਮਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ:

ਜਾਣਹੁ ਜੋਤਿ ਨ ਪੂਛਹੁ ਜਾਤੀ ਆਗੈ ਜਾਤਿ ਨ ਹੇ ॥੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੩੪੯)

ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਘੜੀ ਜਨਮ ਆਧਾਰਿਤ ਉਚਤਾ ਜਾਂ ਨੀਚਤਾ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਆਤਮਕ, ਬੌਧਿਕ, ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਤ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਨਹੀਂ; ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਸ ਜਾਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਸ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਅਗਨ ਕਥਾ' ਦੇ ਸਰਵਰਕ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀ ਦੀ ਉਚਤਾ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ:

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੱਤਰੀ ਦੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ 'ਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਸੁਹਜ ਦੀਆਂ ਅਨਿਕ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੱਤਰੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨਮੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਿਸਮ ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਸੁਹਜ ਭਰਪੂਰ ਕੋਮਲ ਅਨੁਭਵ ਜਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾ-ਜਗਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਉਛਾਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਬਾਕੀ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਸਲੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੜੀ 'ਚ ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦ, ਜਰਮਨ ਫਲਸਫਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਰਮਕਾਂਡ 'ਤੇ ਫਤਹ ਪਾਉਂਦੀ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪਰਾ-ਭੌਤਿਕਤਾ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਵਾਹੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਨਫਾਸਤ, ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ, ਰਸਿਕਤਾ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਸੁਮੇਲ, ਤਿਆਗ ਦੇ ਉਚੇ ਰੂਪ, ਨਿੱਕੇ ਤੋਂ ਨਿੱਕੇ ਅਮਲ ਪਿੱਛੇ ਦਰਗਾਹ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਗਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਥਾਵਾਂ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਤਮਿਕ ਇਕਮਿਕਤਾ ਵਾਲੀ ਇਸ ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਸਾਹਿਤ, ਫਲਸਫਾ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਸਫਰ ਵਿਚਲੀ ਆਤਮਕ ਮੇਲ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝ ਚੋਂ ਉਪਜੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਫਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਰੰਗ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ('ਅਗਨ ਕਥਾ' ਦਾ ਸਰਵਰਕ)

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ- ਖੱਤਰੀ ਦੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਬੇਹੂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਰਗ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਮਸਨੂਈ ਜਾਤੀਗਤ ਵੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਈ ਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖਾਸ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਹਰ ਜਿਊੜੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜੋਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ, ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ, ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਵੀ, ਫਿਲਾਸਫਰ, ਇੰਜਨੀਅਰ, ਜਾਂ ਵਪਾਰੀ ਆਦਿਕ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਗਦੀਸ਼ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਉਲਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਸਲਵਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ:

ਖੱਤਰੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨਮੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਿਸਮ ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਸੁਹਜ ਭਰਪੂਰ ਕੋਮਲ ਅਨੁਭਵ ਜਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾ-ਜਗਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਉਛਾਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਬਾਕੀ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਸਲੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੜੀ 'ਚ ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦ, ਜਰਮਨ ਫਲਸਫਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਰਮਕਾਂਡ 'ਤੇ ਫਤਹ ਪਾਉਂਦੀ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪਰਾ-ਭੌਤਿਕਤਾ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਵਾਹੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀ (ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ) ਦੀਆਂ ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੋਰ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਕੀ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਸਲੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੜੀ 'ਚ ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦ, ਜਰਮਨ ਫਲਸਫਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਰਮਕਾਂਡ 'ਤੇ ਫਤਹ ਪਾਉਂਦੀ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪਰਾ-ਭੌਤਿਕਤਾ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਵਾਹੀ ਹੈ, ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੱਛਮੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਉਹ ਨਸਲੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਨਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਸਲੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਉਚਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਆਪਣੀ ਕੱਚੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖੁਦ ਨਸਲਵਾਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੱਛਮੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ,

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਭਸ਼ਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਖੱਤਰੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਸ਼ੱਤਰੀਅ, ਇਰਾਨੀ, ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਜਾਤ-ਪਾਤੀ ਢਾਂਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੱਤਰੀ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਰਣ ਕਸ਼ੱਤਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਰਣ ਵੈਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਠੁੱਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦੇ ਕਰਤਾ ਕਸ਼ੱਤਰੀ ਸਨ, ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੱਤਰੀ ਨਹੀਂ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਇਰਾਨ ਦੀ, ਜਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਇਰਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਸਲੀ ਗਾਂਢੇ-ਸਾਂਢੇ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਇਰਾਨੀ ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਦੀ। ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਨੇਕ ਕਬੀਲੇ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਤੁਰਕ ਅਤੇ ਕੁਰਦ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ। ਖੁਦ ਇਰਾਨੀ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਖਾਸ ਰੁਤਬਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਕਵੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਿਅਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦਾ ਹੈ:

ਅਗਰ ਆਂ ਤੁਰਕ-ਇ-ਸ਼ੀਰਾਜ਼ੀ ਬਦਸਤ ਆਰਦ ਦਿਲ-ਇ-ਮਾ ਰਾ।

ਬਖਾਲ-ਇ-ਹਿੰਦੂਇਸ਼ ਬਖਸ਼ਮ ਸਮਰਕੰਦ-ਓ-ਬੁਖਾਰਾ ਰਾ।

(ਜੇ ਉਹ ਸ਼ੀਰਾਜ਼ ਦੀ ਤੁਰਕ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਥੰਮ੍ਹ ਲਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਠੋਡੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਤੋਂ ਸਮਰਕੰਦ ਤੇ ਬੁਖਾਰਾ ਵਾਰ ਦਿਆਂ।)

ਜੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਕਹੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਫੀ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਫਾਰਸੀ ਰਹੱਸਵਾਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਸੀ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਮੌਲਾਨਾ ਜਲਾਲ-ਉਦ-ਦੀਨ ਰੂਮੀ ਵਰਗੇ ਅਫਗਾਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਫਾਰਸੀ ਸ਼ਾਇਰ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਇਰਾਨੀ ਰਹੱਸਵਾਦ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਨਿੱਜੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਉਸ ਜਹਾਨ ਦੀ ਝਲਕ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਵਸਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਸਤਰ ਵਿਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਆਪਣੀ ਖੱਤਰੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਸਾਰਦਾ-ਉਸਾਰਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

ਮਨ ਦੀ ਨਫਾਸਤ, ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ, ਰਸਿਕਤਾ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਸੁਮੇਲ, ਤਿਆਗ ਦੇ ਉਚੇ ਰੂਪ, ਨਿੱਕੇ ਤੋਂ ਨਿੱਕੇ ਅਮਲ ਪਿੱਛੇ ਦਰਗਾਹ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਗਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਥਾਵਾਂ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਤਮਿਕ ਇਕਮਿਕਤਾ ਵਾਲੀ ਇਸ ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਸਾਹਿਤ, ਫਲਸਫਾ, ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਜੁਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਨਸਲਵਾਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਤਮਸਾਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਵਾਕ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰੋਗੀ ਮਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ:

ਸੋ, ਇਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਸਫਰ ਵਿਚਲੀ ਆਤਮਕ ਮੇਲ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝ ਚੋਂ ਉਪਜੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਫਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਰੰਗ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਖੱਤਰੀ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਰਮਨੀ, ਇਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਖੱਤਰੀ ਸਾਂਝੇ ਨਸਲੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਜਗਦੀਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਯੂਰਪ, ਮੱਧ-ਪੂਰਬ, ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਪੁਰਾਲੇਖੀ ਖੋਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਸਲੀ ਸਬੰਧ ਟੋਲਦਾ-ਟੋਲਦਾ ਇੰਨੀਆਂ ਸਿੱਧੜ ਤੇ ਅਣਘੜਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਗਿਆ। ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਹਿਰੀ ਨਸਲੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅਫਰੀਕੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਥਿਤ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਸਫਰ ਵਿਚਲੀ ਆਤਮਕ ਮੇਲ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝ ਚੋਂ ਉਪਜੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਫਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਰੰਗ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਲਿਖਤ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਖੱਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਅਮੀਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਸੁਹਜ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਤੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਜਗਦੀਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣ ਜੋਗਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਗਾਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਜੁਗੋ-ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਸਰੂਪ ਵਿਚੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਨਮੂਦਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਢ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਕਿਸੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੋਜਾਰਥੀ ਲਈ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਗਵਾਹੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੱਚ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪਰੰਪਰਾ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਖਾਮਖਿਆਲੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਅਣਹੋਈ ਖੱਤਰੀ ਜਾਤੀਗਤ ਪਰੰਪਰਾ ਕੋਲੇ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਕੀ ਸੀ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦਾ ਮਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖਤ ਜਿੰਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਤੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਖਸ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਕੇ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਿਸ ਮਨਸੂਬੇ ਤਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਇਜਾਰੇਦਾਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਘੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਗਦੀਸ਼ ਖੱਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਨੂੰਵਾਦ ਤੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਿਰਫ ਜਗਦੀਸ਼ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ, ਖੱਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਜਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਖੱਤਰੀ ਵੀ ਬਾਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਾਲ ਦੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਖੱਤਰੀ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਵਰਗੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ। ਨਫਰਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੌਦਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਨਸਲਵਾਦੀ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

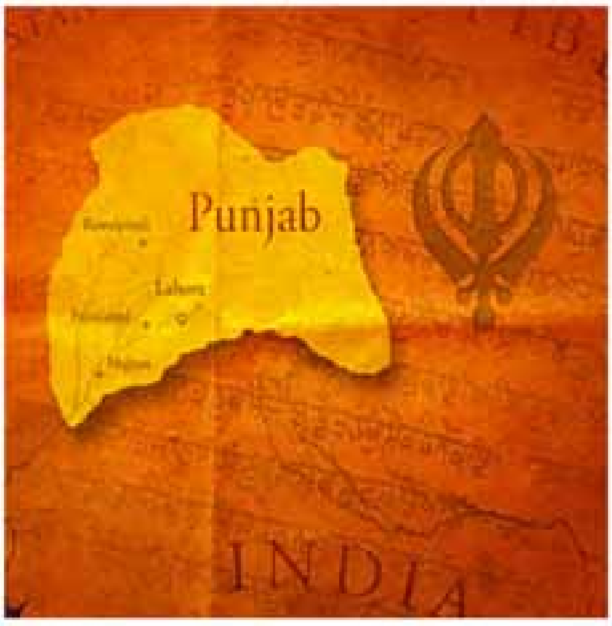

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ?

ਲੇਖਕ : ਗਿ: ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਸੀਤਲ'

ਕਿਸ਼ਤ - 50

ਬਾਕਬਬਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਸੀ, ਪਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ।

ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦੁਆਬਾ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁਰਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਕ ਦਸਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਤੇ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ

ਉਸਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਜਹਾਨ ਖਾਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਭੇਜੀ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਨੇ ਉਸ ਫੌਜ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ' ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤੇ ਸੋਢੀ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਾਰਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੋਢੀ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ (ਰਾਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਢੀ ਦੇ ਕੇ) ਵੈਰੀ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਬਹੋੜੀ (ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਵਿਚ ਜਾ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ । ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਗਾਂਈਂ ਮਾਰੀਆਂ, ਸ਼ਹਿਰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਤੇ ਓਥੋਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾ ਲਈਆਂ 1 ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਸੰਬਰ, 1757 ਈ। ਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜੱਥਾ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਸ਼ਮਸ ਖ਼ਾਂ ਬਿਜਵਾੜਾ, ਸੌਦੇ ਖ਼ਾਂ ਟਾਂਡਾ, ਜਾਫ਼ਰ ਖ਼ਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਪੈਂਦੇ ਖਾਂ ਬੱਸੀ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਚੌਧਰੀਆਂ ਤੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਜਲੰਧਰੀਏ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ। ਆਦਮਪੁਰ ਕੋਲ ਲੜਾਈ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਦੇ ਖ਼ਾਂ ਤੇ ਜਾਫ਼ਰ ਖ਼ਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਕਿ ਵੈਰੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਆਦਮ ਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ

ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਤੇ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘਦਾ ਮੇਲ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਸੋਢੀ ਵਡਭਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਸਿੰਘ ਕਿ ਆਪ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹੋ। ਮੈਂ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕਾ ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਏਸ ਤਰਾਂ ਆਪ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਸਕੋਗੇ ਤੇ ਮੈਂ ਦੁਰਾਨੀਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣਾ ਇਲਾਕਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਾਂਗਾ।

ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਰਨ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਰਾਹੀਂ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਗੰਢ ਲਿਆ। ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਮਣੇ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਤੇ ਕੜਾਹ ਪਰਸਾਦ ਦੀ ਦੇਗ ਧਰੀ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲੁੱਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮੰਨ ਲਿਆ।'ਮੈੜੀ' ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦਲ ਨਾਲ ਆ ਮਿਲੀ। ਸ: ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਹਰੀ ਕਣਕ ਤੋੜ ਕੇ ਨਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਟੰਗ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਹਰੀ ਕਣਕ ਟੰਗ ਲਵੇ, ਤਾਕਿ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਣ।

ਦੁਰਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਉੱਤੇ

ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜੀਆਂ, ਤਾਂ ਜਹਾਨਖ਼ਾਂ ਨੇ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਮੁਰਾਦ ਖ਼ਾਂ ਤੇ ਸਰਬੁਲੰਦ ਖ਼ਾਂ-ਦੁਰਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਸਣੇ-ਭੇਜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ, ਕਿ ਲੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲਾਹੌਰ ਆ ਜਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਛੱਤੀ ਲੱਖ ਸਾਲਾਨਾ ਬਦਲੇ ਤੈਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੂੰ ਦੁਰਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੰਗੇ ਸਲੂਕ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੋ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜਹਾਨ ਖ਼ਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾ ਕੇ ਸਦੀਕ ਬੇਗ, ਖ਼ਵਾਜਾ ਮਿਰਜ਼ਾ ਖ਼ਾਂ ਤੇ ਰਾਜਾ ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ।

ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਹਾਰ ਗਿਆ

ਅਦੀਨਾਬੇਗ ਤੇ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਦੀ ਲਹੂ ਡੋਲਵੀਂ ਲੜਾਈ ਪਿੱਛੋਂ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਜਰਨੈਲ ਜਲੰਧਰ ਆ ਵੜੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦੁਰਾਨੀਆਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਨਾ ਹੋ ਪਵੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਉੱਤੇ ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ।

ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਸਰਬੁਲੰਦ ਖ਼ਾਂ ਤੇ ਮੁਰਾਦ ਖ਼ਾਂ ਰਾਤ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਨੱਸ ਗਏ ਸਨ। ਦਿਨੇ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਨੱਸਣ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾੜਿਆ ਤੇ ਓਥੇ ਗਾਂ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਨਾਸਰ ਅਲੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸੂਰ ਦਾ ਮਾਸ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੀਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰੀਂ ਪੁਚਾਈਆਂ। ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸਵਾ ਲੱਖ ਰੁਪੈ ਨਜ਼ਰਾਨਾ ਤੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇਗ ਵਾਸਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਧਰਿਆ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਸੰਬਰ (1757) ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਭੁਗਤਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾਨਾ ਪਿਆ, ਕਿ ਉਹ ਦੁਆਬਾ ਜਲੰਧਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਜਹਾਨ ਖ਼ਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ

ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਚਲਾ ਗਿਆ

ਨਾਲਾ ਗੜ ਨੂੰ ਨੱਸ ਗਿਆ। ਜਹਾਨ ਖ਼ਾਂ ਨੇਜਲੰਧਰ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਸਰਫ਼ਰਾਜ਼ ਖਾਂ ਨੂੰਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਬਲਵਾਨ ਹਾਕਮ ਸਨ :

ਗ਼ਾਜ਼ੀਉੱਦੀਨ ਨੇ ਮਰਹੱਟੇ ਸੱਦ ਲਏ

ਗਾਜ਼ੀਉੱਦੀਨ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾਸੈਨਾਪਤੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੇਵਲ ਕਾਠ ਦੀ ਪੁਤਲੀ ਸੀ। ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਸੈਨਾਪਤੀ ਦੀ ਆਪਸਵਿਚ ਬੜੀ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਮਰਹੱਟੇ ਸੱਦ ਲਏ। ਟਾਕਰੇ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾ ਰੁਹੇਲਾ ਦਿੱਲੀ 'ਚੋਂ ਨੱਸਕੇ ਨਜੀਬਗੜ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ !ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ।

◆ ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ

ਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਸਹੇੜੀਆਂ?

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਸਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ।

ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਵਸਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਕੌਣ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਦਾਖਲੇ ਕੌਣ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਭੋਲੇ, ਮਾਸੂਮ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਘੁੰਮਣ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕੌਣ ਖੋਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਅੱਗੇ, ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ, ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭੰਗੜੇ ਕੌਣ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਲੜਾਈਆਂ ਝਗੜੇ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਦੁਕਾਨਾਂ ਲੁੱਟਣ, ਕਾਰਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਕਰਨ, ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾ ਦੇਣ, ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਹੇਰਾਫੇਰੀਆਂ, ਫਿਰੌਤੀਆਂ, ਲੁੱਟਮਾਰ, ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਾਉਣ, ਗੰਦਗੀ ਫੈਲਾਉਣ, ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨਾਲ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਲੇਮ ਲੈਣ, ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਿਆਉਣ, ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋੜ ਕੇ ਹਾਦਸੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਕੌਣ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਕੈਨੇਡਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਇਸ ਮੁਲਕ

ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸੱਜਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ, ''ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਜੰਦਰਾ ਲਗਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੀ ਘਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਵੇਚ ਕੇ ਇੱਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ।'' ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵੀਡਿਓਜ਼ ਅਤੇ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਇੱਕ ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਨਾ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਬੁਲਾਉਣੀ ਪਈ। ਇੱਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪੁਰਾਣੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੈਲਫ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ? ਉਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ''ਸਰ, ਇਹ ਮੁਲਕ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ।''

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਆਟੇ ਨਾਲ ਘੁਣ ਵੀ ਪਿਸਦਾ ਹੈ। ਮਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਵੀ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹਾਲਾਤ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ? ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਈਮੇਲ: vijaykumarbehki@gmail.com

ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੈਂਸਰਾ

1915-16 ਵਿਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਪਾਂਡੂਰਾਂਗ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਖ਼ਾਨਖੋਜੇ, ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂਰਮਹਿਲ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਆਰਮੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਰਾਨ ਦੇ ਬਲੋਚ ਖੇਤਰ ਬਮਪੁਰ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਿਰਾਮ ਖ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੈਸੋਪੋਟੇਮੀਆ ਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬਰਲਨਿ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਨ੍ਹਿਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਿਚ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੰਡਿਆ ਤੇ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਤੁਰਕੀ ਤੇ ਜਰਮਨ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਰੇਰਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਡਾਕਟਰ ਖਾਨਖੋਜੇ, ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂਰ ਮਹਿਲ, ਸ੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਭਾਈ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੋਂਦਾ (ਪਟਿਆਲਾ), ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਲੱਠਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮੀਨ ਚੰਦ ਚੌਧਰੀ (ਬੰਗਾਲ) ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਗ਼ਦਰੀ ਯੂਨਾਨ ਥਾਣੀ ਹੋ ਕੇ ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆਂ ਗਏ ਤੇ ਹਿੰਦ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠਾਂ ਮੈਸੋਪੋਟੇਮੀਆ (ਇਰਾਕ) ਤੇ ਇਰਾਨ ਦਿਆਂ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਏ।

ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪਰਤਾਪ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤਾਂ ਦੇਸੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦੇ ਦੇਣ ਤੇ ਜ਼ਾਰ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੀਆਂ। ਪਰ ਗ਼ਦਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤੁਰਕੀ ਵਿਚ ਆਈ ਇਕਾਈ ਨੇ ਢੇਰ ਨਿੱਗਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਵਾਹ ਲੱਗੀ, ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਾਸਤੇ ਇਰਾਨ ਤੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਸਮੇਂ ਚੰਗਾ ਪੁਆੜਾ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਨਾਗਪੁਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਪਾਂਡੂਰਾਂਗ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਖਾਨਖੋਜੇ ਆਗੂ ਸਨ, ਜੋ ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਤਿਲਕ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਤੇ ਮਨਿਸੋਟਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਆਪ ਗ਼ਦਰ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਦੂਸਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂਰ ਮਹਿਲ (ਜਲੰਧਰ) ਜੋ ਬਜਿਲੀ ਦੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਪਾਸ ਸਨ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਮਨਮਥ ਨਾਥ ਦੱਤ ਸਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਰਾਨੀ ਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇਰਾਨੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਖਾਨਖੋਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ, ਕੋਛੜ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਂ ਅਗਾਸੇ ਤੇ ਇਰਾਨੀ ਨਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਸੀ ਤੇ ਦੱਤ ਦਾ ਮਹਿਮੂਦ ਖਾਂ।

ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜਰਮਨ ਰਾਜਦੂਤ ਤੇ ਤੁਰਕੀ ਫ਼ੌਜੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਇਰਾਨ ਦੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੇ ਉੱਥੇ ਇਰਾਨੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੂਜ ਇਰਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਉਣ ਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦੇਣ ਤੇ ਇਸ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਿਚੋਂ ਫ਼ੌਜ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਵਧਣ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਅਗਾਂਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੇ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦੇਣ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਉਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਤਕਰੀਬਨ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਤੁਰਕੀ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ, ਮਾਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਗੇ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸਰਬ ਇਸਲਾਮੀ ਜਜ਼ਬਾ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਸਲਾਮੀ ਜਾਗਰਤੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬੜੇ ਯੋਗ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਜੋੜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫ਼ੌਜ ਮੰਨੇ ਜਾਣਾ ਪਰਵਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਰਲਨਿ ਕਮੇਟੀ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਸੀ। ਹਰਦਿਆਲ ਕੁਸਤੁਨਤੁਨੀਆ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪਰਤਾਪ ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤ ਉੱਲਾ ਵੀ ਕਾਬਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਏਥੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਵੱਲ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਜਣੇ ਜਦ ਬਗ਼ਦਾਦ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਇਰਾਨ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਸਰੇ ਤੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਬੂਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੂਸ਼ਹਿਰ ਆ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਰਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਰਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਖ਼ਾਸਕਰ ਕਬਾਇਲੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਰਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਬੜਾ ਰੋਸ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤੇ ਇਹ ਰੋਸ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਸਰਕਰਦਾ ਇਰਾਨੀ ਅਨਸਰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਰਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੋਂ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੀ ਛਟ ਤਦੇ ਉੱਤਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਏ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਫ਼ੌਜਾਂ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਠੋਸਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਰਾਨੀਆਂ ਤੇ ਹਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਨੀ ਲੋਕ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਕੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਣ ਲਈ ਗ਼ਦਰੀ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਆਰਮੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਡੀਏਗੋ ਰਿਵੇਰਾ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਕੰਧ-ਚਿੱਤਰ 'ਸਾਡੀ ਰੋਟੀ' (1938) ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਪਾਂਡੂਰਾਂਗ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਖ਼ਾਨਖੋਜੇ ਬੈਠਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਰਾਨ ਦੇ ਬੂਸ਼ਹਿਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਗ਼ਲਬੇ ਤੇ ਇਰਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਗਾ ਵਿਰੋਧ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚੋਂ ਫ਼ੌਜ ਜੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਜੋੜ ਕੇ ਉਹ ਜ਼ਦਾਮਾਰੀ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਗਏ। ਇੱਥੋਂ ਕਸ਼ਮਰ ਤੇ ਫੇਰ ਗਰਮਸ਼ੀਰ (ਘੋਰਮਸਿਰ) ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਉਠਾਉਂਦੇ, ਆਪਣੇ ਉਦਾਲੇ ਲਸ਼ਕਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵੱਲ ਵਧੀ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹ 1907-09 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸੂਫੀ ਅੰਬਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਹ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਬਣਨਾ ਤਾਂ ਮੰਨ ਗਏ, ਪਰ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਕੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਏ। ਏਥੋਂ ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤ ਉੱਲਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਨਾ ਹੋਈ। ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਆ ਮਿਲੇ, ਸ੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਸ੍ਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਲੱਠਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮੀਨ ਚੌਧਰੀ। ਇਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਸਾਂ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਏਥੋਂ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਜੋੜਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬਲੋਚਤਿਸਾਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਫੜੇ ਗਏ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਫਰੰਟ ਦਾ ਜੋੜ ਨਾ ਜੁੜ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਲਾਗੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਇਸ ਫ਼ੌਜੀ ਆਮਦ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਜੰਗ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕੀ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸਨ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ੌਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਛਾੜ ਤੇ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦ ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਆਉਂਦੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਜਨਰਲ ਸਾਈਕਸ ਨੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਲੋਚ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਕੇ ਫ਼ੌਜ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਉਤਲੇ ਕਰਮਨ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਈ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾ ਲਿਆ। ਕਰਮਨ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਫੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਇਰਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਲਟਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਆਗਾ ਖਾਂ ਦੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਇਰਾਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਗ਼ਦਰੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਪਾਸ ਲੈ ਆਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਮਾਉਣ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗ਼ਦਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਨਰਕ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬੇ ਸੀਸਤਾਨ ਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਥਾਣੀ ਜਨਰਲ ਸਾਈਕਸ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਇਸ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਤੇ ਇਰਾਨੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਵਧੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਊਦ ਅਲੀ (ਮਨਮਥ ਨਾਥ ਦੱਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਾਊਦ ਅਲੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਈ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਦਾਊਦ ਅਲੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਕਰਮਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਥੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਕਿ ਇਕ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦਾ ਹੋਰ ਗ਼ਦਰੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਦਾਦਾਭਾਈ ਕਰਸਾਸ ਦੇ ਪਾਰਸੀ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਬਮ (ਬਮਪੁਰ) ਕਰਮਸ਼ੀਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜੀ। ਬਲੋਚ ਜਵਾਨ ਤੇ ਛੋਟੇ ਖਾਨ ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਏਥੇ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪਰਤਾਪ ਦੀ 'ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਹਕੂਮਤ' ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤ ਉੱਲਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਹਿੰਦ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਪਾਸ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਡਾਕਟਰ ਖ਼ਾਨਖੋਜੇ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀਹਾਨ ਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਹੁਣ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਇਹ ਐਲਾਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤਾਬਿਆਦਾਰੀ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਕਰਾਚੀ ਵੱਲ ਵਧੀ ਤੇ ਉਹਨੇ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਦੇ ਕਨਿਾਰੇ ਗਵਾਦਰ ਤੇ ਦਾਵਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਘਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਮਪੁਰ ਦੇ ਬਲੋਚ ਸਰਦਾਰ ਬਹਿਰਾਮ ਖਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਏਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਯੋਰਪ ਵਿਚ ਜੰਗ ਦਾ ਪਾਸਾ ਪਰਤਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਤੁਰਕੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਬਗ਼ਦਾਦ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਏਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਗੋਲੀ ਗਠਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਪਤਾ ਆਉਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵਧ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿੰਧੀ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਬਲੋਚ ਸਰਦਾਰ ਬਹਿਰਾਮ ਖਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਲਿਆ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲ ਹੋ ਕੇ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਰਾਏ ਡਗਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਾਏ ਡਗਰ ਨੂੰ ਬਹਿਰਾਮ ਖਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਚੰਗੀ ਗਹਿਗੱਚ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਹਾਰ ਗਈ। ਇਸ ਹਾਰ 'ਤੇ ਬਲੋਚ ਜਵਾਨ ਵੀ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਗ਼ਦਰੀ ਸਰਾਏ ਡਗਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਮ ਆ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਹਾਨ ਖਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜੀਹਾਨ ਖਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਰਲਣ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਦਰੀ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟੇ ਤੇ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਵੱਲ ਵਧੇ, ਅੱਗੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਇਰਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਖਲੋਤੀ, ਮੋਰਚੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਹਾਰ ਗਏ ਤੇ ਜਿੱਧਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦ ਸਤਿਆ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਡਾਕਟਰ ਖ਼ਾਨਖੋਜੇ ਦਾ ਘੋੜਾ ਮਰ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਲੱਤ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਖਾ ਕੇ ਫੱਟੜ ਹੋ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਰਾਨੀ ਸਿਪਾਹੀ ਕੈਦੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਕਤਿ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਰਾਹ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕੈਆਂ ਆਈਆਂ। ਇਰਾਨੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਹੈਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਮਰ ਗਏ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਉੱਠੇ ਤੇ ਕਾਫ਼ ਪਹਾੜ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਮੱਧ ਇਰਾਨ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਹ ਇਕ ਨਰੀਸ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਨਰੀਸ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਓਥੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਭ ਗ਼ਦਰੀ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਰੀਸ ਦੇ ਇਰਾਨੀ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਚਲੇ ਗਏ। ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਏਥੇ ਸ੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਆ ਮਿਲੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਬਾਗ਼ੀ ਦੱਖਣੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਗ਼ਦਰੀ ਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਇਰਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਕੇ ਲੜੇ। ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਬਾਂਹ ਕੱਟੀ ਗਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਭੱਜ ਕੇ ਕਾਸ਼ਗਾਈ ਆ ਗਏ। ਏਥੇ ਇਰਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਏ। ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅੱਗੇ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟਣਾ ਪਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਂਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਪਿਆ ਤਾਂ ਲੜ ਪਏ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਪਿਆ ਤਾਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟ ਗਏ, ਦੀ ਦੌੜ 1918 ਤੱਕ ਲੱਗੀ ਰਹੀ। ਪਰ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟੇ, ਹੌਸਲੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੇ ਤੁਰਕੀ ਤੇ ਜਰਮਨ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੰਗ ਦੀ ਸੁਲਾਹ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਇਰਾਨੀ ਦਿਲ ਛੱਡ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਗ਼ਦਰੀ ਉੱਥੋਂ ਬੁਖ਼ਤਿਆਰੀ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। 1919 ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਤੇ ਉਹ ਇਰਾਨ ਛੱਡ ਗਏ।

1915 ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪਰਤਾਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਤੁਰਕੀ, ਇਰਾਕ, ਇਰਾਨ ਤੇ ਅਫ਼ਗ਼ਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੱਡੇ ਯਤਨ ਹੋਏ। ਕਾਬੁਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਸਰਕਾਰ (ਪਰੋਵਿਜ਼ਨਲ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ) ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪਰਤਾਪ ਸੀ ਤੇ ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤ ਉੱਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ। ਹੋਰ ਵਜ਼ੀਰ ਇਹ ਸਨ: ਗ਼ਦਰੀ ਮਥਰਾ ਸਿੰਘ, ਮੌਲਾਨਾ ਉਬੈਦ ਉੱਲਾਹ ਸਿੰਧੀ, ਮੌਲਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬਸ਼ੀਰ, ਚੰਪਾਕਰਨ ਪਿੱਲੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਸੀਮਤ ਸੀ ਪਰ ਤੁਰਕੀ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡਾ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਿਆ। ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਆਰਮੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸਨ: ਡਾ. ਪਾਂਡੂਰਾਂਗ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਖ਼ਾਨਖੋਜੇ, ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਕੋਛੜ ਨੂਰ ਮਹਿਲ (ਜਲੰਧਰ), ਮਨਮਥ ਨਾਥ ਦੱਤ, ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਂਦਾ, ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਲੱਠਾ, ਅਮੀਨ ਚੌਧਰੀ, ਜੀਹਾਨ ਖ਼ਾਨ ਆਦਿ। ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਬਲੋਚੀ ਇਲਾਕੇ (ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਸਿਸਤਾਨ-ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਬਲੋਚੀ ਇਲਾਕਾ) ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਕਰਮਾਨ (ਕਿਰਮਨਸ਼ਾਹ) ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਬਮ (ਬਮਪੁਰ) ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਗਵਾਦਰ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ (ਜਿਹੜੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਥਤਿ ਹੈ) 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਹਾਰ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਮਨਮਥ ਨਾਥ ਦੱਤ (ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਾਊਦ ਅਲੀ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ), ਕਿਦਾਰ ਨਾਥ ਹਰਿਆਣਾ, ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਂਦਾ ਆਦਿ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਗ਼ਦਰੀ ਇਰਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਿਰਾਜ਼ ਵਿਚ ਪਰਤੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੇ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋਈ।

ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸੰਤਾਲੀ ਬਾਅਦ ਮਹਾਂ ਦੁਖਾਂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ

ਲੇਖਕ : ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ

ਇਕ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਦਿਨ ਹੈ , ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਵਢਿਆ ਗਿਆ।ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ , ਜਦੋਂ ਇਹਦੇ ਸੀਨੇ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਐਸੀ ਖੂਨੀ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਲਈ ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਦਰਦ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ । ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਹ ਡੂੰਘਾ ਦਰਦ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਧੂਰੀ ਤੇ ਇੱਕ ਤਰਫੀ ਵੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਦਾ ਗਿਆ। ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਤੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਡੈਮ ਖੋਹਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਾਲਕਾ, ਅੰਬਾਲਾ, ਜਮੁਨਾ ਨਗਰ, ਜਗਾਧਰੀ, ਸਿਰਸਾ, ਡੱਬਵਾਲੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਨਗਰ ਤੱਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਤੋ ਬਾਅਦ ਬਚਿਆ ਇਲਾਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਏਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਖੋਹੇ ਗਏ , ਡੈਮ ਖੋਹੇ ਗਏ , ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਥਰਮਲ , ਜਿਹੜੇ ਬਿਜਲੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਗਹੀਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਸੀ। ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਓਥੇ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ, 84 ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਖੁਰਾਖੋਜ ਮਿਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਜਹਬ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਮਾੜੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸਾਂ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ , ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਫਗਾਨੀ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਲੁਟ ਮਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਜਨੀ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਖਾਲਸੇ ਵੱਲੋਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਜਾ ਕੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ , ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਮਨ ਉਹਨਾਂ ਲਾਚਾਰ ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭਟਕਿਆ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਜ਼ਤ ਘਰੋ ਘਰੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਜਾਤੀ, ਮਜਹਬੀ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਹਲੇਮੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀ ਵਾਪਰੀ , ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉਪਰ ਹੋਏ ਭਿਆਨਕ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡੋਗਰੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਰੱਖੀ , ਬਲਕਿ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਖੁੰਝਣ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਹੋਣ , ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਰਸੋਈਏ ਗੰਗੂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਵਸ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਨਾਉਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਸਲਾਹ ਹੋਵੇ , ਇਹ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਹਨ , ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਏ ਗਏ ਨੱਬੇ ਫੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਮੇਸਾਂ ਕੰਡੇ ਵਾਂਗ ਰੜਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦ ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਸਨ 1947 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਹਾਦਸਾ ਵੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੀ , ਸਾਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਖੂਨੀ ਲਕੀਰ ਸੀ , ਜਿਹੜੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖਤ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਝੰਜੋੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੋਸ ਵਿੱਚ ਆਏ ਦੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੁਰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਿੱਖ ਮੁਲਾਜਮ ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਦੇਸ ਦੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਫਿਰਕੂ ਜਹਿਨੀਅਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ "ਜਬ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਹਿਲਤੀ ਹੀ ਹੈ" ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਦੇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਹੇ ਇਹ ਲਫਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਦੇ ਹਨ। 1978 ਦੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਘੋਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੱਕ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੱਡੇ ਪੰਥ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਲੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਜ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਕੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਹੋਇਆ ਹੈ , ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪਾਰਟੀ ਸਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋ ਵੱਧ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਰਾਜ ਸਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ਣਾ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੜੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਆਏ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਖੇੜਾ ਖੜਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣੇ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਖੋਹੇ ਹੱਕ ਹਕੂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਫੈਸਲਕੁਨ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ 1966 ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 1984 ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਅਭਾਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਮੌਤ ਦੇ 36ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਵੈ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਦਿਨ ਦੀਵੀ ਕਤਲੇਆਮ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਕਮਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਰੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਰਹੇਗੀ ? ਕਦੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਖਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਲੋਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੋਖਾ ਖਾ ਕੇ ਅਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਇਹਨਾਂ ਜਿਆਦਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਂਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੋਹੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਟੇਕ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਡਾਲੀ

ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜਾਂ ਸਿਰੋਪਾ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ ਗ਼ਰੀਬ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤਦੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰੇ ਹਨ? ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਹਾਲ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਐਂਟਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਮ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਾਖੰਡਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਤੀਰਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਸਰੋਵਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੀਪੀਆਂ ਆਮ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਲੋਕ ਸਰੋਵਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀਪੀਆਂ ਵਿਚ ਭਰ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਦਾ ਸਿਰ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਹੀ ਝੁਕੇਗਾ, ਪਰ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦਰੱਖ਼ਤ ਅੱਗੇ ਮੱਥਾ ਟਿਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਤੇ ਖੜਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਅੱਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗੋਲਕਾਂ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੱਥਾ ਸੁੱਕਾ ਨਾ ਟੇਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ । ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਹੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ' । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਕੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸਾਡੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀਆਂ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਜਾਤ ਆਧਾਰਿਤ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇਕ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੀ। ਅਕਸਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਈ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਆਦਿ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਿਰ ਵੀ ਨੰਗਾ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਮ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਯੂ ਟਿਊਬ ਆਦਿ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਪਾ ਕੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਮਾਇਆ ਆਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਆਦਿ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫੈਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਜੀ। ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਝੂਠ ਦਾ ਵਪਾਰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਸਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਏਦਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ

ਲੇਖਕ : ਮਨਜ਼ੂਰ ਏਜਾਜ਼

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਏਜਾਜ਼ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਗੰਜੇ (ਗੰਜਾ-ਗੰਜੀ), ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿਚ ਬੁਰਜਵਾਲਾ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸਿਆ। ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਜ਼ਿੰਦੜੀਏ ਤਣ ਦੇਸਾਂ ਤੇਰਾ ਤਾਣਾ' 'ਚ ਏਜਾਜ਼ ਨੇ ਬੁਰਜਵਾਲਾ ਦਾ ਖਾਕਾ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਗਵਾਂ ਹਾਣੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਜੋ ਘਰ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਮੈਂ ਹਰਜਲਿਆਂ (ਭਾਵ 1947 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡ ਸਮੇਂ; ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਬਦ 'ਹੱਲਿਆਂ', 'ਰੌਲਿਆਂ', 'ਉਜਾੜੇ' ਦੇ ਵੇਲੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਸਾਂ। ਵੰਡ ਦੀ ਮਾਰਾ-ਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਹਰਜਲਿਆਂ ਦਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ (ਬੁਰਜਵਾਲਾ, ਉਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ, ਹੁਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਾਹੀਵਾਲ) ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਗੱਲ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੰਮਣ ਵਾਲਾ ਨਿਆਣਾ ਹਰਜਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਣਿਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਸਮੇਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਡਾ ਪਿਉ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਘੁਲਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰਾ ਮਾਮਾ ਜਿਹੜਾ ਆਪ ਵੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪਨਾਹੀ (ਮੁਹਾਜ਼ਰ) ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਨਾਲ ਲੁੱਟੇ-ਪੁੱਟੇ ਪਿੰਡ ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਵਿਚ ਵੱਸਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਜਬ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਸੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਵਾਲੇ ਵਿਚ ਜੋ ਸਿੱਖ ਤਰਖਾਣ ਤੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਤਰਖਾਣ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸਾਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਦਾ ਇਹ ਗੱਲ ਰਹੀ ਕਿ ਕਦੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਲੁੱਟੇ-ਪੁੱਟੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵਰਤੀ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪੁੱਛਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਖੋਜ ਹੈ ਕਿ ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪਿੰਡ (ਜਿੱਥੇ ਮੇਰਾ ਮਾਮਾ ਵੱਸਣ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ) ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਵੱਡੇ ਤਾਪ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਇਕ ਲੱਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਨੇ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਇਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਉ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪੀਰ ਦੇ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕੰਧਾੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੱਠ ਦਸ ਮੀਲ ਦੂਰ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਦਰਬਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੀਰ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਨਿਰਾਸ਼ ਵਾਪਸ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਏਨਾ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਥਾਂ ਏਨਾ ਦੂਰ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦੇ ਕੰਧਾੜੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਲਾਗੇ ਇਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਬਰਕਤ ਅਲੀ (ਉਸ ਕੋਲ ਐੱਲ.ਐੱਸ.ਐੱਮ.ਐੱਫ ਦੀ. ਡਿਗਰੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਐੱਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ) ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦੇ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾ ਦਿਲ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਵੱਟਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੀਕਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਮੈਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਕੰਧਾੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਹਰ ਟੀਕੇ ਦੇ ਦੋ ਰੁਪੱਈਏ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹਕੀਮ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਇਕ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਤੰਦੂਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੱਠੀ ਬਣਵਾਈ। ਉਹ ਭੱਠੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਖਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਉਸ ਵਿਚ ਲਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੁੱਢੀ ਨਰਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੇ ਵੀ ਪੋਲੀਓ ਦਾ ਇੰਝ ਹੀ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਹਕੀਮ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਜਬ ਮੈਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ ਭੁੱਜਿਆ ਕੁੱਕੜ ਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਏਨਾ ਕੁੱਕੜ ਖਾਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਚਿਰ ਤਾਈਂ ਕੁੱਕੜ ਖਾਣ ਤੋਂ ਕਰੀਹਤ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵਾਹਵਾ ਸਿਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਸਾਹੀਵਾਲ (ਉਦੋਂ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ) ਵੀ ਲੈ ਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਕਰਵਾਓ। ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਕਾਫ਼ੀ ਨਰੋਈ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਹਨ ਇੱਧਰ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਟੂਟੇ ਟੋਟਕਿਆਂ ਵੱਲ ਬਹੁਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੇਰਾ ਪਿਉ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਟਾਕੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ' ਭੁੰਜੇ ਬਹਿ ਕੇ ਵਿਖਾਈ ਸੀ।

ਮਾਰੀ ਲੱਤ ਪਾਰੋਂ ਮੈਂ ਰਿੜ੍ਹ ਹੀ ਸਕਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਕਿਤੇ ਆ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਕੁਝ ਸਾਲ ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਮਜੀਦਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਟੱਬਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਭੈਣ ਭਰਾ ਨੂੰ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਮਜੀਦਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਛੇ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਸਾਂਭਦੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਢੋਲ ਵੱਜਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਤਮਾਸ਼ਾ ਲੱਗਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਢਾਈ ਸਾਲ ਵੱਡੀ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਬਸ਼ੀਰਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਮਜੀਦਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਦੱਸੇ ਉਹਨੂੰ ਕੁੱਟ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਝੱਗਾ (ਕਮੀਜ਼) ਪਾਇਆ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਝਬਦੇ ਉਹੋ ਝੱਗਾ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਾਸੀ ਜ਼ਾਹਰਾ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਹੱਟੀ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਸੀਣ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਅੱਕ ਕੇ ਸਿੰਗਰ ਮਸ਼ੀਨ ਖਰੀਦੀ ਤੇ ਭੈਣ ਮਜੀਦਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਸੀਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੱਦ ਪੌਂਦ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸੌਂਦਾ ਸਾਂ ਬਲਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦ ਮੈਂ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸਾਂ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮੈਂ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਾਤ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁੱਤਾ ਸਾਂ।

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਿੰਗਰ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲੋਂ ਏਨਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਵਖ਼ਤਾਂ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਰਿੜ੍ਹਨ ਦੀ ਥਾਂ ਫਹੁੜੀਆਂ (ਬੈਸਾਖੀਆਂ) ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਤੇ ਕਈਆਂ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਹੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਤਰਖਾਣ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਲੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ਫਹੁੜੀਆਂ ਘੜਵਾਈਆਂ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਹੁੜੀਆਂ 'ਤੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਟੁਰਿਆ ਸਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਡ ਰਿਹਾਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਏਨਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਫਹੁੜੀਆਂ ਵਰਗੀ ਮਾਮੂਲੀ ਸ਼ੈਅ ਦੀ ਸੂਹ ਲੱਗਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਏਨਾ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜੀ ਆਲਿਮਾਂ (ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ) ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕਲਾਪੇ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਸੂਹ ਨਹੀਂ। ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਰੂਪ ਨੂੰ ਏਸ਼ਿਆਟਿਕ ਮੋਡ ਆਫ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ (ਅਸਿਓਟਿਚੌ ਦਏੋ ਡ ਫਰੋਦੁਚਟਿੋਨ) ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਉਂਦਰਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਪਾਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ ਬਦਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਟੋਕ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਾਲਤ ਏਨੀ ਵੀ ਖ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਫਹੁੜੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵੇਖੋ ਤੇ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਕੂਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਂ ਛੇਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਲੰਮਾ ਜਿਹਾ ਝੱਗਾ (ਕੁੜਤਾ, ਕਮੀਜ਼) ਹੀ ਪਾਉਂਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਨਾ ਕੋਈ ਕੱਛਾ ਤੇ ਨਾ ਧੋਤੀ, ਮਤਲਬ ਝੱਗੇ ਥੱਲੇ ਨੰਗ ਧੜੰਗ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰਹਿ ਗਈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਉਸਤਾਨੀ ਹਨੀਫ਼ਾ ਨਾਲ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦੁਆ ਮੈਂ ਕਹਾਵਾਂਗਾ ਤੇ ਉਹਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਨਾ ਮੈਂ ਪਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲੇ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹਨੀਫ਼ਾ ਉਸਤਾਨੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਆ ਕਹਾਵਣ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਜਾਵਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ਰੀਬ ਸਾਂ ਤੇ ਪਜਾਮਾ ਲੈ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦੇ, ਬੱਸ ਨਿੱਕਿਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਪਜਾਮੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਜਾਂ ਧੋਤੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖ਼ੈਰ! ਜਦ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਗਿਆ ਤੇ ਪਜਾਮਾ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਗਿਆ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੁਆ ਵੇਲੇ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਆ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਛਾ ਫੇਰ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹ। ਉਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੀਕਰ ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਗਿਆ, ਦੁਆ ਮੈਂ ਹੀ ਕਹਵਾਂਦਾ ਸਾਂ। ਜਦ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮੀ ਤਰਾਨਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੈਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੀਕਰ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਤੇ ਮਸੀਤੇ ਨਾਅਤਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਤੇ ਨਾਅਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ ਝੱਗੇ ਹੇਠ ਕੁਝ ਨਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਕੋਲ ਇਕ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਜੋੜੇ ਕੱਪੜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬਹੁਤੇ ਨਿਆਣੇ ਵੀ ਤੇ ਸਿਆਣੇ ਵੀ ਪੈਰੀਂ ਜੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਂਦੇ। ਵਾਂਢੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜੁੱਤੀ ਕੱਛੇ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਜੁੱਤੀ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਾਹਿਰਨ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਗ਼ਰੀਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਹੁਤਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਦਾਣੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਜਵਾਰ ਜਾਂ ਬਾਜਰਾ ਖਾਣ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਮੇਤ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦਾਣੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਹੈ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਪਾਰੋਂ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਉਹ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰੂ ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਦਰਜਨ ਖੇਡਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖਿੱਦੂ, ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ, ਅੱਡਾ ਖੱਡਾ, ਚੀਚੋ-ਚੀਚ ਖੰਡੇਰੀਆਂ, ਧੁੱਪ ਛਾਂ, ਪਿੱਠੂ ਗਰਮ, ਵਾਂਜੂ, ਬਿੱਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਪੱਲ ਗੋਲੀ ਅਖ਼ਰੋਟ ਖੇਡਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ। ਪੱਲ ਗੋਲੀ ਤੇ ਅਖ਼ਰੋਟ ਖੱਤੀ ਕੱਢ ਕੇ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿੱਥੋਂ "ਖੇਡਣਾ ਨਾ ਖੇਡਣ ਦੇਣਾ ਤੇ ਖੱਤੀ ਵਿਚ ਮੂਤਣਾ" ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਿਆਣੇ ਕੌਡੀ, ਘੋਲ, ਮੁਗਦਰ ਚੁੱਕਣਾ, ਬਾਰਾਂ ਟਹਿਣੀ ਤੇ ਤਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਅਜੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੁੱਜੇ। ਮੈਂ ਹਰ ਖੇਡ ਖੇਡਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰੋ ਕਿ ਮੈਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਪਿੰਡ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਵੱਛਲ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਢੀਂਗੇ। ਬਹੁਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮੈਂ ਵੱਛਲਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਂ। ਅਜੇ ਵੀ ਮਹਿਕਮਾ ਮਾਲ ਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵੱਛਲ ਜਾਂ ਢੀਂਗੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਚਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੱਬੇ ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੀਕਰ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਵਾਹੀ ਬੀਜੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਸੀ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਜਣਿਆਂ ਨਾਲ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਮਾਮੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਦੋ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਇਹੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਖਣ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉੱਥੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਬੁੱਢੀਆਂ ਦੇ ਠੱਠ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਮਿਠਾਈ ਤੇ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਆਂ ਦਾ ਇਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸਟਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਤੇ ਕਵਾਲੀਏ, ਨਕਲੀਏ ਤੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਥੀਏਟਰ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਵਾਂ। ਇਕ ਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੱਠ ਦੀ ਦਹਾਈ (1960ਵਿਆਂ) ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦੇ ਥੀਏਟਰ ਵਿਚ ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਮੇਜ਼ਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਇਹ ਜੋ ਸੱਠ ਦੀ ਦਹਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਸੀਤ ਵਿਚ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹਦੇ 'ਤੇ ਬਾਂਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਨਾਅਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਮਾਮ ਮਸਜਿਦ ਹਾਫਿਜ਼ ਅਬਦੁਲ-ਹਕੀਮ ਖ਼ੁਤਬਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਮਸੀਤ ਤੇ ਥੀਏਟਰ ਰਾਹੀਂ ਆਈ। ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖੋ ਤੇ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਹਬੀ ਲੋਕਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਇਰਾਨ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰੂਹ-ਉੱਲਾਹ ਖੁਮੈਨੀ ਨੇ ਟੇਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੇ ਮੌਲਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਸਬਕ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਮੌਲਾਨੇ) ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਰਤਣ ਵਿਚ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੱਖ ਦੁਨੀਆ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮੀ (ਦਸਤਕਾਰ) ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪ-ਪਾਲੂ (ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ) ਪਿੰਡ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਦੂਜੀ ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮੌਰੀਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਜਦ ਵੀ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਪੈਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅੱਠ ਤੋਂ ਸੋਲਾਂ ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਰਿਹਾ। ਜਦ ਨਹਿਰਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਰਾਂ ਆਬਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੰਮੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗਲੀ ਬਣਾਈ। ਕੰਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ-ਇਕ ਦੋ-ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਕੰਮੀ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋੜ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਫ਼ਸਲ ਚੁੱਕਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਦਾਣੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁਹਾਰ, ਤਰਖਾਣ, ਨਾਈ, ਮੋਚੀ, ਤੇਲੀ, ਕੁਮਹਾਰ, ਜੁਲਾਹਾ, ਭਰਾਈ, ਮਾਸ਼ਕੀ, ਚੌਕੀਦਾਰ, ਵਗਾਰੀ, ਮਿਰਾਸੀ, ਘੜੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਸੁਨਿਆਰਾ ਤੇ ਕਸਾਈ ਵਗ਼ੈਰਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਧੋਬੀ ਵੀ ਕੰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪੁਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ ਪੱਠੇ ਵੀ ਮੁਫ਼ਤ ਵੱਢ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਗੰਨੇ ਤੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਜੇ ਗੁੜ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸੇਰ, ਦੋ ਸੇਰ ਲੈ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮੀ ਕਾਰਾ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭੁੱਖੇ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇੰਝ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਦਾਗ਼' ਬੜਾ ਚਾਨਣ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ

ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ

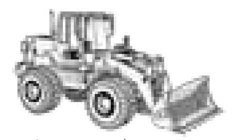

ਲੇਖਕ : ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ (ਡਾ.)
ਸੰਪਰਕ: 98768-20600

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸੰਤ ਦਾ ਅਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਪੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇਕ ਸਿਰਾ ਗੁਨਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨਿਆਂ ਨਾਲ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹ, ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਪੀ। ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਪੀ ਜਾਂ ਸੰਤ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਹਾਲਤ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਭੌਂਦੇ ਅੰਗੁਲੀਮਾਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੁੱਧ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਨਾਹਾਂ ਤੋਂ ਤੌਬਾ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜਿਹਾ ਫਿਲਾਸਫਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਧੋ ਦਾਸ ਤੋਂ 'ਬੰਦਾ' ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਤੈਅ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ 'ਮੱਛ ਨਿਆਂ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ਛੋਟੀ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਭਾਵ, ਤਾਕਤਵਰ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ 'ਮੱਛ ਨਿਆਂ' ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਦਲ ਕੇ 'ਬਦਲਾ ਲਓ' ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਮੌਤ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੌਤ', 'ਖੂਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਖੂਨ' ਅਤੇ 'ਰੇਪ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰੇਪ' ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹੀਆਂ। ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੇ 'ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ' ਦੇ ਫ਼ਲਸਫੇ ਤਹਿਤ ਦਰਿੰਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆਂਦਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਚੁਰਸਤੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨਾ, ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਗੱਡ ਦੇਣਾ, ਖੂੰਖਾਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰ ਕੇ ਘੁਮਾਉਣਾ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਚਰਖੜੀਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਅੰਗ-ਅੰਗ ਕੱਟਣਾ, ਖੱਲਾਂ ਉਤਾਰਨਾ, ਨਹੁੰ ਨੋਚ ਲੈਣਾ ਆਦਿ ਦਰਿੰਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਦ ਅਸੀਂ 21ਵੀਂ ਦੇ ਸਦੀ ਦੇ ਸੱਭਿਅਕ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਸੁਧਾਰਕ' ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕੁ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਨਾਹ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ, ਕਤਲਗਾਹਾਂ, ਸਲੀਬਾਂ, ਚਰਖੜੀਆਂ, ਗੈਸ ਚੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਰਤਮਾਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਨਾਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣ ਤਕ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਤਸਲੀਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਗੀਰੂ ਦੌਰ ਦੇ ਉਸ ਧੌਂਸਵਾਦੀ ਮਾਡਲ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਿਆਂ ਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗੁਨਾਹ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਡਲ 'ਸੁਧਾਰ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉੱਪਰ ਟਿੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਨਾਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਸ਼ਾਤਿਰਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੜਿਆ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਦੀ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਅਜੇ ਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਗੀਰੂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਅਜੇ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਜ ਅਜੇ ਵੀ 'ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਖੂਨ', 'ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂ' ਅਤੇ 'ਦਰਿੰਦਗੀ ਪੂਰਨ ਨਿਆਂ' ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਇ 'ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਿਬੇੜਾ' ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ 'ਮੌਬ ਲਿੰਚਿੰਗ' ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਧਾਰ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਰਿੰਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿਆਂ 'ਜੰਗਲੀ ਨਿਆਂ' ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਆਨਰ ਕਿਲਿੰਗ' ਅਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੇਪ ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਇਸੇ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜਗੀਰੂ ਵਰਤਾਰਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁਰਾਸੀ ਤੱਕ, ਮਣੀਪੁਰ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਘੁਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਹੋਏ ਦਰਿੰਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਰੇਪ ਤੱਕ, ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੀਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਨਿਹੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵੱਢ ਦੇਣ ਤੱਕ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਯੂਪੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਬ ਲਿੰਚਿੰਗਾਂ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਸਿਖਰ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਜਗੀਰੂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਾਹ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। 'ਐਨਕਾਊਂਟਰੀ ਨਿਆਂ' ਅਤੇ 'ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ' ਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਜਗੀਰੂ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਬਾਬਾ' ਆਖ ਕੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਝੱਟ ਐੱਫਆਈਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਪੰਜਾ ਉਸ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਚਲਾ ਕੇ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੇਵਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਪੰਜਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦ ਇਸ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਇਹ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਇਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਸੋਚ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਤਕ ਫੈਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਨਾਲ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਜੱਜ ਬੀਆਰ ਗਵਈ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜੋ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉਸ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਵਾਦ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਮੂਹਿਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 'ਦੰਗਈ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਈ ਉਦਾਹਰਨ ਹਨ ਜਦ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਆਂ ਦਾ ਉਸ ਗੁਨਾਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗਾ-ਦੇਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨ ਲਏ ਗਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਲ ਘਰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਘਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਹਾ ਇਹ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਦੋ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਰਲਗਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਚ ਫੜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰੇ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਬੀਆਰ ਗਵਈ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਢਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਹਾ: 'ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਛੱਤ ਖੋਹ ਲੈਣ।' ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਘਰ ਢਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਾਏਗੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਮਹੀਨ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀ ਢਾਹੁਣਾ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਐਲਾਨ ਕੇ ਢਾਹੁਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲਾ 'ਪਿੱਕ ਐਂਡ ਹਿੱਟ' ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। 'ਜੋ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ', ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਐਨਕ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ, ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਢਾਹ ਦੇਣਾ ਪਰ 'ਜੋ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੈ', ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਨੱਕ ਥੱਲੇ ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਮੌਲਦਾ-ਫੈਲਦਾ ਰਹੇ।

ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਦੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜੇਮਜ਼ ਕਮਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਜੇ ਅਰਲ ਮੈਕਲਿਓਡ ਨੇ ਜਦ 1923 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਜਾਏਗੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਇਹ ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜੁੜਿਆ ਵੱਡਾ ਬਲੇਡ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਹੀਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1925 ਵਿਚ 'ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਫਾਰ ਟਰੈਕਟਰਜ਼' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਟੈਂਟ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

'ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ' ਸ਼ਬਦ ਬੁੱਲ ਅਤੇ ਡੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਾਨ੍ਹ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਰਗੀ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਡੋਜ਼। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨ੍ਹ ਆਪਣੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ; ਭਾਵ, ਜਿਹੜਾ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਝਟਕੇ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਬੁਲ-ਡੋਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਬਣਿਆ। ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ 'ਬੁਲਡੋਜ਼' ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1870 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1876 ਵਿੱ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਇਹ ਟਰਮ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੁਦਰਫੋਰਡ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਿਆ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਚਰਚਿਤ ਚੋਣਾਂ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੁਸੀਆਨਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਬੁਲਡੋਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਉਪਰ 2021 ਵਿਚ ਐਡਮ ਫੇਅਰਕਲੋ (ਅਦੳਮ ਢੳਰਿਚਲੋਗਹ) ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਭੁਲਲਦੋਜ਼ਦ ੳਨਦ ਭੲਟਰੳੲਦ: ਲ਼ੋਸਿੳਨੳ ੳਨਦ ਟਹੲ ਸ਼ਟੋਲੲਨ ੲਲੲਚਟੋਨਿਸੋਡ 1876' ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੱਤਾ ਦਾ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਨਦਨਾਉਂਦੀ ਫਿਰਦੀ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਹੁਣ 'ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸੰਦ' ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਸੰਦ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ। ਇਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਰੈਲ 2022 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਪੁਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰੋਹਿੰਗਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾ ਚੱਲਿਆ, ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਕਰੂਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਨਵਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਰਾਹ ਨਕਵੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵਿਨਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਔਰਤ ਦੀ ਖ਼ੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਸੀ ਇਹ ਬਸਤੀ ਰੋਹਿੰਗਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕੂੜਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਛਾਂਟਣ ਅਤੇ ਕਬਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਝੁਲਕਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਠੇਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ ਫੜ੍ਹੀਆਂ ਵਾਲੇ ਤਖ਼ਤਪੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਪੰਜਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਵਾਮ ਦੀ ਚੁੱਪ ਜਾਂ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਸਾਥ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਆਗੂ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਨਿਆਂ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਭਾਵ, ਜੇ ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬਚਾਉਣੇ ਔਖੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਸਮਝਣਾ ਪਾਏਗਾ। ਜਗੀਰੂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤਹਿਤ ਜਦ ਅਸੀਂ ਬਦਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਦਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਟਿੱਲ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਬਹੁਮਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਕਰਾਤ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿਟਲਰ ਵੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਂਸਲਰ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲੋਸਣ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪੌੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਭੁਗਤੇ, ਫਿਲਹਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਾਦਰੀ ਡੈਸਮੰਡ ਟੁਟੂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ- 'ਜੇਕਰ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹਮਲਾਵਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਹਾਥੀ ਦਾ ਪੈਰ ਚੂਹੇ ਦੀ ਪੂਛ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮੈਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹਾਂ ਤਾਂ ਚੂਹਾ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।' ਏਂਜਲਾ ਡੇਵਿਸ ਵੀ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਗ਼ੈਰ-ਨਸਲਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਾ ਪਏਗਾ। ਜਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਨਸਲ ਦੇ ਜਾਰਜ ਫਲਾਇਡ ਦੀ ਧੌਣ 'ਤੇ ਗੋਰੇ ਨਸਲਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੇ ਗੋਡਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ 'ਮੈਨੂੰ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ... ਮੈਨੂੰ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਜਾਨ ਲੂਈਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਬੇਕਾਬੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਉਥੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਸੋ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੇਕਾਬੂ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਰਾਏ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰਨਾ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੁਨਾਹ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੁਲਡੋਜ਼ਰੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 'ਸੁਧਾਰ' ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਾਡਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਮੁਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਵਾਮ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਫ਼ਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਜ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ: ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਕਾਰਨ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਉਹ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਆਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ...

ਸਿਹਤ ਸੰਸਾਰ

ਇਕ ਜੀਵਨ ਰੱਖਿਅਕ ਪਦਾਰਥ
ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ

ਲੇਖਕ : ਅਸ਼ਵਨੀ ਚਤਰਥ
ਮੋਬਾਈਲ : 62842-20595

ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚਲੀ ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਥੈਲੀ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਇਕ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਵਿਚ ਤੈਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਉਪਯੋਗੀ ਤਰਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੱਕ ਉਸ ਲਈ ਇਕ ਪੰਘੂੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਗਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਇਹ ਤਰਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ 400 ਤੋਂ 800 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦਰਮਿਆਨ ਪਾਣੀ, ਖਣਿੱਜ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੈਵਿਕ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਹੈ ਬਹੁ-ਉਪਯੋਗੀ

ਇਕ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾਇਕ ਸੈੱਲ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੈਮ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਖੇੜਨ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਦਿਲ, ਦਿਮਾਗ਼, ਜਿਗਰ, ਖ਼ੂਨ, ਮਾਸ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰਲ ਵਿਚੋਂ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਵੱਖ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਰੋਗੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕਰਕੇ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੂਗਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ, ਕੈਂਸਰ, ਚਮੜੀ, ਮਾਸ ਪੇਸ਼ੀਆਂ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਕਿਨਸਨ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਵਰਗੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਟੈਮ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ :

ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਉੱਪਰ ਤਜਰਬੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 90 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਕੱਢ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਨ 1980 ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਡਮੁੱਲੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ 'ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਬੈਂਕਾਂ' ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਹਨ : ਲਾਈਫ਼ ਸੈੱਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਰਿਲਾਇੰਸ ਲਾਈਫ਼ ਸਾਇੰਸ, ਰੀਜੈਨਰੇਟਿਵ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ, ਯੂਨੀ ਸਿਸਟਮ ਬਾਇਓ ਸਾਇੰਸਿਜ਼, ਕਾਰਡ ਲਾਈਫ਼ ਸਾਇੰਸਿਜ਼, ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਇੰਡੀਆ, ਪੈਥ ਕੇਅਰ ਲੈਬਸ, ਜੀਵਨ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ।

ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ

ਔਰਤ ਜਿੱਥੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ, ਯੋਧਿਆਂ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਜਨਮ-ਦਾਤੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਕੁਸ਼ਲ ਸ਼ਾਸਕ, ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਰਾਸ਼ਟਰ-ਮੁਖੀ, ਹੋਣਹਾਰ ਪਾਇਲਟ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟਣ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਐਮਨਿਓਟਿਕ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਈਆਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਔਰਤ ਦੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਔਰਤ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਅੰਦਰ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ।

ਸ਼ੂਗਰ ਨੂੰ ਟਿਕਾਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪਣਾਓ ਇਹ ਨੁਸਖੇ

ਅਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਅਨੰਤ

ਮੌਜਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਅਨੇਕਾਂ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਭਾਵ ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਖ਼ੂਨ ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੋਗੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਣ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਸਮੇਂ ਥਕਾਵਟ ਤੇ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਜਿਹਾ ਰਹਿਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਲੱਗਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਪਿਆਸ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਸੀਨਾ ਘੱਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਬਚਾਅ ਦੇ ਉਪਾਅ : ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੱਚੇ ਪਪੀਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ : ਕੱਚੇ ਪਪੀਤੇ ਦੇ ਸਫ਼ੈਦ ਰਸ ਵਿਚ ਪਪੇਈਨ ਨਾਮੀ ਪਾਚਕ ਰਸ (ਐਨਜ਼ਾਈਮ) ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੱਚੇ ਪਪੀਤੇ ਦੇ ਭੜਥੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ ਕੱਚੇ ਪਪੀਤੇ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਕੇ ਦਾਲ ਵਿਚ ਪਕਾਓ ਅਤੇ ਪੱਕਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਕੇ ਮਸਲ ਲਓ। ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ, ਹਰੀ ਮਿਰਚ, ਧਨੀਆ ਪੱਤਾ ਅਤੇ ਲਸਣ ਕੱਟ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿਓ। ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਨਮਕ ਮਿਲਾ ਦਿਉ। ਇਹ ਪੇਟ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖ ਕੇ ਹਾਜ਼ਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਸ਼ਰੂਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ : ਮਸ਼ਰੂਮ ਸ਼ੂਗਰ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਸ਼ਰੂਮ ਵਿਚ ਮਾਸ, ਮੱਛੀ, ਦੁੱਧ, ਆਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਸਟਾਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹੈ।

ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ : ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ 15 ਗ੍ਰਾਮ ਕਰੇਲੇ ਦਾ ਜੂਸ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੇ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਨੇਕ ਰੋਗੀਆਂ 'ਤੇ ਉੱਬਲੇ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਰੇਲੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ 15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਮੱਧਮ ਅੱਗ 'ਤੇ ਉਬਾਲੋ। ਕੁੱਕਰ ਵਿਚ ਨਾ ਪਕਾਓ। ਠੰਢਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਰਸ ਛਾਣ ਲਓ ਅਤੇ ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਨਮਕ ਮਿਲਾ ਕੇ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਕਰਕੇ ਪੀਓ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮੇਥੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਗਰ ਇਨਸੂਲਿਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੇਥੀ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਥੀ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਚੂਰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਓ। ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਖਾਧੇ ਦੋ ਚਮਚ ਚੂਰਨ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਖਾ ਲਓ। ਇਸ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਓਗੇ।

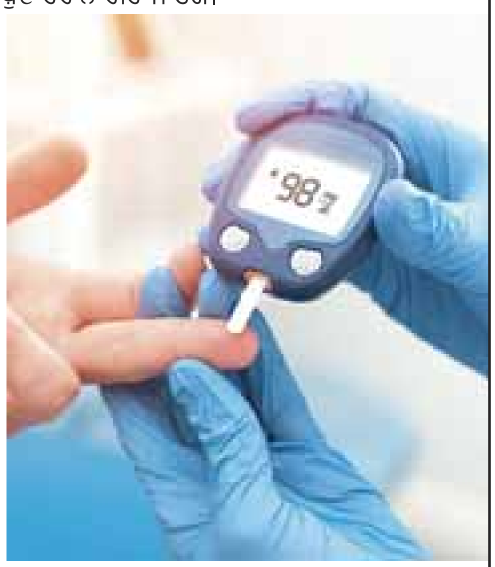

ਹੋਰ ਕਾਰਗਰ ਵਰਤੋਂ

- ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਖਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਿਆਸ ਲੱਗਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਿੰਬੂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਪੀਣਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਮਾਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੂਗਰ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।
- ਮਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਦਰਕ, ਸੁੰਢ, ਹਲਦੀ, ਲਸਣ, ਹਿੰਗ ਅਤੇ ਮੇਥੀ ਦਾਣਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਿਸ਼ਾਬ ਆਉਣ 'ਤੇ 8 ਗ੍ਰਾਮ ਪੀਸੀ ਹੋਈ ਹਲਦੀ ਰੋਜ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਖਾਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਓ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੋ

ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਿਟ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੇ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਠੀਕ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਫਿਟ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਦਲ ਚਲਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜੋ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਰੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਉਪਕਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਤ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ। ਖਾਣਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖਾਓ। ਦੋ ਖਾਣਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਨੈਕਸ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਰੱਖੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮਜਬੂਰੀਵਸ ਫਾਲਤੂ ਖਾਣਾ ਵੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿ ਕੇ ਫਾਲਤੂ ਲਈ ਗਈ ਕੈਲੋਰੀ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰੋ। ਪੀਜ਼ਾ, ਕੋਲਡ ਡਰਿੰਕ, ਤਲੇ ਹੋਏ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ। ਖਾਣੇ 'ਚ ਦਾਲ, ਚਾਵਲ, ਰੋਟੀ, ਸਬਜ਼ੀ, ਦਹੀਂ, ਲੱਸੀ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਦਲੀਆ, ਪਨੀਰ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਖਿਚੜੀ, ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ, ਜੂਸ ਅਤੇ ਸੂਪ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੂਬ ਸਾਰਾ ਸਲਾਦ ਲਓ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਜੂਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹੋ। ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਲਓ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲਓ। ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਂਤ ਨੀਂਦ ਦਿਨ ਭਰ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਚੁਸਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਟਾਨਿਕ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਗਵਾਓ। ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਿਨ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਸੈਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਘਰ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਟਰੇਨਰ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਐਰੋਬਿਕਸ, ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਆਦਿ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਸਰਤ ਓਨੀ ਹੀ ਕਰੋ ਜਿੰਨੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਰੀਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਹਿ ਸਕੇ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਓ। ਸੈਰ, ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਨੁਮਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਫਿਟ ਰਹੋਗੇ। ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 5ਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਜਾਓ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਫਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਓ। ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨਾ-ਉਤਰਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਫਿਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਗਵਾਨੀ ਅਤੇ ਫਰਸ਼ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫਿਟ ਰੱਖਣ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਨਾਨ ਸਟਿੱਕ ਭਾਂਡੇ ਤੇ ਥਾਈਰਾਈਡ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ

ਨਾਨ ਸਟਿੱਕ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਰਸਾਇਣ ਥਾਈਰਾਈਡ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਫ.ਓ.ਏ. ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਥਾਈਰਾਈਡ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੀ.ਐਫ.ਓ.ਏ. ਰਸਾਇਣ ਨਾਨ-ਸਟਿੱਕ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਬਗਾਨਾ

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ-ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ
ਸੰਪਰਕ : 1-604-751-1113

ਜਿਉਂ ਹੀ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਸੱਥ 'ਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ,

"ਕੀ ਗੱਲ ਬਈ ਨਾਥਾ ਸਿਆਂ ਅੱਜ ਗੱਡੀ ਲੇਟ ਫੇਟ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਐ, ਸੁੱਖ ਐ। ਅੱਜ ਕਿਹੜਿਆਂ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਰੁੱਝਿਆ ਵਿਐਂ?"

ਅਮਲੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਟਿੱਚਰ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ,

"ਦੁੱਧਾ ਕਾਸਣੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਮਾਵਾ ਲਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਛੜ ਕੇ ਆਇਆ ਬਾਬਾ। ਨਾਹ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਬਾਬਾ ਇਉਂ ਦੱਸ ਬਈ ਅੱਗੇ ਕਿਹੜਾ ਇਹ ਪਹਿ ਪਾਟਦੀ ਨਾਲ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦੈ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਹਜੇ ਭੋਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਈ ਗਿਆ, ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਸੱਥ ਉੱਠਣ ਦਾ ਟੈਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੈ ਇਹੇ। ਨਾਲੇ ਅਮਲੀ, ਕੋਹੜੀ ਤੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਾਹਦਾ ਜਿਉਣ ਹੁੰਦੈ ਬਾਬਾ।"

ਮਰਾਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਅਮਲੀ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਇਉਂ ਭੱਜ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਭੁੱਖੀ ਬੱਕਰੀ ਛਾਬੇ 'ਚ ਪਈਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ,

"ਤੂੰ ਬਾਹਲ਼ਾ ਸਿਆਣਾ ਓਏ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸੋਡੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਨਲੀ ਮਨ੍ਹੀ ਪੂੰਝੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਰਨੀ ਮਰ ਗਿਆ ਨੱਕ ਪੂੰਝਣ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਗਿੱਠ ਦੀ ਲੀਰ ਮਨ੍ਹੀ ਜੁੜੀ ਓਹਨੂੰ। ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਤੂੰ ਇਉਂ ਕਰਦੈਂ ਜਿਮੇਂ ਗਾਹਾਂ ਦਿੜਬੇ ਆਲੇ ਵੱਡੇ ਸਲੋਤਰੀ ਦਾ ਸਾਲਾ ਹੁੰਨੈ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਈਂ ਇਉਂ ਭੱਜ ਕੇ ਪਊ ਜਿਮੇਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿਗਿਆ ਪਿਆ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਨੂੰ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲੀ ਮੰਗ ਖਾਣੀ ਜਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ।"

ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਹਰਖਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਦੱਬਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਘੂਰਿਆ, "ਚੁੱਪ ਨ੍ਹੀ ਕਰਦਾ ਓਏ ਬਿੰਗੜਾ ਜਿਆ। ਸੋਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਬਈ ਸੱਥ 'ਚ ਘਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਬੋਲਿਆ ਕਰੋ। ਉਹੋ ਜਾ ਇਹੇ ਐ ਮਰਾਸੀ। ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੋ ਓਏ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਸਾਰੇ, ਜੀਹਨੇ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕੋਈ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਐ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਬੁਰਾ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀ। ਜੇ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਅੱਪੜਨਾ ਤਾਂ ਨਾ ਆਇਆ ਕਰੋ। ਘਰੇ ਰਿਹਾ ਕਰੋ।"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਦੱਬਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੀ ਸੱਥ ਇਉਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗੀ ਜਿਮੇਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰੇ ਸਪੀਕਰ ਵੱਜੀ ਜਾਂਦੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵੱਢੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੀਕਰ ਬੰਦ ਹੋਏ ਤੋਂ ਘਰ 'ਚ ਚੁੱਪ ਜੀ ਵਰਤ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਮਾਹਲਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਛੱਡ ਯਾਰ ਨਾਥਾ ਸਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਉਂ ਦੱਸ ਬਈ ਆਹ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਬਟੂਏ ਆਲੀ ਕੀ ਗੱਲ ਐ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿੱਗਿਆ ਪਿਆ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਆਲੀ ਕਹਿ ਕੇ ਹਟਿਐਂ?"

ਬੁੱਘਰ ਦਖਾਣ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸੜਕ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਟੂਆ ਬੂਟੂਆ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਡਾ ਹੋ ਕੇ ਚੱਕਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ ਉਦੋਂ ਉਹਦੇ 'ਚ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਂਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੈਂਕਲ ਸ਼ੂੰਕਲ ਵੱਜ ਗਿਆ ਹੋਊ। ਹੋਰ ਚੰਨਣ ਕਿਤੇ ਚੋਰ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਬਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬ੍ਹਾਂ ਫਰੋਲਦਾ ਫਿਰਦੈ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੇ ਪਤੰਦਰੋ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਨੇ ਐਂ, ਛੱਤਣੀ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ਹਟਦੇ ਐਂ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਨਹੀਂ ਬਈ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਹੋਣੀ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐ। ਨਾਥਾ ਸਿਉਂ ਈਂ ਦੱਸੂ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਈਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਬੰਬਾਰ ਪਿਆ। ਸੈਂਕਲ ਓਹਦੇ 'ਚ ਕਿੱਥੋਂ ਵੱਜ ਗਿਆ ਬਈ? ਤੂੰ ਦੱਸ ਯਾਰ ਅਮਲੀਆ ਗੱਲ ਕੀਐ ਇਹੇ?"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਪਲੋਸਿਆ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਂਗੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਦੇ ਹੁੱਜ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਲੈ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਸੁਣ ਲਾ। ਚੰਨਣ ਕਿਤੇ ਆਵਦੇ ਪੋਤੇ ਨਾਲ ਸ਼ੈਂਕਲ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ 'ਚੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਰੇ ਮਿਸਤਰੀ ਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਬਾਬਾ, ਪਰਾਣਾ ਜਾ ਲੈ ਕੇ ਬਟੂਆ, ਉਹਨੂੰ ਧਾਗਾ ਪਾਕੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰੱਖ 'ਤਾ। ਜੁਆਕ ਆਪ ਬਹਿ ਗੇ ਛੋਟੂ ਚੌਧਰੀ ਕੀ ਬੈਠਕ 'ਚ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਬਟੂਏ 'ਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੈਂਕਲ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਨੂੰ ਕੋਡਾ ਹੋਇਆ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਜੁਆਕ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚੀ ਗਏ ਚੰਨਣ ਬਟੂਏ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਇਉਂ ਕੋਡਾ ਕੋਡਾ ਭੱਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਮੇਂ ਦਮਦਮੇ ਦੀ ਵਸਾਖੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਤੋਂ ਸਰੋਵਰ 'ਤੇ 'ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਲੋਕ ਲੰਗੂਰਾਂ ਆਂਗੂੰ ਕੋਡੇ ਕੋਡੇ ਆਵਦੇ ਲੀੜੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗੇ ਸੀ। ਜੁਆਕ ਬਟੂਏ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚੀ ਗਏ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਬਟੂਏ ਮਗਰ ਕੋਡਾ ਕੋਡਾ ਭੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਗੰਦੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ 'ਚ ਜਾ ਵੱਜਿਆ।। ਚੰਨਣ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ 'ਚ ਵੱਜਣ ਸਾਰ ਤਿੰਨ ਲੋਟਣੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਗੰਦੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਜਾ ਡਿਗਿਆ। ਗਾਰੇ 'ਚ ਲਿਬੜਿਆ ਵਿਆ ਚੰਨਣ ਇਉਂ ਲੱਗੇ ਜਿਮੇਂ ਛੱਪੜ 'ਚੋਂ ਭਿੱਜੇ ਵੇ ਗਰਨ੍ਹੇ ਕੱਢੇ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਿਆ ਤਾਂ ਓਥੇ ਫਿਰਦੇ ਸੜੇ ਜੇ ਬੋਕ ਨੇ ਚੰਨਣ 'ਚ ਆ ਢੁੱਡ ਮਾਰੀ। ਚੰਨਣ ਫੇਰ ਚੱਕ ਕੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਇਉਂ ਠੋਕਿਆ ਜਿਮੇਂ ਟਰੈਲੀ ਤੋਂ ਤੂੜੀ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿੱਟੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਚੰਨਣ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਲੇ 'ਚ ਡਿੱਗਿਆ ਪਿਆ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰੇ, ਬੋਕ ਚੰਨਣ ਦੇ ਸਰ੍ਹਾਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਬਈ ਜੇ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਤਾਂ ਫੇਰ ਢੁੱਡ ਮਾਰੂੰ। ਚੰਨਣ ਬੋਕ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿੱਕਲੇ ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੇਰੇ ਆਲੀ ਕੱਤਣੀ ਬਣਾ ਦੂ। ਓਧਰੋਂ ਕਿਤੇ ਚੰਨਣ ਦਾ ਪੋਤਾ ਘੀਚਰ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਕੇ ਘਰੋਂ ਸੱਦ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਘੀਚਰ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਦਬੱਲਿਆ ਬੋਕ, ਫੇਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੰਨਣ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਮੋਟਾ ਬਹੁਤ ਐ। ਫੇਰ ਵੇਖ ਲਾ ਕੱਦ ਵੀ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਜਾ ਈ ਐ ਜਿਮੇਂ ਕੁਐਂਟਲ ਆਲੀ ਬੋਰੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਨੂੰ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਵੀ ਸੀ ਚੰਨਣ ਦੀ। ਜਦੋਂ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਓਥੇ ਕਿਤੇ ਸੌਲ ਪੱਤੀ ਆਲਾ ਰੇਖੀ ਪੰਡਤ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰੇਖੀ ਪੰਡਤ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ 'ਓਏ ਇਹੇ ਤਾਇਆ ਚੰਨਣ ਸਿਉਂ ਈਂ ਐਂ ਕਿਤੇ ਭਲੇਖੇ ਨਾਲ ਸੂਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਹੱਥ ਪੈ ਗਿਆ'?"

ਚਲਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਟੋਕ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੇ ਕਾ ਕੈਂਟਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਤਾਹੀਂ ਤਾਇਆ ਚੰਨਣ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਪਿਆ ਬੋਕ ਦਾ ਢਾਹਿਆ ਵਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਬਈ ਤਾਈ ਮਕੰਦ ਕੁਰ ਨਿੱਤ ਈ ਝੋਲਾ ਚੱਕੀ ਮੰਡੀ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਹੂੰ-ਹੂੰ। ਹੁਣ ਆਈ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ।"

ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੱਟਾਂ ਸੁੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਬਈ ਚੰਨਣ ਸਿਉਂ ਦੇ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚਿੱਕੜ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਕਾਹਦੀ ਸੱਟ ਵੱਜਣੀ ਸੀ ਬਾਬਾ। ਹੁਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਊਈਂ ਛਾਪਲਿਆ ਪਿਆ ਪਊਆ ਪਰੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਰਾ। ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਲੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਬਈ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਕਿਉਂ ਪੀਂਦਾ। ਨਾਲੇ ਪੀਣੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ। ਹੁਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਗੁੱਲੀ ਦਣ ਪੈ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿੱਤ ਪਊਆ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੀਆ ਕਰੂ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਟਿੱਚਰ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨਿੱਤ ਦੇ ਪਊਏ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਨੰਘਣਗੇ। ਹੁਣ ਇਉਂ ਕਰੇ ਬੁੜ੍ਹਾ, ਬੋਕ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੇ। ਉਹਨੂੰ ਰੁੱਗ ਪੱਠੇ ਪਾ ਛੱਡਿਆ ਕਰੇ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਚਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਫੇਰ ਬੋਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜੇ। ਬੋਕ ਨੇ ਫੇਰ ਢਾਹ ਲੈਣਾ, ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਫੇਰ ਪਊਏ ਪਰੇਡ ਸਰਵਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜੂ। ਪੰਜ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਫੇਰ ਨੰਘ ਜਾਣਗੇ।"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਚੱਕ ਕੇ ਬੋਕ ਝੜਕਈ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਣਾ। ਫੇਰ ਚੰਨਣ ਦਾ ਠੇਕਾ ਈ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਊ।

ਮਾਹਲਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋ ਗੇ ਉਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਲੇ ਮੀਣੇ ਜੇ ਸਾਨ੍ਹ ਨੇ ਢਾਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮਸਾਂ ਬਚਿਆ ਸੀ।"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਮਖੌਲ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਨੰਬਰਦਾਰਾ ਫਿਰ ਬੋਤਲ ਮਿਲਦੀ ਹੋਊ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਹੈਂਅ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਨਾਹ ਉਦੋਂ ਕੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਬਾਹਲ਼ੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜਗੀਆਂ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਬੋਤਲ ਮਿਲਦੀ ਸੀ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸੱਟਾਂ ਬਾਹਲ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀ ਬਾਬਾ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਪਸ਼ੂ ਡੰਗਰ ਦੀ ਐ। ਜਦੋਂ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਬੋਕ ਨੇ ਢਾਹਿਆ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਊਆ ਮਿਲਦਾ। ਜਦੋਂ ਸਾਨ੍ਹ ਨੇ ਢਾਹਿਆ ਸੀ, ਵੱਡਾ ਸੀ ਪਸ਼ੂ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਹੱਕ ਹੀ ਬੋਤਲ ਦਾ ਸੀ ਚੰਨਣ ਦਾ। ਵੱਡੇ ਡੰਗਰ ਨੇ ਢਾਹਿਆ ਕਰਕੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਬੋਤਲ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਗੀ ਹੋਣੀ ਐਂ ਘਰੋਂ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਉਂ ਐਂ। ਜੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਪਊਏ ਨਾਲ ਨਾ ਸਰੇ ਤੇ ਬੋਤਲ ਚੰਨਣ ਲਈ ਬਾਹਲ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਕੀ ਕਰੇ ਚੰਨਣ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਫੇਰ ਬੋਕ ਤੇ ਸਾਨ੍ਹ ਦੇ ਵਚਾਲੜੇ ਜੇ ਮੇਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡੰਗਰ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਛੇੜ ਲੇ। ਖੱਚਰ ਜੀ ਨੂੰ ਛੇੜ ਲੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਵੇੜ੍ਹਕੇ ਦੀ ਪੂਛ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੇ। ਫੇਰ ਅਧੀਆ ਵੱਟ 'ਤੇ ਪਿਆ। ਅਧੀਏ ਨਾਲ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਸਰ ਈ ਜਾਇਆ ਕਰੂ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਈ ਨਾ ਨਿੱਕਲਣ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਕੀ ਬਣੂ ਚੰਨਣ ਦਾ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਫੇਰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੰਨਾਂ ਜੁਗਤ। ਘਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਕੇ ਡੰਗਰ ਪਸ਼ੂ ਖੜ੍ਹੇ ਈ ਐ। ਜੇ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਪਊਏ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੱਟੇ ਬੱਛੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਲੇ। ਜੇ ਅਧੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਫੇਰ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰੀਕੀ ਜਾ ਵਹਿੜਕਾ ਪੱਠਿਆਂ ਆਲੀ ਗੱਡੀ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲੇ। ਬੋਤਲ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁੱਢੀ ਜੀ ਖੋਲੜ ਨੂੰ ਢੁੱਡ ਮਾਰਨੀ ਪਊ, ਫੇਰ ਬਣੂ ਗੱਲ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਐਮੇਂ ਨਾ ਯਾਰ ਪੁੱਠੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਈ ਡੰਗਰ ਪਸ਼ੂ ਵਕਾ ਦਿਉ ਕਿਤੇ।"

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਸੀ ਪਸ਼ੂ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਧੀਆ ਪਊਆ ਬੋਤਲ ਮੰਗਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਮੁਖਤ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਐ ਬਈ ਐਹ ਪਸ਼ੂ ਦਾ ਪਊਆ ਐਹੋ ਜੇ ਦਾ ਅਧੀਆ ਤੇ ਐਹੋ ਜੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਐ। ਇਹਦੇ 'ਚ ਪਸ਼ੂ ਵੇਚਣ ਆਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਐ ਬਈ?"

ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦਾ ਮਾਰਾ ਨਿੱਤ ਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਸ਼ੂ ਨਾਲ ਪੰਗੇ ਲਊਗਾ ਤਾਂ ਘਰਦੇ ਪਸ਼ੂ ਵੇਚਣਗੇ ਈ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਗੇ?"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਛੱਡੋ ਯਾਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਬਈ ਚੰਨਣ ਦੇ ਬੋਕ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਐ?"

ਪਾਠੀਆਂ ਦਾ ਜੈਲਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਹੱਥਪਤਾਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਰਾਤ। ਘਰੇ ਐ ਹੁਣ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚੱਲੋ ਯਾਰ ਫੇਰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਲਿਆਈਏ ਜਾ ਕੇ। ਆਉ ਚੱਲੀਏ ਉੱਠੋ।"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਸੱਥ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਨਣ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਬਾਕੀ ਦੀ ਸੱਥ ਆਲੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ ਤੇ ਸੱਥ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ।

JARNAIL SINGH

ART CLASSES
604-825-4659
604-724-6922
604-595-5885
#106- 12882-85 Ave. Surrey

ਦੇਸੀ ਤੜਕਾ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਕੀਮਾ

ਸਮੱਗਰੀ

- ਸੋਇਆ ਵੜੀ 200 ਗ੍ਰਾਮ,
- ਦਹੀਂ 200 ਗ੍ਰਾਮ,
- ਕੁਕਿੰਗ ਆਇਲ 200 ਮਿ: ਲਿ:,
- ਪਿਆਜ਼ ਦੋ ਵੱਡੇ,
- ਲਸਣ 25 ਕਲੀਆਂ,
- ਅਦਰਕ ਇਕ ਟੁਕੜਾ,
- ਕਰੀ ਮਸਾਲਾ 25 ਗ੍ਰਾਮ,
- ਨਮਕ ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ,
- ਮਿਰਚ ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ,
- ਹਰਾ ਧਨੀਆ ਇਕ ਲੱਛੀ,
- ਜ਼ੀਰਾ, ਕਾਜੂ, ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ
- ਬਦਾਮ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ

ਵਿਧੀ : ਸੋਇਆ ਵੜੀ ਨੂੰ ਕੋਸੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 30 ਮਿੰਟ ਭਿਉਂ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵੜੀ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਿਚੋੜ ਲਓ। ਵੜੀ ਨੂੰ ਉਂਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ੇ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰੀਕ-ਬਰੀਕ ਛਿਤਰਾ ਦਿਓ। ਪਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਬਰੀਕ ਕੱਟੋ। ਅਦਰਕ ਦੇ ਵੀ ਬਰੀਕ ਟੁਕੜੇ ਕਰੋ। ਲਸਣ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਦਿਓ ਅਤੇ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਕਰੀ ਮਸਾਲੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਓ। ਇਸੇ ਵਿਚ ਨਮਕ ਅਤੇ ਮਿਰਚ ਮਿਲਾ ਲਓ। ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਕੁਕਿੰਗ ਆਇਲ ਗਰਮ ਕਰੋ। ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਅਦਰਕ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਭੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਭੁੰਨੋ। ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਅਦਰਕ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੋਇਆ ਵੜੀ ਦੇ ਚੂਰੇ ਨੂੰ ਕੁਕਿੰਗ ਆਇਲ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਅੱਗ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਭੁੰਨੋ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸੋਇਆ ਵੜੀ ਦੇ ਭੁੰਨੇ ਚੂਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਖ ਕੱਢ ਲਓ। ਬਚੇ ਤੇਲ ਵਿਚ ਜ਼ੀਰੇ ਦਾ ਤੜਕਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦਹੀਂ ਪਾਓ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਸਾਲੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੋ। ਭੁੰਨੇ ਗਏ ਪਿਆਜ਼, ਅਦਰਕ ਅਤੇ ਸੋਇਆ ਬੜੀ ਦੇ ਚੂਰੇ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਮਸਾਲੇ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਚਲਾਓ। ਬਰੀਕ ਕੱਟਿਆ ਹਰਾ ਧਨੀਆ ਪਾ ਦਿਓ। ਤਿਆਰ ਕੀਮੇ ਨੂੰ ਬਾਉਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਲਓ ਅਤੇ ਬਦਾਮ ਅਤੇ ਕਾਜੂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਾ ਦਿਓ।

ਪਿਆਜ਼ ਕਚੌਰੀ

ਸਮੱਗਰੀ

- 2 ਚਮਚ ਧਨੀਆ ਕੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ
- 1 ਚੱਮਚ ਤੇਲ
- ½ ਟੀ ਸਪੂਨ ਹਿੰਗ
- 3 ਟੀ ਸਪੂਨ ਵੇਸਣ
- 1½ ਚੱਮਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਪਾਊਡਰ
- 1 ਚਮਚ ਕਾਲਾ ਲੂਣ
- 1½ ਚਮਚ ਚਾਟ ਮਸਾਲਾ
- ½ ਚਮਚ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ
- 2-3 ਪਿਆਜ਼ ਕੱਟੇ ਹੋਏ
- 2-3 ਹਰੀ ਮਿਰਚ
- 2 ਆਲੂ (ਉਬਾਲੇ)

ਆਟੇ ਲਈ:

- 200 ਗ੍ਰਾਮ ਮੈਦਾ
- ½ ਚਮਚ ਕੈਰਮ ਬੀਜ
- ਸੁਆਦ ਅਨੁਸਾਰ ਲੂਣ
- 5-6 ਚਮਚ ਤੇਲ

ਇਕ ਪੈਨ ਲੈ ਕੇ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰੋ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਧਨੀਆ ਤੇ ਹਿੰਗ ਪਾਓ। ਇਸ ਧੀਮੀ ਅੱਗ ਤੇ ਪਕਾਓ। ਵੇਸਣ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਮਿਰਚ, ਕਾਲਾ ਨਮਕ, ਚਾਟ ਮਸਾਲਾ ਅਤੇ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਪਾਓ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਭੁੰਨੋ। ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿਆਜ਼, ਨਮਕ ਅਤੇ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਪਾਓ। ਪਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਨਰਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪਕਾਓ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਲੂ ਪਾ ਦਿਓ।

ਸਭ ਕੁੱਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਓ ਤੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੰਡਾ ਹੋਣ ਦਿਓ। ਆਟਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਦਾ ਅਜਵਾਇਨ, ਨਮਕ ਅਤੇ ਤੇਲ ਲਓ। ਨਰਮ ਆਟਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਓ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਢੱਕੋ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 1/2 ਘੰਟੇ ਲਈ ਰੱਖੋ।

ਹੁਣ ਬਰਾਬਰ ਅਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੇਂਦਾਂ ਬਣਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਆਲੂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਾਲ ਭਰੋ ਅਤੇ ਕਚੌਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਰੋਲ ਕਰੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੰਘਣਾ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤਲਣ ਵੇਲੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਾ ਫੈਲ ਜਾਵੇ। ਕੱਚੀ ਕਚੌਰੀ ਨੂੰ ਦਰਮਿਆਨੀ-ਘੱਟ ਅੱਗ ਤੇ 10-12 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਫਰਾਈ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਲੀ ਦੀ ਚਟਨੀ ਨਾਲ ਖਾਓ।

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਟਾਈਮਜ਼

ਜਲਦ ਲਾਂਚ ਹੋਵੇਗਾ ਨਵਾਂ ਬਲੂਟੁੱਥ 6.0

ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼

ਉਂਝ ਤਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਕਈ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਬਲੂਟੁੱਥ 5.0 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਟੈੱਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਭਲੁਏਟੋਟਹ 6.0 ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਹਰ ਸਾਲ ਬਲੂਟੁੱਥ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਟਰੈਸਟ ਗਰੁੱਪ (ਸ਼ੀਘ) ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਵਰਜ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਬਲੂਟੁੱਥ v5.4 ਦਾ ਲੋਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਬਲੂਟੁੱਥ SIG ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਵਰਜ਼ਨ v6.0 ਦੇ ਫੀਚਰਜ਼ ਪਬਲਿਕ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਫਤਿਆਂ 'ਚ ਲਾਂਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫਲੈਗਸ਼ਿਪਰ ਡਿਵਾਈਸਿਜ਼ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਲੂਟੁੱਥ 6.0 ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਲੂਟੁੱਥ 6.0 'ਚ ਚੈਨਲ ਸਾਊਂਡਿੰਗ, ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਬੇਸਡ ਵਿਗਿਆਪਨ ਫਿਲਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਰਜ਼ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਰਗੇ ਫੀਚਰਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਬਲੂਟੁੱਥ SIG ਦੁਆਰਾ ਪਬਲਿਸ਼ ਫੀਚਰਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਦਲਾਅ 'ਬਿਹਾਇੰਡ ਦਿ ਸੀਨ' ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂਜ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਿਵਾਈਸ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਬਲੂਟੱਥ ਦੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸਟੇਬਿਲਿਟੀ, ਡਾਟਾ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਬੈਟਰੀ ਲਾਈਫ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਲੂਟੁੱਥ 6.0 ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਫੀਚਰ ਹੈ ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਬੇਸਡ ਵਿਗਿਆਪਨ ਫਿਲਟਰਿੰਗ। ਇਹ ਫੀਚਰ ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬਲੂਟੁੱਥ ਲੋਅ ਐਨਰਜੀ (LE) ਸਿਗਨਲਸ ਦੇ ਪਛਾਣਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਡਿਵਾਈਸ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਟਾ ਪੈਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਟਾ ਦੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਲਾਸ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲੂਟੁੱਥ 6.0 ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ 'ਚ ਦੇਰੀ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਆਈਸੋਕ੍ਰੋਨਸ ਅਪਡੇਟੇਸ਼ਨ ਲੇਅਰ ਐਨਹਾਂਸਮੇਂਟ' ਫੀਚਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਡੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਪੈਕੇਟਸ 'ਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੀਚਰ ਡਾਟਾ ਆਰਗਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੇਟੈਂਸੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੋਡ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚੈਟ ਜੀ.ਪੀ.ਟੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਵੱਡਾ ਅਪਡੇਟ

OpenAI, ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਕੰਪਨੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੈਟਬੋਟ ChatGPT 'ਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਅੀ ਖੋਜ ਟੂਲ ਵਜੋਂ ਗੂਗਲ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। GPT-4 ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਰਚ ਫੀਚਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ChatGPT Search' ਹੈ, ਨੂੰ 'SearchGPT' ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਟੋਟਾਈਪਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ChatGPT ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਚੈਟਬੋਟ 'ਤੇ ਮੈਨੂਅਲੀ ਐਕਟੀਵੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਵੈੱਬ ਸਰਚ ਆਈਕਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਬਲੌਗ ਦੇ ਲਿੰਕ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਸਰੋਤ' ਬਟਨ ਦਾ ਬਦਲ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। OpenAI ਦੇ CEO ਸੈਮ ਓਲਟਮੈਨ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਓਲਟਮੈਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਪਣੇ ਡੈਸਕਟਾਪ 'ਤੇ ChatGPT ਫਲੁਸ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ AI ਟੂਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

OpenAI ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ChatGPT ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਰਚ ਫੀਚਰ ਯੂਜ਼ਰਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਆਿਦਾ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੌਸਮ, ਸਟਾਕ, ਖੇਡਾਂ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਇੰਟਰਐਕਟਿਵ ਫਾਰਮੈਟ 'ਚ ਪੂਰੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਮੌਸਮ ਦੇਖੇਗਾ। OpenAI ਨੇ ChatGPT ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਨਿਗ ਵਰਗੇ ਥਰਡ-ਪਾਰਟੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖੋਜ ਸਵਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ IP ਪਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੈਟਬੋਟ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

OpenAI ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2022 'ਚ ChatGPT ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅੀ ਟੂਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ, ਕਵਿਤਾ, ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਬਲੀਅਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨਲ ਏਆਈ ਨੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੀ ਟੂਲਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਪਐਨਅੀ 'ਚ 13 ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਚ ਇੰਜਣ 'ਬਿੰਗ' 'ਚ OpenAI ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਅੀ ਟੂਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ OpenAI ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। OpenAI ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ChatGPT ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਚਮਕਦਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਦਮ ਲੈ, ਟੱਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ

ਭਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ
ਸੱਚ ਨੂੰ ਟਾਲ਼ੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡਾ ਰਾਮ ਵੀ ਆਵੇਗਾ
ਬਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਉਡੀਕ ਅਮੁੱਕ ਅਸਾਡੀ ਹੈ
ਦੀਦੜੇ ਗਾਲ਼ੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਰਾਹ ਰੋਸ਼ਨ ਰਹੇ ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ
ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਵੇਖਾਂਗੇ ਸੁਰਖ ਸਵੇਰੇ ਵੀ
ਹਾਲੇ ਰਾਤ ਕਾਲ਼ੀ, ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਢਹਿ ਢੱਠਾ ਢਾਰਾ, ਢੱਠੇ ਨਾ
ਨਾ ਮਾਰ ਤਾਲ਼ੀ, ਬੈਠੇ ਹਾਂ।
ਦਮ ਲੈ, ਟੱਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ
ਹਾਰੇ ਨਾ, ਹਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।

ਲੇਖਕ : ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਆ
ਸੰਪਰਕ: 98550-24495

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਆਇਆ ਕਰ
ਆ ਕੇ ਮਿਲ-ਗਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰ।

ਉਦਾਸ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦੈ ਦਿਲ
ਇਸ ਨੂੰ ਆ ਵਰਚਾਇਆ ਕਰ।

ਔੜ ਜਿਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਬੱਦਲੀਏ ਛਹਿਬਰ ਲਾਇਆ ਕਰ।

ਝਾਕੇ ਚੰਨ ਜਿਓਂ ਬੱਦਲਾਂ 'ਚੋਂ
ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਕਰ।

ਸੁੰਨਾ ਜੰਗਲ ਅਰਜ਼ ਕਰੇ
ਨਦੀਏ ਗੀਤ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰ।

ਤਨ ਝਾਂਬਾ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਾਂਬਾ
ਵਿੱਛੜ ਕੇ ਨਾ ਲਾਇਆ ਕਰ।

ਰੋਣ-ਧੋਣ ਹੈ ਚਹੁੰ ਪਾਸੀਂ
ਹੱਸਿਆ ਅਤੇ ਹਸਾਇਆ ਕਰ।

ਚੁੱਪ ਦਾ ਜਿੰਦਰਾ ਬਣਿਆ ਹਾਂ
ਤੂੰ ਚਾਬੀ ਬਣ ਜਾਇਆ ਕਰ।

ਦਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਵਸਦਾ ਹੈ
ਇਹ ਮੰਦਰ ਨਾ ਢਾਇਆ ਕਰ।

ਲੇਖਕ : ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ
ਸੰਪਰਕ: 602-482-2276

ਸੁਣ ਮਿੱਟੀਏ

ਸੁਣ ਮਿੱਟੀਏ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀਏ
ਤੈਨੂੰ ਚੁੰਮ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ ਮੈਂ

ਰਾਤੋਂ ਦਿਨ ਨਾ ਚੜ੍ਹੇ ਉੱਡ ਵਤਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਹੋਏ ਪਰਦੇਸੀ

ਜਦੋਂ ਜਾਵਾਂ, ਭੱਜ ਗਲ਼ ਲਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਲੱਭੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪਰਦੇਸ 'ਚ ਆਪਣਾ

ਕਿਹਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਸੁਣਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਸੁੰਨੀਆਂ ਉਡੀਕਣ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ

ਜਿੱਥੇ ਖੇਡਿਆ ਸੀ ਨਾਲ ਚਾਵਾਂ ਮੈਂ।
ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਿੰਡ ਰਈਏ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਮਾਨਾ'

ਇਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਵਕਤ ਲੰਘਾਵਾਂ ਮੈਂ।

ਲੇਖਕ : ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਤੰਦ

ਜਦ ਪੈਸਾ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਬੋਲੇ
ਫਿਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਤੰਦ ਡੋਲੇ।

ਇੱਥੇ ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੋਲੇ
ਤੇ ਇੱਥੇ ਸੁਣਦਾ ਕੋਈ ਨਾ

ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ
ਪਰ ਅੱਗੇ ਮਿਲਦੀ ਢੋਈ ਨਾ।

ਜਿਹਨੂੰ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਸੀ ਲਾਇਆ
ਉਸ ਨੇ ਚੱਕਰ ਈ ਐਸਾ ਚਲਾਇਆ

ਉਹਨੇ ਪਲਟ ਕੇ ਰੱਖਤੀ ਕਾਇਆ
ਜ਼ੋਰ ਚੱਲੇ ਕੋਈ ਨਾ।

ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ
ਪਰ ਅੱਗੇ ਮਿਲਦੀ ਢੋਈ ਨਾ।

ਜਦੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸੱਪ ਡੰਗਦਾ
ਬੰਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨ੍ਹੀਂ ਮੰਗਦਾ।

ਫਿਰ ਬਿਗੁਲ ਜੰਗ ਦਾ ਵੱਜਦਾ
ਕਿਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਈ ਨਾ।

ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ
ਪਰ ਅੱਗੇ ਮਿਲਦੀ ਢੋਈ ਨਾ।

'ਮਾਨਾ' ਕਾਹਤੋਂ ਝੋਰਾ ਲਾਇਆ
ਆਪੇ ਵੇਖੂ ਜਿਹਨੇ ਬਣਾਇਆ।

ਜਾ ਦੁਖੜਾ ਉਹਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ
ਕਦੇ ਉਦਾਸ ਹੋਈਂ ਨਾ।

ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ
ਪਰ ਅੱਗੇ ਮਿਲਦੀ ਢੋਈ ਨਾ।

ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਘਰ ਉਦਾਸ ਹੈ

ਘਰ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੈ
ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਖਾਸ ਹੈ।

ਘਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰੇ ਵੱਜੇ ਨੇ
ਚੁੱਪ ਸੰਨਾਟਾ ਖੱਬੇ ਸੱਜੇ ਨੇ।
ਘਰ ਖਾਲੀ-ਖਾਲੀ ਹੈ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਇਕੱਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ
ਸਭ ਪਾਸੇ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਸੀ।
ਘਰ 'ਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇੜੇ ਸੀ
ਰੌਣਕ ਚਾਰ ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਸੀ।

ਹਰਿਆਲੀ ਫੁੱਲ ਬਥੇਰੇ ਸੀ
ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਚਿਹਰੇ ਸੀ।
ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਟੁਣਕਾਰ ਸੀ
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਸੀ।

ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰ ਹੈ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਦਰ ਹੈ।
ਘਰ ਬਣਨਾ ਰਮਣੀਕ ਹੈ
ਜੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ।

ਘਰ ਸੱਦੇ ਘਰ ਆਓ
ਰੌਣਕ ਫਿਰ ਲਗਾਓ।
ਹਾਲੇ ਘਰ ਉਦਾਸ ਹੈ
ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਖਾਸ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ

ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ

ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਚੁੱਕ ਮੁੱਦੇ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਿਰੇ ਨਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਐਧਰ ਓਧਰੋ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ੇਅਰ ਉਰਦੂ,
ਜਾਂਦਾ ਆਪਣਾ ਕਰੀ ਵਪਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਤੋਰੀ ਫੁਲਕਾ ਪਿਆ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦਾ,
ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਜਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਬਣੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਪੱਕੀ ਹੱਟ ਆਪਣੀ,
ਕਰਦਾ ਥਾਂ ਥਾਂ ਫਿਰੇ ਅਧਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਚਤਰ ਚਲਾਕ ਹੈ ਬੜਾ ਡਰਾਮਿਆਂ ਨੂੰ,
ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਯਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਝੋਲ਼ੀ ਭਰਕੇ ਜਾਂਦਾ ਟਿੱਭ ਝੱਟੇ
ਲੈਂਦਾ ਮੁੜ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਜਾ ਰਲਿਆ ਗੈਰਾਂ ਨਾਲ 'ਭਗਤਾ',
ਛੱਡ ਆਪਣਾ ਸਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।
ਹੁਣ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਪੈਂਦੀ ਖ਼ੈਰ ਦੀਂਹਦੀ,
ਰੁਲਦਾ ਫਿਰੇ ਡਰਾਮੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ।

ਖਕ : ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ'
+1-604-751-1113

ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!

ਬਚਪਨ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ
ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਪਾਉਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਦੇਰ ਨਾਲ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ
ਤੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਕੀ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ
ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਢਹਿ ਗਿਆ ਮੈਂ
ਫਿਰ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਮੈਂ ਛਿੰਝ ਦਾ
ਫਿਰ ਬਾਂਦਰ-ਕੀਲਾ ਹੀ ਖੇਡਿਆ ਮੈਂ
ਤੇ ਮੈਂ ਕੈਪਟਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਪਿੰਡ ਦਾ
ਭੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ
ਤੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਰੋਜ਼ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉੱਠਣ ਦਾ
ਤੇ ਬਾਪੂ ਤੋਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਛੱਤ 'ਤੇ ਸੌਣ ਲਈ
ਸਾਮੀਂ ਮੰਜੇ ਸੀ ਚੜ੍ਹਾਏ
ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤੀਂ ਮੀਂਹ ਆ ਗਿਆ
ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਿਆਂ ਥੱਲੇ ਲਾਹੇ
ਅਗਲਿਆਂ ਦਾ ਟਰਾਲੀ ਪਿੱਛੇ
'ਮੂਰਖਾ ਸੰਗਲ ਨਾ ਫੜ' ਲਿਖਾਉਣ ਦਾ
ਤੇ ਸਾਡਾ ਫਿਰ ਓਸੇ ਹੀ ਸੰਗਲ ਨੂੰ
ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਇੱਕ ਬੁੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਖੂੰਡੀ ਖਾਧੀ
ਮਜ਼ਾਕ ਉਹਦਾ ਉਡਾ ਕੇ
ਖਾਧੇ ਬਹੁਤ ਮੈਂ ਪੀਪੇ ਵਾਲੇ ਬਿਸਕੁਟ
ਚਾਹ ਵਿੱਚ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਹਲਵਾਈ ਨਾਲ
ਲੱਡੂ ਵਟਾਉਣ ਦਾ
ਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਫਿਰ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਖਾਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!
ਕਿਸੇ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਜੋ ਪੁੱਛਿਆ
ਆਏ ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ
ਪਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਹੱਸੇ ਬਹੁਤ
ਉਹਨੂੰ ਪੁੱਠੇ ਰਸਤੇ ਪਾ ਕੇ
ਆਪੂੰ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਕੇ ਲੁਕ ਜਾਣ ਦਾ
ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੀ.ਟੀ. ਮਾਸਟਰ ਤੋਂ ਫੈਂਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ!

ਲੇਖਕ :ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰੀ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਯਾਰ ਸੰਗੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ।
ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰ ਟੁਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ।
ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾ ਵੱਸਣਾ,
ਅਪਣਾ ਟਿਕਾਣਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ।

ਅਸਚਰਜ ਖੇਡ ਦੇਖ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ,
ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਜੀਅ ਜਾ ਕਿੱਥੇ ਸਮਾ ਰਹੇ ਨੇ।
ਉਮਰ ਭਰ ਜਿਸ ਨਰਕ ਹੀ ਸੀ ਚਿਤਵਿਆ,
ਕਿ ਮਿਲੇ ਸੁਰਗ ਉਹਨੂੰ , ਮੰਗ ਦੁਆ ਰਹੇ ਨੇ।

ਸਾਲਾਂ ਮਾਹਾਂ ਦਿਹਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਹੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ,
ਹਰ ਸਾਹ ਨਾਲ ਨਿਤ ਇਹ ਖੁਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ।
ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਜਾਪੀ ਕਦੇ,
ਯਾਰ ਹੀ ਅਹਿਸਾਨ ਏਹ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ।

ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਕਦੇ ਜੋ ਤੁਰਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ,
ਹਨੇਰਾ ਬਣ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਖਾਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ।
ਮੌਤ ਹੀ ਅੰਤ ਨਿਭਦੀ ਏ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ,
ਮੌਤ ਹੀ ਤੋਂ ਫਿਰ ਭੈਅ ਕਿਉਂ ਲੋਕੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਨੇ।

ਨਿੱਘ ਮਾਣ ਲੈ 'ਨਾਕਾਮ' ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਦਾ ,
ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਜੋ ਦੇਖ ਕਿੰਜ ਪਛਤਾ ਰਹੇ ਨੇ।

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਾਮ'

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਇਹ ਕੈਸੀ ਚਿੰਤਾ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਈ ਹੈ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤਨਹਾਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਰਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ,
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਉਸਨੇ ਹੀ ਪਾਈ ਹੈ।
ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ,
ਜੇ ਮਿਟਦੀ ਨਾ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬੁਰਾਈ ਹੈ।

ਹਰ ਪਲ ਨੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਲੁਕਾਇਆ ਹੁੰਦਾ,
ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਹੈ।
ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ,
ਦੋ ਘਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪਰਾਈ ਹੈ।

ਤੂੰ ਕੁਝ ਸਜਾ ਹਰਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਲਦੇ ਸਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ,
ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਯੂਸੀ ਛਾਈ ਹੈ।
ਫ਼ਰਿਆਦ ਵਾਲੀ ਚੌਖਟ ਛੱਡ ਦੇ 'ਰਾਕੇਸ਼',
ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ
ਸੰਪਰਕ: 94630-24455

ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰ

ਬਹੁਤੇ ਚਿਹਰੇ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰ
ਉੱਡਦੇ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਫੜਿਆ ਕਰ
ਕੋਈ ਕਿੱਦਾਂ, ਕੋਈ ਕਿੱਦਾਂ ਦਾ
ਐਵੇਂ ਨਾ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਕਰ।

ਕੋਈ ਉੱਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਲਾ ਏ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਘਾਲਾ ਮਾਲਾ ਏ
ਅਲਫਾਜ਼ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਘੜਿਆ ਕਰ
ਐਵੇਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਕਰ।

ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਖਾਸ ਤੇ ਕੋਈ ਆਮ ਏ
ਸੁਖਚੈਨ, ਤੋਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਦਨਾਮ ਏ
ਅੰਦਰ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਨਾ ਵੜਿਆ ਕਰ
ਐਵੇਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਕਰ।

ਕੋਈ ਚਿਹਰਾ ਮੁਰਝਾਇਆ ਏ
ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਸਤ ਪਾਇਆ ਏ

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਮ ਤੂੰ ਫੜਿਆ ਕਰ
ਐਵੇਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਕਰ।

ਲੇਖਕ : ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ

ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੋਲ

ਦੋ ਪਲ ਕੋਲ ਖਲੋ
ਵੇ ਰਾਹੀਆ

ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ
ਪੂੰਝ ਦਿਆਂ ਤੇਰੇ ਮੱਥੇ ਉਤੋਂ

ਮੁੜਕਾ ਰਿਹਾ ਏ ਚੋ
ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ

ਦੱਸ ਖਾਂ ਬੀਬਾ ਕਾਹਦੀ ਜਲਦੀ
ਖਿੱਚ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ

ਕਿਸ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਏਂ ਤੂੰ
ਦੇਰ ਨਾ ਜਾਵੇ ਹੋ

ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ
ਦੱਸ ਜਾ ਆਪਣਾ ਥੌਹ ਟਿਕਾਣਾ

ਕਿੱਥੋਂ ਤੁਰਿਆ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ
ਕਿਸ ਪੈਂਡੇ ਦੀ ਭਟਕਣ

ਤੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਗਈ ਸਮੋ
ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ

ਤੱਕ ਲੈ ਮਹਿਕਦੀਆਂ ਗੁਲਜ਼ਾਰਾਂ
ਮਾਣ ਲੈ ਕੁਝ ਚਿਰ ਮੌਜ ਬਹਾਰਾਂ

ਜਾਂਦਾ ਪੱਲੇ ਬੰਨ ਲੈ ਜਾਵੀਂ
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ

ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ
ਪੂੰਝ ਦਿਆਂ ਤੇਰੇ ਮੱਥੇ ਉਤੋਂ

ਮੁੜਕਾ ਰਿਹਾ ਏ ਚੋ
ਦੋ ਪਲ ਹੋਰ ਖਲੋ

ਲੇਖਕ : ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ

ਦੁਨੀਆ

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੋ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਏ।
ਫਸ ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਜਾਏ।

ਤੋੜ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਜਾਏ,
ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਹੱਸਦੀ ਆ,

ਬਈ ਉਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਹੱਸਦੀ ਆ।
ਜਦੋਂ ਧੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਧਲ ਜਾਏ।

ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਫਸ ਕੋਈ ਚੁਗਲ ਜਾਏ।
ਬੰਦਾ ਝੂਠਾ ਮੂੰਹੋਂ ਸੱਚ ਉਗਲ ਜਾਏ,

ਫਿਰ ਉਦੋਂ...

ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਗੁੱਡੀ ਉੱਤਰ ਜਾਏ।
ਕਰ ਕੌਲ-ਕਰਾਰ ਕੋਈ ਮੁੱਕਰ ਜਾਏ।
ਵਿਕ ਖੇਤ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁੱਕਰ ਜਾਏ,

ਫਿਰ ਉਦੋਂ...

ਜਦੋਂ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੋਈ ਦੱਬ ਜਾਏ।
ਬਹੁਤਾ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਠੱਗ ਜਾਏ।
ਮੁਖੀ ਖਾੜੇ ਦਾ ਪਿੱਠ ਦਿਖਾ ਭੱਜ ਜਾਏ,

ਫਿਰ ਉਦੋਂ...

ਜਦੋਂ ਦੋਸਤ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਏ।
'ਰਾਜਲਹੇੜੀ' ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਠਣ ਜਾਏ।
'ਸੰਧੂ' ਇੱਜ਼ਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਛਣ ਜਾਏ,

ਫਿਰ ਉਦੋਂ...

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਰਾਜਲਹੇੜੀ
ਸੰਪਰਕ: 94634-63547

ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ

ਸਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ

ਲੇਖਕ : ਅਮਰਜੀਤ ਬਰਾੜ
ਮੋਬਾ: 94179-49079

ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਛਤਾਵੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੁੱਖਦਾਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਆਪ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਬੀਤੇ ਦੇ ਪਛਤਾਵੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਿਊਣਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪੱਧਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਤੁਹਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਤੁਹਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦਾ ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਤੁਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਸਲ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਕੱਦ ਕਦੇ ਛੋਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਰਤਮਾਨ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਣਨਯੋਗ ਬਣਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਵਰਤਮਾਨ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਕ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੀਰ ਨੇ ਸਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਵੱਜਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੀਰ ਦਾ ਕਮਾਨ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਕਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕਰੋ। ਕੱਲ੍ਹ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਅਜੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡਾ ਚਰਿੱਤਰ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖੋ। ਇਕ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਮਲ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਆਰਥੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਲਦੀ ਕਰਕੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲੋਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਥਕਾਵਟ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਸਮਾਂ ਗੁਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਤੇ ਅਸੂਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਤੁਹਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੌਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੌਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਿਰਫ ਅੱਜ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸੁਆਰਥ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹੀ ਕੰਮ ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਦੇਰੀ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਰੁੱਸੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਜੋ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲਗਾਓ। ਸਮਾਂ ਲੰਘੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਚਾਪਲੂਸੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਮੂਡ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਰਾਬ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਚਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੋਚੋ ਪਰ ਚੰਗਾ ਸੋਚੋ। ਆਲਸ ਆਸਰਾ ਭਾਲਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਿਹਨਤ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕੀ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੋਚਣ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਝੂਠੀ ਤਸੱਲੀ ਕਦੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਰ ਕੰਮ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫੁਰਸਤ ਦੇ ਪਲ ਵੀ ਮਾਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਰਗ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅੱਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਨਾ ਬਣਾਓ। ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਖੁਦ ਸਿਰਜੋ। ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ। ਕਿਣਕਾ-ਕਿਣਕਾ ਜੋੜਦਿਆਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਬਚੋ ਪਰਸ ਵਿਚ ਫਾਲਤੂ ਸਾਮਾਨ ਪਾਉਣ ਤੋਂ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਪਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤ ਲਈ ਤਾਂ ਪਰਸ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਹਾਊਸ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਘੱਟ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

* ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ। ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਡਾਇਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਲ ਰੱਖੋ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂਅ, ਪਤਾ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਹੋਣ। ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗੀ।
* ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਸ ਵਿਚ ਮੇਕਅੱਪ ਕਿੱਟ ਹੋਣੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿੱਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਹੇਅਰ ਬਰੱਸ਼ ਜਾਂ ਕੰਘੀ ਆਦਿ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰੈਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਪੇਪਰ ਸੋਪ, ਲਿਪਸਟਿਕ ਆਦਿ ਪਰਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲਿਪਸਟਿਕ ਇਕ ਫਿੱਕੀ ਅਤੇ ਇਕ ਗੂੜ੍ਹੀ ਸ਼ੇਡ ਦੀ ਰੱਖ ਲਓ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਅਰ ਕਲਿਪ ਜਾਂ ਹੇਅਰ ਬੈਂਡ ਰੱਖ ਲਓ ਤਾਂ ਕਿ ਵਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਮਾਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੋਤਲ ਮਾਇਸਚਰਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਰੱਖ ਲਓ।
* ਪਰਸ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਕ੍ਰੀਮ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਸ ਜੇ ਪੱਧਰੇ ਹੀ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਗਹਿਣੇ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ।
* ਪਰਸ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਵੀ ਓਦਾਂ ਹੀ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪਰਸ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਰਸ ਰੱਖੋ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਰੱਖੋ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਪਰਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।
* ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪਰਸ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਓ। ਪਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਜੇਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੇਬ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।
* ਪਰਸ ਵਿਚ ਟਿਫਿਨ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜੇ ਸਬਜ਼ੀ ਪਰਸ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਸ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਸ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਿਚ ਨਿਖਾਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਪਰਸ ਸਟੋਰਹਾਊਸ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਵੀਨ ਅਬਰੋਲ, ਮੋਬਾ: 98782-49944

ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੀ ਇਕ ਕਲਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਨੀਰਸ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਘੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬਚਪਨ, ਜਵਾਨੀ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਬਣ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੜਵੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਡੂੰਘੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਇਹ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਰਜ਼ੀ ਫੋਟੋ ਸੇਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਨਾ ਭੁੱਲੋ ਕਿ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਥੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਨਿੱਜੀ ਐਲਬਮ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਐਲਬਮ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਜਾਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖਣਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਪਰ ਛੇਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀਡੀਓ, ਪੈਨਡਰਾਈਵ ਆਦਿ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਸਟਾਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਯਾਦਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚਾਹੀਏ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੱਢ ਕੇ ਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੋਬਾਈਲ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਡਿਗਣ ਜਾਂ ਗੁਆਚਣ ਨਾਲ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਕੈਨ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਗੁਆਚ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਨ ਆਦਿ। ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸੇਵ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਲਵੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਯਾਦਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਸੇਵ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰੋ। ਅਕਸਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਘਰੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਵੀ ਲਗਪਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਯਾਦਾਂ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਕੋਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਧਨ ਹਨ।

CLASSIFIEDS & MATRIMONIALS

BRIDE WANTED

Jat Sikh Gill family seeks a suitable match for their son, 29 yrs. old, 5'11" tall, Canadian born, well settled, Architect and doing Real estate business, handsome, family oriented. The girl should be Canadian citizen/PR, professionally educated. Call – 1-604-832-7232 or 1-604-615-8088 AP 16-08

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ, ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ, ਉਮਰ 33 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ 3 ਇੰਚ, ਵਕੀਲ, ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਹਣੀ ਪੜੀ-ਲਿਖੀ, ਕਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸਪੰਰਕ ਕਰੋ 604-936-3063 AP 01-08

BRIDE WANTED

Looking for PR or Citizen Girl, 34 years, Education- B.Com, LLB.Height - 5'8" Divorced Profession- Own Business and Lawyer. From - Malerkotla. PunjabIn Canada on Visitor visa. Living with real brother, Real Brother is citizen of Canada. Phone - 604 961 7672 RS 30-08

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

CLASSIFIED & MATRIMONIAL

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ 'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਓ।

JUST $20 ONLY

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਂ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਸਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਿਰਫ਼ 20 ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ 604-338-7310

ਰੋਬੋਟ ਕ੍ਰਾਂਤੀ

ਲੇਖਕ : ਸੰਜੈ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਤਵ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਰੋਬੋਟਿਕ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਕੇ 2030 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੀ ਹੱਬ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ । ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲ ਸਫ਼ਲ ਰਹੀ ਹੈ । ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਮਹਾਂਸੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਵੈਚਾਲਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਅਪਣਾ ਚੁੱਕੇ ਸਾਡੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ 8551 ਰੋਬੋਟ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ 43 ਲੱਖ ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ ।ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਨਿਗੁਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਰੋਬੋਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਕੇ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ।ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ 10ਵੇਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੀ । ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਨਅਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੇ ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ।2016 'ਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਰਫ਼ਤਾਰ ਫੜੀ ਤਾਂ 2023 ਤੱਕ 44,958 ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ ।2023 ਵਿਚ 8510 ਨਵੇਂ ਰੋਬੋਟ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 54 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ।ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਵਧਣ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਹੀ ਰੋਬੋਟ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਖੇਤਰ ਵਰਗੇ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਙ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੋਬੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ 139 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।ਕਾਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਖੇਤਰਾਂ, ਆਮ ਜਨਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਰੋਬੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਧਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਜ 60 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਵੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।ਅਨੁਸ਼ਕਾ, ਮਾਨਵ, ਮਿੱਤਰਾ, ਸ਼ਾਲੂ ਵਗੈਰਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਸਰਜਨ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ, ਕੋਈ ਰਿਸਪੈਸ਼ਨਿਸਟ ।ਇਸਰੋ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵਿਓਮਮਿੱਤਰ ਰੋਬੋਟ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੁੱਤਾਨੁਮਾ ਰੋਬੋਟਿਕ ਖੱਚਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਕਾਨਪੁਰ ਨੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾ ਜਾਵੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ।ਐਡਵਰਬ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਹੱਦ ਕਾਰਗਰ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾਏ ਹਨ । ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸਰਜੀਕਲ ਰੋਬੋਟ ਮੰਤਰਾ ਨੇ ਸਫਲ ਰੋਬੋਟਿਕ ਕਾਰਡੀਅਕ ਸਰਜਰੀ ਦਾ ਦਹਾਕਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੈਂਸਰ, ਮੂਤਰ ਅਤੇ ਔਰਤ ਰੋਗ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸਫਾਈ, ਰੋਗੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ, ਦੂਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਲਾਜ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਲਈ ਕਈ ਰੋਬੋਟਿਕ ਹੱਲ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ ਹਨ ।

ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾਪਾਨ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ, ਦਿੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਦਯੋਗ, ਖੇਤੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਤਕਨੀਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਖਲਾਈ, ਫਿਰ ਖੋਜ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਜਾਏਗਾ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਜੋ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ ।ਰੋਬੋਟ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 2027 ਤੱਕ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੋਬੋਟ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣਗੇ, ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ।ਦੇਸ਼ ਬਣਾਈ ਮਸਨੂਈ ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਰਣਨਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਟੈਮ ਸੈੱਲ ਭਾਵ ਸਾਇੰਸ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਸਨੂਈ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਬਣਾਏਗਾ ।

ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਬਣਦੀਆਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਜਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ 2030 ਤੱਕ ਰੋਬੋਟ ਹੱਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੰਜਵੇਂ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੇ । ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਰੋਬੋਟ ਜਾਂ ਖੇਤੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਰਗੇ ਦੂਜਿਆਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰੋਬੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਅੰਕੜੇ ਸਮਝਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੋਬੋਟ ਕਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਸਨੂਈ ਸਿਆਣਪ (ਏ.ਆਈ.) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰੋਬੋਟ ਜਾਂ ਕੋਬੋਟਸ ਦਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਉਦਯੋਗ, ਉਦਯੋਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਨਿਰਮਾਣ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਦਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਇਹ ਸੰਸਾਰਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਉੱਪਰਲੀ ਪੌੜੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ।ਰੋਬੋਟ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਮਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਰੋਬੋਟ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਕੁਝ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ ਙ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਰੋਬੋਟ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ ।

ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਕੰਮ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ।ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਹ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਢੇਰਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਙ ਸਾਲ 2023 ਵਿਚ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 51 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ 23 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧ ਕੇ 215 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਙ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਙ ਮਾਹਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸਾਢੇ 4 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਧਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਸਨੂਈ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਸਿਸਟਮ ਅਕਸਰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਡਾਟੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਙ ਇਸ ਵਿਚ ਆਏ ਦਿਨ ਸੰਨ੍ਹ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਙ ਇਸ ਡਾਟਾ ਦੀ ਗੋਪਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਹੁਤ ਮਹਤੱਵਪੂਰਨ ਹੈ । ਡਾਟੇ ਵਿਚ ਗੜਬੜੀ ਅਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੈਣ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਵਿਨਾਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸਨੂਈ ਸਿਆਣਪ, ਮਸ਼ੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਜ਼ਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਖੋਜਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਧਨ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ।ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਇਨਕਿਊਬੇਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਰਟਅਪ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਛੋਟ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ।ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ।ਬਨਾਵਟ, ਨਿਰਮਾਣ, ਸਿਹਤ, ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਰੋਬੋਟਿਕਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਈਏ, ਇਸ ਦੀ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਙ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਮਹਿਜ਼ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਜਾਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਦੇ ਲਾਭ ਸਭ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ।ਇਸ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣ, ਇਸ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ । ਫਿਲਹਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗਤੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗੀ । ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਜਰਮਨੀ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਵਾਪਸ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਏ. ਕੈਨੇਗਲੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕੋਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ...।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ.ਐਚ.ਐਸ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ 1,60,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 145 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 495 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਲਗੀ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਇਕਵਾਡੋਰ, ਪੇਰੂ, ਮਿਸਰ, ਮੌਰੀਤਾਨੀਆ, ਸੇਨੇਗਲ, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜੂਨ 2024 ਵਿਚ ਬਾਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਅੰਤਿਮ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਟੀ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਏ. ਕੈਨੇਗਲੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ..। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਐਚਐਸ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ 1,60,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 145 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 495 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਲਗੀ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀਐਚਐਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਇਕਵਾਡੋਰ, ਪੇਰੂ, ਮਿਸਰ, ਮੌਰੀਤਾਨੀਆ, ਸੇਨੇਗਲ, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਕਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨੈਟਵਰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਲ 2024 ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਚਲਦੀ ਹਵਾਈ ਵਾਂਗ ਠੁਸ ਹੋਏ

ਜਿਸ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਈਨ ਲਗਾਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ,ਉਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹੁਣ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 2022 ਵਿਚ 2,25,620 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਤਦ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 2015 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ1,31,489 ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2016 ਵਿੱਚ, 1,41,603 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ 2017 ਵਿੱਚ, 1,33,049 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡੀ ਸੀ। 2018 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 1,34,561 ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2019 ਵਿੱਚ 1,44,017 ਅਤੇ 2020 ਵਿੱਚ 85,256 ਅਤੇ 2021 ਵਿੱਚ 1,63,370 ਸੀ।ਜਦ ਕਿ 2011 ਵਿੱਚ 1,22,819 , 2012 ਵਿੱਚ 1,20,923, 2013 ਵਿੱਚ 1,31,405 ਅਤੇ 2014 ਵਿੱਚ 1,29,328 ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਵਧੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਇਸ ਦਾ ਸਾਫ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਚਲਦੀ ਹਵਾਈ ਵਾਂਗ ਠੁਸ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡੰਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਛਡ ਰਹੇ ਨੇ ਦੇਸ

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਡੰਕੀ ਰੂਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਡੰਕੀ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਡੌਂਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ 'ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਟਪੂਸੀਆਂ ਮਾਰਨ' ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ 'ਡੌਂਕੀ' ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗਵਾਈ ਸੀ।ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਿਹਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਚਾਰ ਆਊਟਲੈੱਟ ਸੀਐਨਐਨ ਨੇ ਇਸ ਰੂਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਪਨਾਮਾ, ਕੋਸਟਾ ਰੀਕਾ, ਅਲ ਸਲਵਾਡੋਰ ਅਤੇ ਗੁਆਟਮਾਲਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ।ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ ਨੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡੌਂਕੀ ਰੂਟ ਜ਼ਰੀਏ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀਜ਼ੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ, ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਸ ਡੌਂਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।ਇੱਥੇ ਮਾਫੀਆ ਗੈਂਗ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਿਰੋਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਮਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਇੱਕ ਜੋਖਮ ਭਰੀ ਯਾਤਰਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰੀਰਕ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੀਐਨਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 2018-19 ਵਿੱਚ ਇਹ 8097 ਸੀ, ਜੋ 2022-23 ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ 96,917 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲੀਆ ਪਿਊ ਖੋਜ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2022 ਤੱਕ ਉਹ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਅਲ ਸਲਵਾਡੋਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਾਫ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਰਖਿਆ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ।ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਦੇਸ ਛਡ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਡੀਜੀਪੀ ਸੈਣੀ ਚੱਲੇਗਾ ਟਰਾਇਲ, ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ

1991 ਵਿਚ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕਰੀਬ 4 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਧਨੋਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਕੇ.ਆਈ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ।ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਣੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਐੱਸਆਈਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੈਣੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 364, 201, 344, 330, 219 ਅਤੇ 120 ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 500 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 47 ਗਵਾਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਸ਼ਯ ਸ਼ਰਮਾ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਕਸੂਰ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਬਕਾ ਡੀਐਸਪੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਆਈਪੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਕਾਰਨ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਸਿਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਫੇਜ 7 ਤੋਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਕੋਈ ਅਤਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਕੀ ਨੇ ਆਊਟਲੁਕ ਮੈਗਜੀਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਤਸੱਦ ਢਾਹਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤਤਕਾਲੀ ਆਈਏਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਅਲ ਐਂਡ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੌਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਸਿਟਕੋ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। 31 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਡੀ.ਓ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡ ਵੇਲੇ ਉਹ 28 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ।ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਭਰਾ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 11 ਦਸੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਤੜਕੇ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਆਵਾਸ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਟਾਰਚਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਕੁਲ 7 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਟਾਰਚਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਵੰਤ ਨੂੰ ਕਾਦੀਆਂ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਥਾਣੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਾਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦਸੰਬਰ 1991 ਵਿਚ ਬਲਵੰਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਆਈਏਐੱਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਬਲਵੰਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਠਿਕਾਨੇ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ।ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।2008 ਵਿਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਸੌਂਪਿਆ ।ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਨੀ ਵਰਗੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 2011ਵਿ'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਭਰਾ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ 7 ਮਈ 2020 ਨੂੰ ਮੁੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਲਵਿੰਦਰ ਮੁਲਤਾਨੀ ਵਲੋਂ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਦੀਪ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੈਣੀ ਅਤੇ 7 ਹੋਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਧਾਰਾ 364, 201, 344, 330 ਅਤੇ 120ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 302 (ਕਤਲ ਦੀ ਧਾਰਾ) ਵੀ ਜੋੜ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਡੀਜੀਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦ

ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ 1982 'ਚ ਆਈਪੀਐੱਸ (ਇੰਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।ਅਗਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 6 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸਨ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਸਨ।ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਕੇ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਗਿੱਲ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਨ। ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਗੋਲੀ ਬਦਲੇ ਗੋਲੀ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਫਸਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੈਣੀ ਉੱਪਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਗਵਾ ਕਰਕੇ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀਬੀਆਈ ਕੇਸ ਵੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲਿਆ। ਵਿਨੋਦ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸੁਮੇਧ ਖਿਲਾਫ਼ 24 ਸਾਲ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਅਤੇ 100 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਲ 1994 ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਣੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਵਾਹ-ਵਾਹੀ ਵੀ ਮਿਲੀ।

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ 'ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ (2007-12) ਸਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਘੋਟਾਲਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੈਣੀ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।15 ਮਾਰਚ 2012 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਦੇਸ਼ਕ (ਡੀਜੀਪੀ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਸੀ।

54 ਸਾਲਾ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਡੀਜੀਪੀ ਬਨਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਈਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ।ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

14 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗੋਲੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸੈਣੀ ਦੀ ਥਾਂ 1982 ਬੈਚ ਦੇ ਹੀ ਅਫ਼ਸਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।2015 ਵਿਚ ਹੋਏ ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਣੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਰਹੇ।ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਨੇ 36 ਸਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ
555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ
ਦੀਆਂ ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

SILVERMERE PHARMACY

FREE BLISTER PACK

ਸਾਡੀ ਫਾਰਮੇਸੀ ਹਫਤੇ ਦੇ 7 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

- On every prescription we provide:
- Computerized confidential patient profiles*
- Personal prescription consultation*
- Detailed, personalized information with every prescription*
- Professional advice and recommendations on over-the-counter medications
- Medication review for potential interactions between your prescriptions, foods or alternative therapies
- Lower cost alternatives for prescription medications where generic equivalents are available.

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ,ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਸਿਲਵਰਮੇਅਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਵਲੋਂ
ਮਿਸ਼ਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

TWO LOCATIONS TO SERVE YOU

105-32423 Lougheed hwy,
Mission, BC V2V 7B8
Ph.: (604) 820-8002

32442 George Ferguson Way,
Abbotsford, BC V2T 4E3
Ph.: (604) 870-1801

ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਸਿੱਖ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਬਦਲ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਰ

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣੀ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਨਸੰਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਮ ਉਪਰ ਸਿਖ ਧੀਆਂ ਦਾ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਾ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਡਾ ਮੱਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

52 ਸਾਲਾ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਬੇਸਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਜੋ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਲੈਕਚਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ? ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਖਾਉਣੀ,ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਧੀ ਸਿਖ ਧਰਮ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ। ਉਥੇ ਬੈਠੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਦੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਉਸ ਔਰਤ ਭਵਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਕੁਰਤ ਉਲ ਫਾਤਿਮਾ ਹੈ।ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਗਭਗ 300 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਮ ਕੀ ਸੀ? ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਈ।ਮੈਂ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ ਹਾਂ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਸਿਖ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਲ ਝੁਕਾਅ ਕਾਰਣ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਰਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ।ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 40,000 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਗਭਗ 1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ।ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜੇ ਤਕ ਨਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ,ਨਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਫਦ ਸਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਬਾਰੇ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ 8.5 ਲੱਖ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਖ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

ਉਸ ਵੀਡੀਓ ਹੇਠ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ।ਅਤੇ ਮਾਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕੀਆਂ।ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-

ਕੀਮਤਾਂ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਅੰਤਰ-ਧਰਮੀ ਅਜਿਹੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੀ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਸੁਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣਾ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ "ਭੜਕਾਊ" ਹੈ।

ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ 28 ਸਾਲਾ ਅੰਗਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿਖ ਸਮਾਜ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੜਕਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਗ੍ਰੈਂਡ ਮੁਫਤੀ ਨਾਸਿਰ-ਉਲ-ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਧਰਮ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ-ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਆਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਮੁਫ਼ਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ।ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ।"

ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਦੀਆਂ ਤੰਗ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਂਤ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ, ਇੱਕ ਆਮ ਘਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ,ਸਿਖ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਰਦ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਮਿਰ (ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਂ) ਨਾਲ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਆਮਿਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਿਊਸ਼ਨ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਡੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਆਮਿਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਅੰਗੂਠੀ ਤੋਹਫੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਅਸਮਾ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਧਰਮ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।" ਅਸਮਾ ਅਤੇ ਆਮਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮਿਰ 'ਤੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ।

ਅਸਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਮਿਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਦੁਖਾਂਤਕ ਹੈ।ਅਸਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸਦੇ ਮਾਂ -ਬਾਪ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਬਾਰੇ ਪੱਖ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਸਮਸਿਆ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: ਵਾਸਨਾ, ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦਾ ਮੋਹ।

47 ਸਾਲਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਲੜ ਸਿੱਖ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਖ ਔਰਤ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਇਕਠੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।ਇਹ ਸਾਡਾ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਬਾਰੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਕੈਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਡਮਬੈਰਟਨ (ਸਕਾਟਲੈਂਡ) ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੋਇਆਂ ਅੱਜ ਪੂਰੇ 7 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜੱਗੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਫਰੀ ਜੱਗੀ ਨਾਓ' ਨਾਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੈਂਡਲ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੋਸਟ ਲਿਖ ਕੇ ਜੱਗੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਅੱਜ 7 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਜਗਤਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਗਤਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਤਸ਼ੱਦਦ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਭਾਗੀਦਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ, ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕੈਦ ਹੈ।"

ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਉਰਫ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 4 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਆਰਐਸਐਸ ਆਗੂ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਜਗਦੀਸ਼ ਗਗਨੇਜਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਟਾਰਗੇਟ ਕਿਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨਆਈਏ) ਜੌਹਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅੱਠ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

2017 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੱਗੀ ਡਮਬੈਰਟਨ (ਸਕਾਟਲੈਂਡ) ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਜਗਤਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਸਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਈ 2022 ਵਿੱਚ ਜੌਹਲ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਦਾ ਜਨਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਉਥੇ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਝੁਕਾਅ 1984 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਉਸ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ 1984 ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਆਦਿ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਤੋਂ 10 -15 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਵਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਘਘਘ.ਨੲਵੲਰਡੋਰਗੲਟ84.ਚੋਮ ਨਾਮ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਤਸਵੀਰਾਂ, ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ।

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜੋ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 80% ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਦੀ ਅਹਿਮ ਸੇਵਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਮੇ ਪਲੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.neverforget84.com ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੱਗੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੇ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰੜਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ ਵਧਿਆ ਤੇ ਸੈਟਲ ਲਾਈਫ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ, ਅੱਜ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕ ਉਸਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੱਕੇ ਵਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ।

TRUTH IS THE HIGHEST OF ALL THINGS: HIGHER STILL IS TRUTHFUL LIVING-GURU NANAK DEV JI

AKALI SINGH SIKH SOCIETY

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ

1890 - SKEENA STREET, VANCOUVER, B.C., CANADA
Phone: (604) 254-2117 Fax: (604) 254-5309

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ

555ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ॥

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ - 13 ਨਵੰਬਰ 2024, ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 6:00 ਵਜੇ

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ - 15 ਨਵੰਬਰ 2024, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 6:00 ਵਜੇ

17 ਨਵੰਬਰ, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ - ਸਵੇਰ 8:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 12:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣ ਹਿੱਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 12:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਅਤੇ ਵੀਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 7:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 8:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਯੋਗਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰੇ 5:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ। ਸਵੇਰੇ ਨਿੱਤ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਤੱਕ ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 11:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 11:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬੱਸਨ : 604-254-2117, 604-254-3572, 604-325-0891

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਾਸ: ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ : (604) 254-2117

SABZI MANDI SUPERMARKET

Serving our Community since 2003

KELOWNA LOCATION OPENING FRIDAY, NOV. 15

HOT PRICE — FRESH TOMATOES ਟਮਾਟਰ 99¢ /lb

HOT PRICE — JUMBO CAULIFLOWER ਗੋਭੀ 2.99 ea

HOT PRICE — FRESH GARLIC ਲਸਣ 1.69 /lb

HOT PRICE — FRESH (MOOLI) DAIKON ਮੂਲੀ 1.29 /lb

LEHAR GACHAK 400g 3.49 ea

UNBEATABLE DEAL

HEER MULTIGRAIN ATTA
ਹੀਰ ਮੱਲਟੀਗਰੇਨ ਆਟਾ
10lb
8.99 ea

PEELED GARLIC 5lb Jar 11.99 ea

DANIMA COOKIES 400g 2.99 ea

US #1 POTATOES 10lb 3.99 ea

ALOKOZAY CANOLA OIL 3L 10.99 ea

ALMOND OIL 1L 12.99 ea

AASHIRVAAD MULTIGRAIN FLOUR 10lb 9.99 ea

AASHIRVAAD ATTA 20lb 14.99 ea

BC GREEN CABBAGE 69¢ /lb

TATA AGNI TEA 1kg 9.99 ea

PUNJABI BY NATURE SOYA CHAAP 850g 3.99 ea

MERI CHAI TEA 216's 5.99 ea

AMBAY CORN FLOUR 4lb 3.99 ea

FRESH ZUCCHINI 69¢ /lb

AAP KI PASAND COOKIES 2.5lb 5.99 ea

SABZI MANDI BASMATI RICE 10lb 14.99 ea

AMBROSIA APPLES 99¢ /lb

BC GALA APPLES 88¢ /lb

FRESH FENUGREEK METHI Bunch 1.99 ea

PROUDLY CANADIAN • PROUDLY PUNJABI!

Western Union

Western Union Money Transfers and Calling Cards available at all locations. 24 hour rate info line: 604-634-2400

ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ ਫਰੂਟ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ
ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

SALES DATES: Fri. November 08, 2024 - Wed. November 13, 2024

MasterCard VISA Interac
American Express accepted at three locations

SABZI MANDI SUPERMARKET

STORES OPEN 7 DAYS A WEEK
Visit one of our great locations so we can serve you today!

NEWTON STORE: #106 - 12568 72nd Ave., Surrey	604-590-2400	BURNABY: 7565 6th Street, Burnaby	604-553-6603
NEWTON 80th AVENUE: 13208 80th Ave., Surrey	778-565-7880	RICHMOND: 9371 No 5 Rd, Richmond	604-285-2400
NEWTON EXCHANGE: 101-13753 72 Ave., Surrey	604-581-2400	NEWTON 64 AVE: 140- 6350 120 st, Surrey	778-565-1266
NEWTON EAST: 15299 68th Ave., Surrey	604-598-8006	LANGLEY: #50 – 20150 Langley Bypass, Langley	604-427-3912
ABBOTSFORD: 31831 S. Fraser Way, Abbotsford	604-864-9193	ABBOTSFORD: 2777 Gladwin Road, Abbotsford	604-744-2077

You can also visit us online at www.sabzimandicanada.com